

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

Yıl 5 Sayı 64
Nisan 2019

64

www.cte.adalet.gov.tr

Aylık Kültür ve Yaşam Dergisi

DEĞER

"BÜTÜN CİHANI
ARAŞTIRDIM, GÜZEL
AHLAKTAN DAHA ÜSTÜN
BİR LİYAKAT BULAMADIM."

MEVLANA

DEĞER

06

Toplumsal Bir Değer:
Ahlak Kavramı

MANEVİYAT

18

Peygamber Efendimizin
Örnek Ahlakı

RÖPORTAJ

34

Miğde Anlı

/cte.deger

/CTEdeger

www.cte.adalet.gov.tr

“Bir milleti yok etmek isterseniz, askeri istilâya lüzum yoktur. Ona tarihini unutturmak, dilini bozmak, dininden soğutmak ve dolayısıyla manevi değerlerini, ahlâkını soysuzlaştırmak kafidir.”

Peyami Safa

DEĞER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

Yıl: 5 • Sayı: 64 • Nisan 2019

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINIDIR.

YAYIN KURULU

Şaban YILMAZ (Yayın Kurulu Başkanı)
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü

Namık Kemal VAROL (Genel Müdür Yardımcısı)

Barış ÖNER (Daire Başkanı)

Nuri ŞAHAN (Tetkik Hâkimi)

Yasemin ARIK (Yazı İşleri Müdürü)

Hakan ERDEM (Yayın Koordinatörü)

EDİTÖR

Değer Dergisi Yayın Kurulu

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Şaban YILMAZ (Genel Müdür)

YAZARLAR

A. Gül AŞIK • Abdullah KAYA • Canan Olpak KOÇ
Celal CEYLAN • Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL
Ferhat ÇELİKER • İsa TİYEK • İpek ALAZ
Hatice KELEŞ • Hakan KILIÇ • Murat NAMDAR
Muhsin KURT • Mehmet GÖKCE • Mehmet VARNALI
Meltem YAMAKOĞLU • Mustafa Recep KOLCU
Murat KURT • Ramazan SAĞIR • Sibel KARAGÜL
Suna ÖĞÜR • Şirin Ceren ÇAKIR • Yaşar İNCİ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Hüseyin ÖZTÜRK • Ferdi ÖTER
Hayri TURHAL • Gökhan SARI

GRAFİK TASARIM

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BASKI

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası İstanbul Yolu
15. km Hava Müzesi Karşısı Şaşmaz / Ankara
Tel: (0312) 278 76 10 Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA-BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

02/05/2019

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Hacıbayram Mah.
Kazım Karabekir Cad. No:70/A Altındağ/ANKARA

Değer Dergisi Tel: (0312) 507 05 67

Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91

e-posta: ctedeger@gmail.com

Web: www.cte.adalet.gov.tr

Sesleniş gazetesinin ekidir.

Değer dergisi 25.000 adet basılmıştır.

Siz neredeyse derginiz orada!

www.cte.adalet.gov.tr
adresinden dergimizin arşivine
ücretsiz ulaşabilir, indirebilir,
okuyabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

SAYI

Editörün Notu	03	Aile	17	Edebiyat	44
Mektuplar	04	Canlılar Alemi	18	Kitap Önerileri	46
Başyazı	05	Sizden Gelenler	19	Hayatın İçinden	47
Değer	06	Psikoloji	20	Tarihin Arka Sokağı	48
İnsan	08	Ayın Önemi	22	Kültür ve Gelenekler	50
Yaşam Boyu Gelişim	09	Sizden Gelenler	23	Sinema	52
Sağlık	10	Spor	24	Müzik	54
Afetler	12	Gezi	26	Sizden Gelenler	56
Maneviyat	13	Foto Değer	32	Ceza İnfaz Kurumları	57
Araştırma	14	Röportaj	34	Meslekler	58
Bilim	15	Felsefe	40	Hikaye	60
Çocuk	16	Kadın	42	Fıkralar / Değer Bulmaca	62

05

BAŞYAZI

"Ahlak öncelikle, toplumu oluşturan bireylerin hep beraber özümstedikleri, tercih ettikleri, bilerek ve isteyerek uydukları davranış biçimleri ve huylardır."

20

PSİKOLOJİ

AYNA BENLİK
SÖYLE BANA

26

GEZİ

LALEZÂR
MUŞ

40

FELSEFE

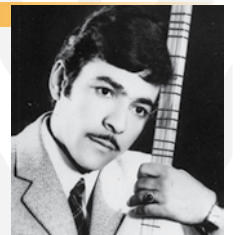
FİLOZOFLARIN
PENCERESİNDEN
MUTLULUK...

54

MÜZİK

NEŞET
ERTAŞ

44

EDEBİYAT

AŞKIN ÇAĞI VAR MIDIR?
SÖYLESENE MECNUN

24

SPOR

HAYALDEN GERÇEĞE
İKİ TEKER

KIYMETLİ OKURLARIMIZ,

Her ay farklı bir “değer”in yorumlanarak, sizlere aktarıldığı dergimizde nisan ayında **Ahlak** değeri ile karşınızdayız. Değer sayfamızdan Maneviyat sayfasına kadar belirli sayfalarda ahlakın kavramsal tanımı ve dinimizde ahlakın önemine değinen makaleler hazırladık. Bilim sayfamızda internetin tarihine doğru derinleşen araştırmaları anlattık. Dünya dans gününde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün oluşturduğu halk oyunları gruplarından bahsettik.

Ulusal dergi niteliğinde Türkiye’de birçok yayını geride bırakan dergimizde “**Değer Çocuk**” sayısının ikincisini 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramına özel hazırladık. Keyifli okumalar diliyor, ahlak değerimizle devam ediyoruz.

Nisan ayı değerimiz olan Ahlak, toplumların gelişmesinde ve korunmasında çok önemli bir yere sahiptir. Bu kelimeyi hem toplum içinde uymak zorunda olduğumuz kuralları ifade etmek hem de gelecek nesilleri ahlaki kurallara göre hazırlamak için kullanıyoruz. İnsanın iyi ve kötü bütün davranışları ahlakın tanımlamasını meydana getirir. Her toplum belirli bir adete ve geleneğe sahip olduğundan bir toplumu oluşturan bireyler ahlaki değerlere sürekli ihtiyaç duyarlar. Ahlaki değerler, hâkim olduğu toplumu diri tutmayı sağlarken, o topluma beden ve ruh kazandırmayı da sağlar.

Ahlak, dinimizin önem verdiği temel kurallardandır. Özellikle güzel ahlaklı olmanın dinimizde çok önemli bir yeri vardır. Peygamber efendimiz (s.a.v)

Kur’an-ı Kerim’de güzel ahlakı ile övülmüştür. “**Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin.**”

(Kalem Suresi 4. ayet)

**GÜZEL AHLAK,
AYNI ZAMANDA
YUMUŞAKLIKTIR.
ŞİDDETSİZ BİR YÜREK,
SERTLİĞİ OLMAYAN BİR
KUVVETTİR. ÖFKESİZ BİR
SEVGİDİR.**

Adalet, alçak gönüllük, hoşgörü, mizah anlayışı da güzel ahlakın olmazsa olmazlarıdır. Bizler de davranışlarımızı, hal ve hareketlerimizi önce ahlak yönünden ele alıp değerlendirmeli ve işlerimizi bu doğrultuda yapmalıyız.

Hayatınız boyunca güzel ahlaklı insanlarla karşılaşmanız dileğiyle...

TEŞEKKÜR MEKTUPLARI

Her köşesi ayrı bir cennet olan vatanımızın daha güvenli ve daha huzurlu olması için sloganımız, "Güvenilir insan, güvenli toplum ve huzurlu bir dünya dileğiyle."

Ceza infaz kurumlarında çalışan tüm personel ve yöneticilerine ayrıca değer dergisine emek veren tüm çalışanlarına, dergimizin tabandan tavana her kademesinde emeği geçen özverili bir çalışma gösteren tüm emektarlarına çok çok teşekkür ederim. Değer dergisi üzerinden bize vermiş olduğunuz değerden dolayı da ayrıca saygılarımı sunarım.

Recep ÇAĞLAR

Tokat Zile M Tipi Kapalı CİK, Hükümlü

Değerli Değer dergisinde emeği geçen, bu kıymetli bilgileri araştırıp hazırlayan ve bizlere kadar ulaşmasını sağlayanlara teşekkür ederim. Ayrıca her yayımlanan sayıda tüm önemli konu başlıklarının yanı sıra aile üzerine aydınlatıcı bilgiler sunmanızdan dolayı da teşekkür ve şükranlarımı sunarım. Başarılarınızın devamını diliyorum.

Emre ÖZTÜRK

Menemen T Tipi Kapalı CİK, Hükümlü

Değerli Okurlar,

Nesiller boyunca birlikte yaşam süren insanları toplum haline getiren, aralarındaki yazılı olmayan normlar, bağlar, dil becerileri ve duyarlılıkları gibi millî ve manevî öğelerdir. Bu kapsamda insan ilişkileri ilk sırada gelir. Bu ilişkileri yöneten, yön veren, nizam ve düzen getiren temel değer ahlakıdır. Bu değerî davranışlara yansımaları, insanın aklını doğru ya da yanlış işlere kullanmasıyla gerçekleşir. İnsan aklı için sihirli anahtardır.

Ahlak öncelikle, toplumu oluşturan bireylerin hep beraber özümstedikleri, tercih ettikleri, bilerek ve isteyerek uydukları davranış biçimleri ve huylarıdır. Bunların tümü “ahlak kuralları”dır. Güzel ahlak ise hem bireyi hem de karşısındakini mutlu eden; iyi, güzel ve hoş davranış biçimleridir. “Güzel Ahlak” ve “İyi Ahlak” birbirini tamamlayan önemli değerlerdir. Her ikisi aynı kişide olmadıkça, o kişi ahlaken eksik kalır.

Güzel ahlak; eğitim ve öğretimle, edepli olmayı öğrenmekle, okumak ve kültürlü insanlarla dostluk etmekle edinilir. Çalışmaları, bilgeliği ve davranışlarıyla tarihe damga vuran insanların yaşamlarını okuyup yorumlamakla benimsenir. Güzel ahlak, Yaratan’ı düşünerek, Allah’a olan inancın gücü ile yaratılanları hoş görmektir. Güzel ahlaklı kişide yalan, alay etme, kibir, gıybet ve cimrilik gibi olumsuz duygular yoktur ya da en az düzeydedir.

Toplumsal yaşamın sürdürülmesi, kuralların varlığıyla ve uygulanmasıyla mümkündür. Aksi halde, anlaşmazlıklar ve huzursuzluklar artar, toplumda kargaşa hâkim olur. Hukuk, din, örf, adet, ahlak ve görgü kurallarının birbirinden ayrılan yönleri bulunsun da bu kuralların hepsi, toplumsal düzenin sağlanmasına yardım eder. Çoğu zaman da birbiriyle örtüşür ve ortak nitelikler taşır. Toplamların devamlılığının sağlanmasında, ahlakın önemi büyüktür.

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı, ahlaki bilinçle büyütmemiz de bir o kadar önem taşımaktadır. Onları topluma hazırlarken gözden kaçırmamamız gereken temel ilke, çocuklarımızın sözlerimizden çok davranışlarımızı örnek aldıkları gerçeğidir. Eğer onlar, söylediklerimizle yaptıklarımız arasında bir tutarlılık bulmuyorsa; işittiklerini değil, gördüklerini doğru kabul edecek ve uygulayacaklardır.

Ülkemizi, yarınlarımızı emanet edeceğimiz çocuklarımıza bu bilinçle rehberlik etmek, iyi ve güzel olanı onlara davranışlarımızla öğretmek, çocuklarımıza bırakabileceğimiz en güzel, en kıymetli değer olacaktır. Toplumumuzun geleceğini oluşturan çocuklarımızın **23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını** kutluyor, ahlaki “değerler”le yaşayan, ahlaklı nesilleri oluşturan bireyler olmalarını temenni ediyorum.

Bahadır Ahmet ATILA

CTE Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Bürosu, Öğretmen

DEĞER

Toplumsal Bir Değer: AHLAK KAVRAMI

İnsanlar, dünya yaratıldığından bu yana anlama ve anlatma gayreti içerisinde olmuştur. Anlama, anlatma gayreti insanın diğer bir yönü olan toplumsallığının habercisidir ve fıtratı gereğidir. İnsan yaratılış özü olarak sosyal bir varlıktır. Tarihsel süreçte insanları bir arada tutan, ortak paydalarda buluşturan, özetle toplumsal kıvama getiren birtakım değerler vardır. Bu değerler milli ve manevi unsurların tümünü ihtiva eden yazılı olmayan normlardır. Yazılı olmayan normlar, toplumlar için mayaya benzetilebilir. Bu açıdan bakıldığında, beşerî ilişkileri normatif düzleme oturtan onlarca manevi unsurdan birinin de **ahlak** olduğu söylenebilir.

Ahlak; özelde insanın duyuş, düşünüş tarzlarıyla yakından alakalı bir kavram olup, birçok manevi değeri içerisinde barındırmaktadır. **Türk Dil Kurumu** ahlak kavramını: “Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağıtöre” olarak tanımlamaktadır. **Ahlak**, bireyin diğer toplumsal düzen kurallarının etkisi olmadan kendini denetlemesi ve bir tür kendisine hâkim olmasıdır (Usta, 2011: 42).

Ahlak, doğruluklar bütünüdür. Üst düzey bir insani erdemidir. Akla gelen “doğru nedir?” sorusunun yanıtını kişi vicdanında ve kalbinde bulmalıdır. Bu arayış yapılırken akıllara içinde kararlılık barındıran, istikrar içeren, iyilik parolası ile kilitli gönülleri açacak kuvvetli bir değer silsilesi gelmelidir.

“Ahlaki normları toplumlar mı oluşturur yoksa bireyler mi?” sorusu yıllardan bu yana tartışılmaktadır. Bireysel ahlaki normların, süreç içerisinde toplumsal genel geçer kurallara haline dönüştüğü varsayılırsa; burada hem birey hem toplum arasında karşılıklı etkileşimle ahlaki norm geçişliliği olduğu gerçeğini

kabul etmek gerekir. Amerikalı dünyaca ünlü akademisyen ve psikolog **Kohlberg**’in yaklaşımı bu durumu doğrulamaktadır. Kohlberg, ahlaki bilişsel bir yetenek olarak görmekle birlikte bireyin kendisinin belirlediği ve evrensel ilkelerle örtüşebilecek düzeydeki ilkelere göre yargıda bulunması, bu eksende davranabilmesi yeteneği olarak ifade eder (Kohlberg, 1995; Akt: Çiftçi, 2003). Yazılı bir kurala bağlı kalmaksızın topluca kararlaştırılıp uygulanan bu normlara bireylerin riayet etmesi beklenir. Örneğin; yaşlılara, hastalara, gazilere, hamilelere toplu taşıma araçlarında

yer vermek milletimizin belirgin bir ahlaki normu haline gelmiştir.

Ahlak ve etik kavramlarına değerler eğitiminde sıklıkla değinilir. Bu noktada, ahlak ve etik farkına kısaca değinmek gerekir. **Ahlak**, iyi-güzel-hayırlı işlere işaret eder. **Etik** ise iyiliğin ne olduğunu araştırır. Etik, ahlak üzerinde düşünebilme etkinliğidir. Ahlak bir davranışı ifade ederken; etik, davranışla ilgili bir düşüncüyü ortaya koymaktadır. Biri uygulamaları öteki de uygulamaların temellerini ve kaynaklarını araştırmaktadır (Pazarlı, 1980: 36).

YAZILI BİR KURALA BAĞLI KALMAKSIZIN TOPLUCA KARARLAŞTIRILIP UYGULANAN BU NORMLARA BİREYLERİN RİAYET ETMESİ BEKLENİR.

Tarih boyunca dinler ve -bütün bilimlerin anası kabul edilen- felsefe, **ahlak kavramı** üzerine öğretilerde bulunmuştur. Bu anlamda, dünya üzerinde hemen her toplumda bir şekilde ahlak değerinin ön plana çıktığını söylemek mümkündür. Ahlak kavramının içeriği toplumdan topluma değişiklik gösterse bile her toplumda ortak kabul edilen **ahlaki standartlar** vardır. İyilik yapmak, iyi bir insan olmayı sürdürmek, sabretmek, merhametli olmak, hoşgörülü olmak, yardımsever olmak, adaletli olmak, affedici olmak, güvenilir ve dürüst olmak, şükretmek, nazik olmak, doğa ve hayvan sevgisine sahip olmak gibi örnekler bu standartlara temel bir çerçeve olarak sunulabilir. **Hiçbir din ya da felsefe öğretisi kötülüğü, cimriliği, zalimliği, güvensizliği, yalancılığı, kin tutmayı, kavgayı, husumeti insanlara tavsiye etmemiştir.**

Türk milleti özelinde konu değerlendirilecek olursa ahlak değerleriyle alakalı mutlak bir iftihar tablosu karşımıza çıkacaktır. Dört bin yıllık geleneğimize ışık tutan tarihsel süreç ve yazılı-sözlü kaynaklar bu tezi doğrulamaktadır. **Köl Tigin Anıtı**'nda geçen "**Yaling budunug tonlug, cingany budunug bay kıldım...**" (*Çıplak milleti elbiseli, fakir milleti zengin kıldım...*) (Ercilasun, 2016), ifadeleri sosyal devlet olgusunu temellendirdiği gibi; yardımseverlik, diğerkamlık, gönül zenginliği gibi ahlak değerini bütünleyen manevi parçaları da örneklemektedir. Bu manevi parçaları, ahlak kavramını oluşturan ve tamamlayan alt değerler olarak görmek gerekir. Türk milleti, İslamiyet'in kabulünden sonra bu ahlaki değerleri olgunlaştırmış, İslami bir hüviyete büründürmüştür. Günümüzde misafirperverlik, gelene tevazu ve hürmet gösterme, ikramlarda bulunma, güzel komşuluk ilişkileri, yardımlaşma gibi güzel ahlaki açımlayan değerler hala muhafaza edilmektedir.

TÜRK MİLLETİNİN BİNLERCE YILDIR İLMEK İLMEK İŞLEYEREK BUGÜNLERE ULAŞTIRDIĞI TÖRESİ İLE İSLAMİYET'İN EMİRLERİ AYNI DOĞRU ÜZERİNERDİR.

Güzel ahlak sahibi olmak İslamiyet'te önemsenmiştir. Kur'an-ı Kerim'de, (Ey Muhammed) "**Şüphesiz sen yüksek bir ahlâk üzeresin.**" (Kalem Suresi-4) buyrulmuştur. Peygamberimiz de: "**Ben ancak yüksek ahlâkı tamamlamak için gönderildim.**" (Muvatta, Hüsnü'l-Hulk, 8; Ahmed b. Hanbel, 2/381) diyerek ahlakın önemine dikkat çekmiştir.

Özetle, dilimizde tek kelimeyle söylenen **ahlak kavramı**, muhtevası itibarıyla koca bir derya gibidir ve insanların duyuş, düşünüş ve uygulayış tarzlarını ifade eder. Bireyle başlayan, toplumsal kabulü biten serüveninde **ahlak kavramı**; meslek ahlakı,

AHLAK KAVRAMININ İÇERİĞİ TOPLUMDAN TOPLUMA DEĞİŞİKLİK GÖSTERSE BİLE HER TOPLUMDA ORTAK KABUL EDİLEN AHLAKİ STANDARTLAR VARDIR.

çalışma ahlakı, şahsi ahlak, aile ahlakı, vatan ahlakı gibi birçok başlığı kapsar. Türk milletinin binlerce yıldır ilmek ilmek işleyerek bugünlere ulaştırdığı töresi ile İslamiyet'in emirleri aynı doğru üzerinedir. Kişinin vicdanı ve kalbinin rehberliğinde ahlak kavramını ele almasında hem bireysel hem toplumsal anlamda yarar vardır. Kadına verilen değer, anne-babaya ve büyüklere hürmet, devlet terbiyesine ve töresine riayet, erdem, dürüstlük gibi örnek değerler güzel ahlakın tamamlayıcılarıdır.

Hz. Ali'nin (r.a): "**Yoldaşların en iyisi güzel ahlâktır, arkadaşların en iyisi akıldır, edep ve terbiye, en iyi mirastır ve kendini beğenmekten daha büyük gerilik ve cahillik olamaz.**" sözlerinin hayat düsturumuz olması dileğiyle...

- Kaynak:**
- Çiftçi, N. (2003). Kohlberg'in bilişsel ahlak gelişimi teorisi: Ahlak ve demokrasi eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 43-77.
 - Ercilasun, A. B. (2016). *Türk Kağanlığı ve Türk Bengü Taşları*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
 - Pazırlı, O. (1980). *İslam'da Ahlak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
 - URL-1: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime= AHLAK.
 - Usta, A. (2011). Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlak. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 42.

Sibel KARAGÜL

Samsun T Tipi Kapalı ve Açık CİK, Öğretmen

İNSAN

UZAK ÜLKE

**“HERKESİN İSTEDİĞİ
GİBİ YAŞADIĞI UZAK
BİR ÜLKENİN ÖZLEMİNİ
DUYUYORUM...”**

Hazır bu ayımızın değeri ahlakken biraz öz eleştiri yapmak, yazıma da **Oğuz Atay**’ın eşsiz eseri **Tutunamayanlar**’daki muhteşem cümlelerinden biriyle başlamak istedim. Herkesin istediği gibi yaşadığı bir dünya mümkün müdür? Değil elbet. Ütopik bir umutla, neden olmasın diyor yine de insan.

Bu ütopyaaya ulaşmak için gereken şey aslında biraz çaba, biraz fedakarlık, oldukça da insanlık. İsteddiğimiz gibi yaşayalım ama başkasının istediği gibi yaşamasına engel olmadan. Çok genel geçer, anonim bir söz var: *“Senin özgürlüğün bir başkasının özgürlüğünün başladığı yerde biter.”* Özgürlükten kasıt, herkesin istediğini istediği an ve şekilde yapması değil çünkü. Sadece bırakalım da insanlar, başka bir insanın canına, malına, yaşamsal değerlerine zarar vermemek koşulu ile istediği gibi yaşasın, düşünsün, giyinsin, yesin, içsin...

Kendimle ilgili sizlerle özel bir şey paylaşmak isterim; dört yılı aşkın süredir televizyon izlemiyorum. Öyle mutluyum ki, kesinlikle tavsiye ediyorum. Çünkü ekranlarda zihnimizi gereksiz yere meşgul eden çok şey var. Bir düşünün, izlediklerinizin, öğrendiklerinizin ne kadarı sizi ilgilendiriyor? Neye faydası var bunların? Programlar çok seviyesiz her şeyden önce, tahammül edilemez. Ne bir ünlünün ne de tanıdığım herhangi birinin özel hayatı benim için zerre haber niteliği taşımıyor biliyor musunuz? Hatta biriyle ilgili, aslında bilmemem gereken bir şeyi öğrendiğimde utaniyorum

kendimden, mahcup oluyorum kendime. Herkes kendi hayatına bakmalı. Kendimizle savaşımlarımız öyle büyük ki, bunun hıncını başkalarının hayatına göz dikerek çıkarıyoruz. Çoğu zaman da ahlak bekçiliği yaparak ahlaksızlaşıyoruz. *“Ah o benim çocuğum olacak var ya...”* gibi bir cümle çok tanıdık değil mi size de? Ya da *“ay o ne giymiş öyle, yaşına başına bakmadan”* gibi bir cümle... Veya *“evlerine iki maaş giriyor hala bir arabaları bile yok”* benzeri bir cümle... Yazarken bile utandığım, bunaldığım ve hiç anlam veremediğim cümleler bunlar. Kendi aciz yaşamlarımıza,

çok kişi hatta kendinin bile, **“Gelenek Öncesi Düzeyde”** kalmış olduğunu görecektir. Üretkenliğe karşı da öyle kapalıyız ki. Sadece tüketiyoruz. Sevgiyi, sözü, yazıyı, arkadaşlığı... Her şeyi büyük bir hoyratlıkla tüketiyoruz. Her şeyden çok, insanlığı tüketiyoruz. Lafa gelinceyse en doğru biziz, en iyi, en namuslu, en dürüst... Oysa...

Oysa bizler bir hiçiz. Yaradan’ın verdiği akıl, irade ve duyguları boşa harcıyoruz; cahilce, hoyratça, küstahça.... Bazen insanlığımdan da utaniyorum. Bilimsel taksonomide parçası olduğumuz hayvanlar aleminin en yücesi olmayı hakediyor muyuz diye sorgu-

hatalarımıza bakmadan ne de kolay yargılıyoruz başkalarını. Komşunun evine gireni çıkani, akrabasının kızının gezdiği tozduğu insanları, iş arkadaşımızın iş çıkışı gittiği mekânları takip ederiz hep. Ya da bilmem kimin, saçının rengini modelini beğenmeyiz, kıyafetini yakıştırmayız, çocuğunu haylaz buluruz, eşini işe yaramaz, işini haybeden... En doğru biziz ya, küstahlaştıkça küstahlaşırız. Artık tanıdıklar yetmez yolda, sokakta, parkta gördüğümüz ve hiç tanımadığımız insanların arkasından konuşur, onlarla ilgili ahkam keseriz. Boyunu, posunu, kılık kıyafetini, yanındakiyle yürüyüş şeklini... Bir şeyini mutlaka konuşuruz. Başkalarına odaklanarak kendimizi mi unutmaya çalışıyoruz acaba? Bir çok şey gibi bu da psikolojik temelli muhtemelen. Ahlak gelişim evrelerimizde bir sıkıntı olduğunun da bir kanıtı aslında. Merak edenler **Kohlberg’in Ahlak Gelişim Kuramı**nı incelerse, çevresindeki bir-

ladığım çok oluyor. Televizyon izlemeyince emin olun sorgulamak için bolca vakit buluyor insan. Her şeyi, herkesi... Şöyle bir durup karşıdan bakmak; insanlara, kendine, hayatına, diğer hayatlara...

Demiştim, yine diyorum, hep diyeceğim; hepimiz bir hiçiz aslında. İhtiras çemberinin içinde sıkıştıkça sıkışan aciz varlıklarız. Hayatı zindan ediyorum kendimize ve tüm canlılara. Yaratılış amacımız bu mu acaba?

Vurdumduymaz olmak, sadece kendini düşünmek, bolca boş konuşup hiç fikir üretmemek, hazır konup başkalarının başarılarından nemanmak, her gün dedikodu yapmak. Ahlaki değerleri zedeleyen davranışlar bunlar. Hiçbir din ve felsefede yeri olmayan davranışlar üstelik. Böyle yaşamakta kararlı olanlar kendileri bilirler.

Gelin uzak ülkede buluşalım, benim gibi düşünenler.

YAŞAM BOYU GELİŞİM

Mutluluk belki bir arayış, belki de uyum ve dengeye kavuşma halidir. Başka bir tanıma göre de mutluluk; insanın içinde bulunduğu bütün çelişkileri, çatışmaları aşip bir uyuma varması, kendisini tederigin edip duran sorunlara birer çözüm ya da en azından bir çözüm yolu bulması durumudur. Nasıl tanımlanırsa tanımlansın sonsal ya da sürekli değildir. Mutluluğa atfettiğimiz anlamları yeniden değerlendirmek yaşamda uyum ve dengeye ulaşmamızı sağlayabilir.

Mutsuz Bir Adam

1/2

Bir zamanlar bir tepenin üzerindeki villada bir oğlan çocuğu yaşarmış. Köpekleri ve atları, otomobilleri ve müziği severmiş. Yüzmeye gider, futbol oynar, güzel kızlara bayılmış. Bir gün Tanrı'ya "Uzun uzun düşündüm. Büyüdüğüm zaman neler isteğimi buldum." demiş.

"Neler?" demiş Tanrı.

"Bir büyük evde yaşamak isterim. Ön kapısında heykeller olsun. Arka kapısında iki St. Bernard köpeği... Uçsuz bucaksız bir bahçe içinde... Uzun, çok güzel ve çok müşfik bir kadınla evlenmek isterim. Siyah saçlı, mavi gözlü, gitar çalan ve tatlı tatlı şarkılar söyleyen... "Üç güçlü oğlum olsun isterim ki, onlarla futbol oynayabileyim. Büyüdüklerinde birisi büyük bir bilim adamı, öteki senatör, üçüncüsü milli santrafor olsun."

Ben bir seyyah olayım...

Okyanuslara yelken açayım, dağların zirvelerine tırmanayım, insanları kurtarayım. Bir Ferrari kullanayım, yollarda... "Ne güzel bir hayal bu" demiş, Tanrı... "Mutlu olmanı dilerim."

Bir gün oğlan futbol oynarken ayağını incitmiş. Ondan sonra değil dağlara, ağaçlara bile tırmanamaz olmuş. Okyanuslara yelken açmak da hayal olmuş tabii. Bunun üzerine pazarlama okuyup, tıbbi malzemeler dağıtan bir şirket kurmuş. Bir kızla evlenmiş, çok güzel ve çok müşfik. Ama uzun değil, kısaymış. Saçları siyahmış ama, gözleri mavi değil, ela imiş. Gitar çalamaz, şarkı söyleyemezmiş ama, harika yemek pişirir, olağanüstü güzel kuş resimleri yaparmış. İşi dolayısı ile, kent dışında bir villada değil, kentte bir apartmanın teras katında oturmak zorunda kalmış, ama evinin deniz manzarası gene harikaymış. İki St. Bernard besleyecek bahçesi yokmuş ama, evinde harika tüylü bir Ankara kedisi varmış. Üç kızı olmuş. En küçükleri tekerlekli sandalyede yaşamak zorundaymış, ama en güzelleriymiş. Üç kız da babalarını çok severlermiş. Onunla futbol oynayamazlarmış ama birlikte denize, parklara giderlermiş. Uçurtma uçurdıkları da olurmuş, bazen. En küçükleri hariç tabii. O gölgede bir ağacın altında oturur, gitarı ile şarkılar söylermiş. İyi para kazanmış ama, Öyle kırmızı bir Ferrari'si olmamış. Bir sabah uykudan üzüntü içinde uyanmış ve en iyi arkadaşına koşmuş...

"Ben" demiş, "Hiç mutlu değilim..."

"Neden" demiş, arkadaşı... "Çocukken siyah saçlı, uzun boylu, mavi gözlü, gitar çalıp şarkı söyleyen bir kızla evlenmek isterdim. Oysa karım uzun değil, ela gözlü, gitar da çalamıyor."

"Karın çok güzel" demiş, arkadaşı... "Harika resimler yapıyor, enfes yemekler pişiriyor üstelik." Adam dinlememiş bile onu...

Bir gün karısına "Hiç mutlu değilim" diye dökmüş içini... "Neden?" demiş karısı... "Çünkü büyük bir bahçe içinde bir villada yaşamayı düşlerdim, oysa 47'nci katta bir apartman dairesine tıkdım. İki St. Bernard'ın yaşayacağı bir bahçem olsun isterdim, hani nerede..."

"Konforlu bir apartmanda yaşıyoruz" demiş karısı... "Oturduğumuz yerden okyanus görünüyor. Gülüyor, eğleniyor, birbirimizi seviyoruz. Kedimizi okşuyor, güzel kuşların resimlerini yapıyoruz. Üç de harika çocuğumuz var." Adam dinlemiyormuş bile...

Bir psikiyatriste koşmuş bir gün...

"Ben mutlu değilim" diye.

"Niye?" demiş, doktor...

"Çünkü ben bir gezginci olmak, okyanuslara açılmak, dağlara tırmanmak, insanları kurtarmak isterdim. Oysa masa başı işim ve sakat bir dizim var şimdi... "Ama sattığın tıbbi malzemeler yığınla hayat kurtarıyor." demiş, doktor. Adam dinlememiş bile. Doktor da ona 200 tl viziye yazıp yollamış...

Yazımızın devamı Mayıs sayısında yayımlanacaktır.

Kaynak: • Akadlı, F.(2015).Mutluluk Üzerine. Psikeart.41,62-63
• <https://kisiselbasari.com/kisisel-gelisim/gelistiren-hikayeler>

Sağlıklı Bireyden Sağlıklı Topluma

İnsanoğlu varoluşundan bu yana mutluluğu anlamaya, tanımlamaya ve yakalamaya çalışmıştır. Filozoflar mutluluğu insan eylemlerinin en yüksek ve nihai güdümleyicisi olarak görmüşlerdir. Ruhsal ve bedensel sağlık hali mutluluğun anahtarı da diyebiliriz. Sağlıklı bir birey hem kendisine hem de topluma pozitif katkı sağlayacaktır, dolayısıyla her kişi kendine iyi bakarak, toplumsal sorumluluğunu da bir nevi yerine getirmiş olacaktır.

**YAŞAM KALİTEMİZİ
ARTIRABİLMEK,
YAŞAMIMIZIN HER
ALANINI İÇEREN BİR
TOPLUMSAL HAREKETİ
GEREKTİRMEKTEDİR.**

Birlikte hareket etmenin motivasyonu ile sağlıklı beslenme, uyku, dinlenme, spor, kitap okuma, gönüllü sosyal sorumluluk projeleri gibi aktiviteleri birlikte fazla zaman geçirme imkanımız olan kişilerle yaparak sürdürülebilir kılabiliriz.

SEVİLMEK İÇİN
DEĞİL, SADECE
SEVME EYLEMİNİN
VERDİĞİ MUTLULUĞU
HİSSETMEK İÇİN
SEVİN.

Daha sağlıklı ve mutlu bir yaşam için bazı küçük ipuçları paylaşıp olursak, şunları sıralayabiliriz;

1. Yaşam koşullarınızı, hareketlerinizi, konuşmanızı, kahve içmek veya yemek yeme gibi davranışlarınızı yavaşlatın. Yaşamı ve zamanı arkasından kovalamak yerine, yavaş hareket ederek şimdiki anın tadını çıkarın. Çünkü günü anlamlı kılan o günü yaşamanızdır.
2. Yeniliklere açık olun. Her yeniliğin beraberinde zorluklar ve kolaylıklar olabileceğini göz önünde bulundurun ve bunlara karşı hazırlıklı olun. Karşılaşacağınız zorluklarla başa çıkmak için daha önceki yıllarda buna benzer zorluklarla nasıl başa çıktığınıza odaklanın.
3. Daha önceki yıllarda kurduğunuz hayaller gerçekleşmediği için umudunuzu yitirmeyin. Hayal kurmaya ve istemeye devam edin; ancak kurulan her hayalin ardındaki hayal kırıklıklarına karşı hazırlıklı olun.
4. Mükemmeli yapmaktan ve mükemmel bir eş, baba, çalışan ya da öğrenci olmaktan çok; iyi eş, iyi anne, iyi çalışan veya sadece iyi bir öğrenci olmaya gayret edin. "Sadece iyi" olarak kendinize hata yapma hakkı tanıyabilirsiniz.
5. İstedığınız her şeyin sizde gizli olduğunu unutmayın. Bu yüzden her şeyden önce kendinize zaman ayırın. Bol bol gülümseyin, kendinizi sevin, kendinizin farkında olun. Böylece çevrenize daha çok zaman ayırabilir; içten gülümseyebilir ve çevrenizdekilere sizi daha çok sevme şansı verebilir ve onlara da değer verebilirsiniz.
6. Kendinizle temas kurun. Ne düşündüğünüz veya nasıl hissettiğiniz hakkında düşünün. Kendinizle düşünsel, duygusal, fiziksel ve mekansal temas kuramadıkça insanlara veya yaşama dokunmak sizin için zor olacaktır.
7. Dengeler üzerine kurulu olan evrene ve varoluşunuza saygı gösterin. Dengeli bir yaşam stresinizi azaltacaktır. Yemek, uyku ve yaşam düzenine dikkat edin. Her şeyin çoğu ve azı arasındaki dengeyi kendi ihtiyaçlarınıza göre ayarlayın.
8. Beklentilerinizi dengeleyin hatta azaltın. Yaşamdan beklentilerinizi, kendinizden beklentilerinizi ve çevrenizdekilerden beklentilerinizi tekrar gözden geçirin. Koşullara veya şartlara uygun olmayan beklentilerinizi değiştirin.
9. Küçük veya büyük başarılarınız karşısında kendinizi ödüllendirin (seyahat etmek, yeni hobiler edinmek gibi) Arada mutlaka bir soluk alın ve sosyal çevrenize zaman ayırın.
10. Yaşamı sadece bir şeye sahip olmak için yaşamayın. Yaşam sizlere sunulan bir haktır ve bu hakkı sadece sahip olmak için yaşamak sizi mutsuzluğa götürecektir. Bu yüzden "sahip olmak" için değil "olmak" için yaşayın. Sadece "olmak istediğiniz kişi" olun.
11. Sevilmek için değil sadece sevme eyleminin verdiği mutluluğu hissetmek için sevin.

AFETLER

HEYELAN

Ekolojik yönden son derece duyarlı bir geçiş noktasında yer alan ülkemizde geçmişten bu yana değişik şiddet ve hızda heyelanlar yaşanmakta ve yeryüzü şekillerini her geçen gün değişikliğe uğratmaktadır.

Heyelan, bir yamaç üzerindeki doğal kaya, zemin veya yapay dolgu malzemesinin çeşitli faktörlerin etkisiyle eğim yönünde, aşağı doğru kayması sonucu oluşan doğal bir tehlikedir.

Yaratmakta olduğu olumsuz etkilerden dolayı, doğal afetler içinde önemli bir yer tutan heyelanlar, etkin oldukları bölgedeki yerleşim yerlerinde can ve mal kayıplarına neden olmakla birlikte konutlar, kara ve demiryolları, bahçe, ekili alanlar gibi ekonomik yapıları da olumsuz etkilemektedir.

Heyelanların temelinde dış etkenlerle birlikte iç etkenlerin de etkili olduğu görülmektedir. **Dış etkenlere bakıldığında;** yamaç eteklerinde, eğimli yollarda yapılan kazılar veya yamaçların alt sınırlarının akarsular tarafından oyulması ile artan eğim ve bozulan yamaç dengesi heyelanın oluşumuna neden olmaktadır.

Ancak eğimin fazla olduğu dik yamaçlarda heyelan olma ihtimali daha yüksektir, özellikle ülkemizde eğimi fazla olan başta Karadeniz bölgesi olmak üzere Akdeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde heyelan olasılığı daha fazladır. Heyelanlar, genellikle yağışların ve kar erimelerinin çok olduğu ilkbahar aylarında yaşanmaktadır.

Bunların yanı sıra yamaç üzerinde yapılan aşırı yapılaşma, deprem, volkanik patlama ve trafik yüklerinin yamaçtaki malzemeyi harekete geçirmesi, bitki örtüsünün tahribi ile yamaçtaki malzemenin daha kolay suya doygun hale gelmesi, aşırı yağışlar ve karın ani erimesi gibi etkenler heyelan yaşanmasına neden olabilmektedir.

Yalnızca dış etkenler heyelana neden olmuyor tabii ki! Yamacı oluşturan malzemenin kendi özellikleri ve yapısından kaynaklanan iç nedenlerine bakıldığında; killi zeminlerin

suyla temas ettiği, şişerek ve kayganlaşarak heyelan oluşumunu hızlandırdığı bilinmektedir.

Heyelanlar, oluş nedenlerine göre değişik türlere ayrılır; kaymalar, düşmeler, devrilmeler ve akmalar şeklinde meydana gelebilir. Heyelanın en sık rastlanan türü; yamacı oluşturan malzemenin eğim yönünde bir yüzey boyunca aşağıya doğru kaymasıdır. **Kayma olayını, ülkemizde en çok Karadeniz Bölgesinin dik yamaçlarında görüyoruz. Özellikle de Doğu ve Batı Karadeniz şeridinde büyük zararlara neden olmaktadır.**

Düşme ve devrilme olayları içinde en çok zarar veren kütle hareketi türü olan **kaya düşmeleri;** yer çekiminin etkisiyle büyük kayaların yamaç aşağı düşmesi şeklinde gerçekleşir. Ülkemizde özellikle **Orta Anadolu Bölgesinde** meydana gelen kaya düşmesi olaylarının en fazla ilkbahar ve kış mevsiminde görülmesinin nedenini; kaya çatlakları içindeki suyun donması ve çözülmesiyle çatlakların zamanla genişlemesi ve kayaları parçalaması olarak anlatmak mümkündür.

Bir diğer heyelan türü ise **akmalar**dır. Büyük boyutlu kayaları bile içine alarak kilometrelerce akış özelliği gösteren ve ince taneli malzemelerin olduğu bölgelerde çamur akmaları; çakıl ve moloz boyutundaki malzemelerin olduğu bölgelerde ise moloz akmaları şeklinde gelişir. Suyla doygun hale gelen birbirine fazla tutunmamış malzemeler, yavaş veya hızlı şekilde yamaç boyunca akabilir.

Heyelanlar, çoğunlukla yağışlarla birlikte yaşanıyorsa da eğer doğal dengeler yerli yerindeyse yağmur ve kar ne kadar şiddetli olursa olsun, büyük zararla karşılaşmaz.

Aydın ÇOLPA
Devrek Açık ÇİK, Din Görevlisi

MANEVİYAT

Peygamber Efendimizin Örnek Ahlakı

Evet, sevgili dostlar, bizleri yoktan var eden, varlığından haberdar eden, iman gibi en büyük nimetle bizleri tezyin eden (zinetlendiren) rabbimize sonsuz hamd-ü sena, Resulü kibriyasına yarattığı rakamlar adedince salât ve selam ederek başlamak istiyorum bu sayımızdaki yazımıza.

Konumuz Yüce Rabbimizin **“Muhakkak ki sen en yüce bir ahlak üzere sin”** (Kalem, 4) hitabıyla kerim kitabımızda överek insanlara örnek gösterdiği efendimizin yüce ahlakını. Bundan tam 1448 yıl önce, zulmün hüküm sürdüğü, hayâsızlığın ve haksızlığın had safhaya ulaştığı Mekke şehrinde, insanların kendi elleri ile yaptıkları putlara taptıkları bir zamanda, ahir zaman peygamberi, bir saadet güneşi olarak doğdu. Kurumuş toprakların su ile yeşerip hayat bulması gibi Peygamberimiz (s.a.s)’in gelişyle insanlık yeniden hayat buldu. O’nun nuruyla aydınlandı kâinat. Diri diri gömüldüğü toprağın altından çıkardı kadını, cennet vesilesi kıldı kadını, seriverdi cenneti ayaklarının altında.

Onun ahlakı Kur’an’dı, evi, sohbeti, dostlarıyla ilişkisi hep Kur’an merkezliydi. **‘Muhammed-ül Emin’**di o, inanan inanmayan herkesin sevgisini ve güvenini kazanan. İnanmayanların bile en değerli eşyalarını emanet ettikleri en çok güvendikleriydi. Bütün insanlığa bir uyarıcı ve müjdeci olarak gönderilen (Sebe’ 28) Peygamber Efendimiz rahmet vesilesiydi ve âlemlere rahmet olarak gönderilmişti. (Enbiya, 107) Hz. Aîşe validemizin ifadesiyle onun ahlâkı Kur’an’dan ibaretti (Müslim, Salâtü’l-müsâfirîn, 139).

Resûlullah (s.a.s)’ın ahlâkı Kur’an’dı demek, Kur’an’ın uygun gördüğünü uygun görmesi, Kur’an’ın uygun görmediğini beğenmemesi demektir. Kur’an’ın helâl saydığını helâl, haram saydığını haram sayması ve Kur’an-i hükümleri hayatının her alanında uygulaması demektir.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen rahmet Peygamber’ini Rab (terbiye eden) bizzat kendisi eğitmiştir. Peygamber Efendimizde bizzat **“Beni rabbim terbiye etti ve terbiyemi en güzel biçimde yaptı.”** (Süyûtî, el-Câmiu’s-Sağîr) buyurarak bu hakikate işaret etmiştir.

Onun ahlâkı yüceydi. Çünkü o tevhidin zirvesi ve İslâm’ın tebliğcisi, peygamberler zincirinin son halkasıydı, en yüce ve mükemmel ahlâka sahipti.

Onun ahlâkı yüceydi. Çünkü böyle olmasa Allah katında en son ve en mükemmel din olan İslâm onun uygulamalarıyla tamamlanmış olmazdı. Allah Teâlâ **“Bugün sizin için dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm’ı seçtim.”** buyurmuştu. Mükemmel olan dinin peygamberi de mükemmel olmalıydı. Bunun için Allah onu en güzel ahlâkî faziletlerle donatmıştı.

Şimdi Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in güzel ahlakına dair yüzlerce güzel örnekten birkaçını zikretmek istiyorum.

- ❶ Rahmet peygamberi; herkese değer verir ve hiçbir şekilde nezaketi ihmal etmezdi. Gördüğü insanlara ayırım yapmadan önce o selâm verir, erkeklerle tokalaşır, muhatabı elini bırakmadıkça o da bırakmazdı. Karşısındakine bütün vücuduyla dönerek konuşur ve muhatabı yüzünü çevirmedikçe o yüzünü çevirmezdi. (Tirmizî, “Sıfatü’l-kıyâme”, 46)
- ❷ Ağzından çirkin söz çıkmaz, ahlâkı güzel olanın hayırlı insan olduğunu söylerdi. (Buhârî, “Edeb”, 38)
- ❸ Kötülüğe kötülükle karşılık vermez, insanları bağışlayıp kusurlarını görmezden gelirdi. (Tirmizî, “Birr”, 69)
- ❹ Son derece edepli idi ve hayânın imandan olduğunu söylerdi. (Buhârî, “Edeb” 72)
- ❺ Çocuklara şefkat gösterirdi; onları kucaklayıp öper, bağrına basardı. (Buhârî, “Cenâiz”, 32)
- ❻ Son derece cömertti. Kendisinden bir şey istendiği zaman ona çok ihtiyacı da olsa verirdi. Bir sahabenin kendisi için dokuduğu elbiseyi, çok sevdiği halde kendisinden isteyen birine hemen çıkarıp hediye etmişti. (Buhârî “Libâs”, 18)
- ❼ Kendisi binek üzerindeyken yanında bir başkasının yaya yürümesinden rahatsızlık duyardı. (Ebû Dâvûd, “Edeb”, 127, 128)
- ❽ Hayatında hiçbir kadını ve köleyi dövmemiş, şahsına yapılan haksızlıktan dolayı intikam almamıştı. (Müslim, “Fezail”, 79)
- ❾ Yardıma ihtiyacı bulunan herkesin yardımına koşar, yetimlerle ilgilenilmesini teşvik eder, dul kadınlara ve yoksullara yardım edenlerin, Allah yolunda cihad etmiş gibi sevap kazanacağını söylerdi. (Buhârî, “İmân”, 22)
- ❿ Söz konusu adalet olduğunda suçlu kim olursa olsun ayrıcalık yapmaz, kimsenin aracılığını kabul etmez, suçlu kendi çocuğu dahi olsa onu cezalandıracağını söylerdi. (Buhârî, “Fezailü ashabi’n-nebî”, 18)

Peygamber Efendimiz, insanlarla konuşurken onların durumlarını dikkate alıyordu. İnsanları överken de itidali elden bırakmıyor, herkese layık olduğu muameleyi yapıyordu.

Peygamber Efendimizin hayatı, onun yüce ahlakını ve yüksek şahsiyetini yansıtan sayısız örneklerle doludur. O sadece inanalar için değil tüm insanlık için mükemmel örnekti. Kıyamete kadarda tüm öğretileri ve bıraktığı mirası ile örnek olmaya devam edecektir. Onun izinden giden ahiret yurdunda şefaatinin arzu eden Müslümanlar olarak bize düşen onun yaşantısında ibret alıp, hayatımızı onun sünnetine göre şekillendirmeye çalışmaktır. Çünkü o Kur’an’ın bedene dönüşmüş halidir. Allah’ın rızası ve sevgisi onu sevmekten ve ona tabi olmaktan geçmektedir. **Ne mutlu Rasûlullah’ı kendine örnek edinenlere ve ne mutlu sünneti Rasûlullah’ı hayatının her alanına hâkim kılanlara.** Kur’an ve sünnet merkezli bir yaşam dileği ile...

HZ. AİŞE VALİDEMİZİN İFADESİYLE ONUN AHLÂKİ KUR’AN’DAN İBARETTİ

Derleyen: Murat NAMDAR
Eskişehir H Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

ADAB-I MUAŞERET KAVRAMI
BİREYLERİN BİRBİRLERİNE KARŞI DUYGULARINI
GÜÇLENDİRİCİ AHLAKİ DAVRANIŞLAR İLE
NEZAKET KURALLARINI İFADE ETMEKTEDİR.

ARAŞTIRMA

SOSYAL YAŞAYIŞ KURALLARI

Kur'an-ı Kerim'de aile bireylerinin, akraba ve komşuların bir arada yaşamının gerektirdiği hak ve sorumluluklara riayet etmelerini, uyumlu, geçimli ve güler yüzlü olmalarını öğütleyen, kaba, kırıcı söz ve davranışlardan sakındıran birçok ayet vardır. Adab-ı muaşeret (görgü kuralları) kavramı bireylerin birbirlerine karşı duygularını güçlendirici ahlaki davranışlar ile nezaket kurallarını ifade etmektedir. Görgü kuralları, insanı bencil ve kaba düşüncelerden sıyrarak davranışlarını bir düzene koymasını, bu sayede duyarlı ve nazik bir insan olarak ilişkilerinin sağlıklı ve tutarlı olmasını sağlar. Hayatımızın her alanında var olan bu görgü kurallarının birkaçını derledik;

Konuşmada Görgü Kuralları: Konuşurken karşıdaki insana bakılmalı ve kollar kavuşturulmamalıdır. Konuşma ne çok hızlı ne de çok yavaş olmalı, iltifat ederken içten ve samimi olunmalı, karşılaştırma yapmamaya özen gösterilmelidir. Eleştiri yaparken karşıdaki insanın duyguları göz önünde bulundurulmalı, yakıştırmadan yapmaktan kaçınılmalıdır. Sorun kişiselleştirilmemeli, eleştiri alındığında sakin olunmalıdır. Konuşmalarda "Lütfen" sözcüğü ve "Teşekkür ederim." cümlesi sık sık kullanılmaya özen gösterilmeli, "hanımefendi, beyefendi" ifadeleri tercih edilmeli, argo sözcükler kullanılmamalı, kişi kendinden çok söz etmemeli, karşılıklı konuşmalarda dinlemeye özen gösterilmeli, çeşitli konuşmalardan öğrenilen sırlar saklanmalı ve dedikodu yapılmamalıdır.

El Sıkma-El Öpmeye Görgü Kuralları: El sıkma, dostluk, iyi niyet ve samimiyet ifade eden bir harekettir. El sıkarken daima kişinin yüzüne bakılmalı, el sıkışmada ayağa kalkılmalı, kadın el uzatmadan erkek el uzatmamalı, el sıkışma dirsek seviyesinde yapılmalı ve en fazla 5 saniye sürmelidir.

Toplum hayatında insanların tanışmaları ve sonrasında münasebetlerini devam ettirmeleri ziyaretler ile sağlanır. Görüşme kelime anlamındaki ziyaretin birçok çeşidi vardır. Ziyaretlerdeki görgü kuralları ise şöyle ifade edilmektedir;

Hasta Ziyareti: Hasta ile fazla konuşulmamalı, en çok 10-15 dakika sonra hastanın yanından ayrılmalıdır. Hasta ziyaretine, kalabalık gruplar halinde gidilmemeli, çocuk götürülmemeli, hasta odasında başka ziyaretçiler varsa ziyaretlerini bitirmeleri beklenmelidir. Hastalar genelde öğleden sonraları ziyaret edilmeli ve hastaya dışarıdan yiyecek getirilmemelidir. Hastane ziyareti, ne çok erken ne de hastanın çıkmasına yakın bir zamanda yapılmalı, hastaya hastalığı unutturulmaya çalışılmalıdır. Doğum ziyaretlerinin hanımlar tarafından yapılması daha uygundur.

Baş Sağlığı Ziyaretleri: Akraba, dost, arkadaş veya tanıdık birinin ölümü hâlinde yardıma koşmak en önemli insani görevimizdir. Baş sağlığı ziyaretleri, yakınlık derecesine göre ya hemen ya da birkaç gün sonra yapılır. Ziyarette az oturulmalı, onu teskin edecek şekilde davranılmalıdır. Baş sağlığı gelenler şu sözlerden birini veya birkaçını söylerler: *"Başınız sağ olsun, Allah başka acı, keder göstermesin, mekânı cennet olsun, Allah taksiratını affetsin."*

Yiyeceklerin Yenmesinde İlkeler: Sofra adabı ve kültürü görgü kuralları içinde en önemlilerinden biridir. Sağlık dolayısıyla bazı yiyecekleri yiyemeyenler mazeretlerini mümkünse sofraya kurulmadan önce söylemelidirler. Sofraya getirilen her yemekten yenir, yemek ayırt edilmez. Sofrada uyulması gereken bazı kurallara ise; yemekler, damlatılmaz ve sofraya dökülmez, yemek koklanmaz, soğutulmak amacıyla üflenmez. Ekmek ve et bıçakla kesilir, eller ve bıçak ekmekle temizlenmez, ekmek çöpe atılmaz, kaşık ve çatal ekmek dilimin üzerine konmaz. Lokma, ağızda iyice çiğnendikten sonra yutulur, ağızda lokma varken konuşulmaz, ağız şapırdatılmaz, çirkin sesler çıkarılmaz. Kimsenin yediği gözetlenmez, yemekte öğrenilir şeylerden söz edilmez, baş ve gövde kaşınmaz. Yemeğin sonunda dua edilir, yemeği pişirene teşekkür edilir. Genel sofraya duasının yanında, yemek yiyenler ve misafirler şu sözlerle yemeğe son vererek teşekkür etmiş olurlar: *"Ziyade olsun, Allah'a çok şükür, kesenize bereket, sofranız daim olsun, sofranızda Halil İbrahim bereketi olsun, biz yedik Allah artırsın."*

Adab-ı Muaşeret Kuralları: Kişilerin birbirini ölçme ve tartma terazisi yerine kişinin kendisini terbiye vasıtası olarak kullanılmalıdır. Daha da önemli olan; her insanın farklı bir değer olduğu bilinciyle hiçbir şekilde rencide edilmemelidir. Duyarlı ve nazik birer birey olarak sosyal ilişkilerimizin sağlıklı ve tutarlı olması temennisiyle...

Yasin YILMAZ

Beşikdüzü T Tipi Kapalı Çık, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

BİLİM

WORLD WIDE WEB

İnternetin oluşmasına zemin hazırlayan ve günümüz teknolojisinde dakikalar içinde değişen verileri ortaya koyan, güncelliğini koruyan "www" diye bir isimden bahsediyoruz. Peki bu kavram nereden çıktı? Nasıl oldu da temel bir kavram olarak hayatımıza girdi?

Yıl 1989:

Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi'nde (CERN) bilim insanı **Tim Berners-Lee** CERN'deki bilgi paylaşımını hızlandırmak amacıyla HTML program dilini geliştirdi. Bu konuda yaptığı kapsamlı çalışmalar sonucunda World Wide Web (www) adlı bilgi paylaşım ağını kurdu.

Yıl 1990:

Tim Berners-Lee, CERN'den meslektaş **Robert Calliau** ile birlikte "www"i resmileştiren bir makale yayınladı. Ardından bu ikili, ilk web

sayfası olan **info.cern.ch**, CERN'de kurdu ve böylece dünyanın ilk web sayfası açılmış oldu. Tabii ilk yıllarda sadece CERN'de çalışan bilim insanları için bir takım bilgiler, telefon rehberleri, kullanma kılavuzları içeriyordu.

Yıl 1991:

Tim Berners-Lee bunun sadece CERN'de kalmasını istemedi ve başka bir web sayfasıyla "www" yazılımını piyasaya sürdü. Bu sayede web sunucularını geliştirmek için insanlara kaynak oldu. ABD'de bir kez daha fizik laboratuvarında

açıldı. Artık belli başlı kurumlar yavaş yavaş web sayfalarını açıyor, veri paylaşımlarını oluşturuyorlardı.

Yıl 1993:

Yıl sonunda toplam 500 adet web sayfası vardı. Bunların çoğu ya makale yazmak ya da elektronik posta göndermek için kullanılıyordu. Girişlerin azlığı nedeniyle trafiğin yalnız %1'i etkindi.

Yıl 1994:

İnternetin devrilmeyecek yılı artık başlamıştı, son çeyreğinde muhteşem bir artış oldu. 100.000 web sayfası ve 10 milyon kullanıcı vardı artık. Alışverişler yapılıyor, reklam etkinlikleri

oluşturuluyor, çeşitli kampanyalar web sayfaları üzerinden yürütülüyordu. Tim Berners-Lee kurduğu bu yazılımı daha güvenli ve verimli olması için telifsiz şekilde kullanıma sundu. Dünya çapında Web Topluluğu'nu kurdu. Bugün dünyada internet kullanıcılarının sayısı 5.11 milyar ve World Wide Web 30. yılını kutluyor.

Kaynak: home.cern

Mavi Gözlerinden Çocuk Olma Hali

"KÜÇÜK HANIMLAR, KÜÇÜK BEYLER; SİZLER GELECEĞİN BİR GÜLÜ, YILDIZI VE İKBAL İŞİĞİSİNİZ. MEMLEKETİ ASIL İŞİĞA BOĞACAK OLAN SİZSİNİZ. KENDİNİZİN NE KADAR ÖNEMLİ, DEĞERLİ OLDUĞUNUZU DÜŞÜNEREK ONA GÖRE ÇALIŞINIZ. SİZLERDEN ÇOK ŞEY BEKLİYORUZ."

Ulu Önder M. Kemal Atatürk'ün söylediği bu cümleler ile başlamak istedim bu ay ki yazıma çünkü sizlere bu ay önemli günlerden olan **23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı** vesilesi ile Atatürk'ün çocuk sevgisinden bahsedeceğim. M. Kemal Atatürk'ün söylemiş olduğu bu sözleri okuduğumuzda, pek çoğunuzda çok farklı his ve düşünce uyardır. Bu sözleri okuduğunuzda, kiminiz çocuklara olan yaklaşımının ne kadar kibar ve saygılı olduğunu düşünmüş olabilir, kiminiz ise bir milletin geleceğinin çocuklar ile kurulabileceğini görebilen ileri görüşlü bir lider olduğunu fark edecek ve ona hayran kalacaksınız. Öyle ki Atatürk'ün yaşadığı dönemde çocuklar ile olan iletişiminin cana yakın ve samimi olduğunu birçok kaynaktan yıllarca birçok kez okuduk. Çocuklara verdiği önem ile çocukların saf sevgisinin, zekâsının, yeteneğinin bizim

iyi oluş halimiz için ön şart olduğunu kabul ettik. Bu sebeple çocuk işçiliği, çocuk gelinleri, çocuk istismarı ile ısrarla mücadele etmekteyiz. **Çünkü biliyoruz ki çocuk olma hali; kötülük, ayrımcılık, nefret, ön yargı gibi şeylerden çok uzaktadır. Çocuk olma hali; karşılıksız sevgi, şefkat, iyi niyet, her şeyi olduğu gibi kabullenme, oyunla iç içe olma ve kurgudan uzak bir doğaçlama haldir.** Bu sebeple de korunmaya muhtaç ve yetiştirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Ve biliyoruz ki şefkatli bir aile ortamında yetişen, iyi bir eğitim alabilen, sevilen, saygı duyulan çocuklar günümüzün iyi insanlarıdır.

O kadar şanslıymışız ki bu iyi insan olabılme halinin mutlu bir çocukluğa dayandığını ve mutlu, kendine yetebilen, üreten insanların bu ülke için çok önemli olduğunu görebilen bir lider ile tanışmışız. Ve öyle

bir lider düşünün ki hiç çocuğu olmamasına rağmen içinde taşıdığı çocuk sevgisi ile pek çok insana örnek olmuştur. Yaşadığı coğrafyanın kültürüne, inançlarına, mizacına o kadar hâkimdir ki her söylediği söz ve devrimler ile bunu ispatlamıştır. Bunların en güzel örneklerinden biri de **Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı**'dır. Çocuklara verdiği değeri bu bayram ile taçlandırmıştır. Sevgili M. Kemal Atatürk, birçok kaynaktan da öğrendiğimiz bilgilere göre o dönemde pek çok kişiye çocuk diye seslenmekte ve sevgi kelimesinin karşılığını çocuklarda görmektedir. Etrafınızı şöyle bir gözlemlediğinizde Ulu Önder M. Kemal Atatürk'e katılmamak mümkün değildir, öyle ki bir **öğretmenseniz** çocuğun penceresinden hayata bakabilmenin önemini ilk fark eden olursunuz, **anne baba** iseniz her gün size sorduğu sorularla sanki karşınızda bir mucit varmış gibi hissedersiniz. **Savcı** iseniz çocukların başına gelen üzücü olaylarda dahi ne kadar hassas olduklarına tanıklık ederken şaşırsınız, **infaz ve koruma memuru** iseniz anne ya da babasını ziyarete gelen çocukların gözlerindeki umudu görmek sizi duygulandırır.

Çocuk olma hali işte tüm bu duyguları içinde barındırır en saf haliyle...

Hayatımın bir döneminde çocuklar ile çalışmış bir uzman olarak hiçbir sebebi yokken koşarak bana sarıldıkları anları, sadece benim onları biraz daha sevmem için yaptıkları resimleri unutmayacağım. *Suniii*, diyerek hevesle odama gelip muhteşem dürüstlükleri ile beni her defasında şaşırttıkları zamanları yani bana hissettirdikleri bu duyguları ve bu koşulsuz sevgiyi aradan neredeyse üç yıl geçmesine rağmen hala unutmadım ve sanırım hiçbir zaman unutamayacağım.

Onlarla çalışırken en iyi şekilde işimi yapmaya çalışmış olsam da şu an anlıyorum ki çocuklar ile çalışmak daha büyük özveri ve sorumluluk gerektiriyor.

Bizler Ulu Önder M. Kemal Atatürk'ün emaneti olan bu güzel bayramı kutlarken, çocuklara karşı olan sorumluluklarımızı unutmamalı ve çocuğun olduğu her alanda onların iyi oluş hali için çok titiz çalışmalıyız. Bunu başta Ulu Önder M. Kemal Atatürk'e ve bu ülke için omuz omuza savaşmış şehitlerimize de borçluyuz...

İpek ALAZ

Seydişehir T Tipi Kapalı-Açık ÇİK, Psikolog

DEĞER

AİLE

KİŞİLİĞİMİN TEMELLERİ

Nasıl “Ben” Oldum?

Aile, kişilik yapısının belirlenmesinde ve davranışlarımızın kazanımında en temel ögedir. Sevgiyi, öfkeyi kısaca duygularımızı ve duygularımızı ifade etmeyi; olaylar karşısında nasıl tepkiler verdiğimiz yani davranışlarımızı belirlemeyi temel olarak ailemizde öğreniriz. Aslında “anne babamız ya da bizi yetiştiren diğer kişiler bizim kişilik yapımızın belirlenmesinde temel taşıdır,” dersek doğru bir tabir olur. Peki, ailemiz bizim kişiliğimizi belirlemede bu kadar etkiliyse ve eğer bize olan yaklaşımlarında bir takım yanlışlıklar yapıyorlarsa gelin çocuk yetiştirmede olumsuz aile tutumlarına birlikte bakalım.

1 • Baskıcı/Otoriter Anne-Baba

Tutumu: Bu tutumu benimseyen anne-babalar aşırı kontrolcü bir tavır sergilerler ve çocuklarından kendilerinin istediği gibi davranmalarını beklerler. Aile ilişkileri genellikle sıcak bir ilişkiden uzaktır ve ailenin istekleri yerine getirilmediğinde çocuk cezalandırılır. Bu tutumu ve kontrolcü ebeveyn tutumunu sergileyen anne babanın çocukları daha itaatkar ve saldırgan olma eğilimindedir. İlişkilerinde daha çok bağımlılık görülebilir. Sürekli anne babanın kontrollerinde oldukları için kendi kararlarını vermede zorluk çekebilir ve özgüven eksikliği yaşayabilirler.

2 • Aşırı Hoşgörülü Anne-Baba

Tutumu: Aşırı hoşgörülü tutuma sahip olan anne babalar genel olarak çocuklarının her istediğini yapmaya yönelik davranışlar sergiler. Her istediği yerine gelen çocuk, zaman geçtikçe ailede sözü geçen kişi olmaya başlayacaktır. Ailesinden ayrılıp dış dünyaya açıldığı zaman ise genel olarak yaşamış olduğu deneyimler hayal kırıklığı ile sonuçlanır. Çünkü

her istediği yerine gelen çocuk, hayata atıldığı zaman gerçeğin bu şekilde olmadığını anlayacaktır. Bu tutuma sahip ailede yetişen çocuklar, genel olarak doğruyu ve yanlış ayırt etmede sorun yaşayabilir ve sorumluluk almakta zorluk çeken bireyler olabilirler.

3 • Tutarsız Anne-Baba Tutumu:

Tutarsız anne-babalar otoriter ve hoşgörülü tutum arasında değişiklik gösterirler. Bazı durumlarda aşırı kural koyucu bazı durumlarda aşırı hoşgörülü bir tutum sergilemeleri çocuklarda da tutarsız davranışlara sebep olmaktadır. Çocuk doğru ve yanlışın ne olduğunu tam olarak kavrayamadığından çocuğun kararsız bir yapıya sahip olması olasıdır. Ayrıca ailede tutarsız davranışların bulunmasından dolayı çocukların da tutarsız ve değişken davranışlar göstermeleri kaçınılmaz olacaktır.

4 • Mükemmeliyetçi Anne-Baba

Tutumu: Bu tutuma sahip anne babalar çocuklarından her şeyi tam ve eksiksiz yapmasını beklerler ve çocuklarının en ufak bir yanlışının olması onlar için dünyanın sonu gibidir. Böyle davranmalarının sebebi ise genellikle kendi eksik kalan yanlarını tamamlamak ve yapmak isteyip

yapamadıkları birçok şeyi çocukları üzerinden gerçekleştirmektir. Ancak bu davranışları gösteren ebeveynlerin çocukları, ileriki yaşlarda kendisini beceriksiz hissetme, değersiz ve başarısız olduğunu düşünme gibi olumsuz özelliklerle karşımıza çıkabilir.

Peki, olması gereken ebeveyn tutumu nedir? Çocuklarımızı yetiştiren nasıl davranmamız gerekir?

5 • Destekleyici, Kabul Edici ve Demokratik Anne-Baba Tutumu:

Olumlu anne-baba tutumlarından olan destekleyici, kabul edici ve demokratik anne-baba tutumunda sevgi temel kavramdır. İlk olarak çocuğa ona karşı olan sevginin koşulsuz olduğu ve yapılan olumlu bir davranışın neticesi olarak ortaya çıkmadığı aktarılmalıdır. Ailede tabii ki bazı kurallar olmalıdır. Ancak bu kurallara uyulması beklenirken aynı zamanda çocuğa sorumluluklar vermek, çocukların fikirlerini açıkça ifade edebileceği uygun ortam yaratmak önemlidir. Bu tarz ebeveyn tutumlarını benimseyen anne babaların çocukları genel olarak ileriki yaşantısında kendisine ve çevresine güvenen, sorumluluklarını bilen, sosyal ve duygusal açıdan yeterli bireyler olacaktır.

Baharı Bekleyen Kuş

Kumru

Kumru, güvercingiller familyasından, genellikle güvercinlere göre daha küçük yapılı boz, gri renkli güvercinden küçük, ötücü güzel bir kuş türüdür. Kumrugiller, yaşamlarını park ve bahçelerde, ormanlarda ve evlerin yakınlarında sürdürmektedirler. Güvercinden küçük olan kumrular, ötücü bir kuş olma özelliği taşımaktadırlar. Kumrular şehirlerde sıkça karşılaştığımız kuş türlerinden bir tanesidir. Şeklen güvercine benzemekle beraber, ondan daha küçük ve zarif yapıdadırlar, yaşantıları boyunca eşlerine sadık olmaları kesinlikle doğrulanmış bir durumdur.

EVLİLİĞİ GÜZEL OLANLARA "KUMRULAR GİBİ" BENZETMESİ YAPILIR.

- Çünkü kumru, asla eş değiştirmez.
- Çünkü kumru, içinde bulunduğu şartlara her zaman uyum gösterir, şikâyet etmez.
- Çünkü kumru, hiçbir zaman başka bir kuşun yuvasına girmez.

Genel Özellikleri

Güvercingiller familyasından olan kumru, güvercinlere oranla daha küçük bir yapıya sahiptir. Güvercinden küçük, gri, boz renkli bir tür olan kumru, asla hayatında eş değiştirmez. Eğer eşlerden birisi ölürse bile kendilerine yeni bir eş arayışına geçmezler, hiçbir kumruyla eşleşmezler. Bu sebeple kumruların yenmemesi oldukça iyidir. Çünkü eşleri eğer sizin avladığınız kuşun artık olmadığını öğrenince onu mutsuzluk kaplar ve eşsiz kalır. Dal parçalarından kendilerine yuva yaparlar ve diğer kuşların yuvalarına girmezler. Senede iki yumurta çıkartırlar. Yavruları yumurtadan çıktıktan sonra 18 gün gibi az bir sürede uçmaya başlayabilirler. Ayrıca göçmen olanları da varken, kalıcı olanları da vardır.

Kumru Çeşitleri

Kumrular ortalama olarak 26-28 cm boyundadır. Çoğunlukla Trakya bölgesinde ve İstanbul civarında yaşarlar. İnsanlardan kaçmazlar. Yerli ve gezici kuşlardandır. Türk kumrusu veya diğer adıyla "gülen kumru". Mavimsi kül renginde olup baş ve boynu tarçın rengindedir. 28 cm boyundadır. Anadolu ve Trakya bölgelerinde boldur. Parklarda, kasaba ve köy bahçelerinde bulunur. Bazı yerlerde Yusufçuk adı ile anılır. Halk tarafından çok sevildiğinden korunmaktadır. Orman kumrusu Güney Avrupa'da bol olup, kışı Afrika'da geçirir. Evcil kumru beyaz renklidir. Çoğunlukla güvercin diye bilinir.

Kumruların Beslenme Şekli

Ot, tohumlar, tahıl, küçük böcek ve diğer bitkileri, yiyerek beslenen kumrular hayatlarını bu şekilde beslenerek sürdürmektedirler. Diğer kuşlara yakın ve aynı diyebileceğimiz şekilde bir beslenme şekline sahip olan kumrular, doğal yaşantıların bitki tohumlarını küçük böcekleri ve diğer saydığımız besin öğelerini yiyerek hayatta kalmaktadırlar. Kumrular, beslenme şekilleri itibari ile ayrıca buğday ve bulgur gibi tanelerle de insanlar tarafından beslenebilmektedir. Bu şekilde şehir kumruları hayatta kalıp yaşantılarına doğadaki gibi devam etmektedirler.

Kumru Kuşu Türleri

Türk kumrusu, 26 cm boylarındadır ve Trakya bölgesinde çoğunlukta olmak üzere İstanbul'da da bulunmaktadır. Yerli olup aynı zamanda gezici olan bu kumru türü, insanlardan kaçmaz. Mavimsi kül rengine sahip olup, baş ile boyun kısımları tarçın rengindedir. Bu kumru türü de Yusufçuk adı ile anılan bir kumru türüdür. Ülkemizde bulunan tüm kumru türleri şu şekildedir. Kolyeli kumru, küçük kumru, üveyik ve doğu üveyiğidir. Dünyada yaygın olan kumru türleri ise; matemli kumru, kap kumrusu, benekli kumru, Afrika kumrusu ve son olarak kafes kumrusudur. Oldukça fazla kumru türünü bulunduğunu böylelikle söyleyebilmemiz mümkündür. Kumru çeşitleri, türüne göre göçücü ve kalıcı olabilmektedir.

SİZDEN GELENLER

SADIRDAKİ SATIRLAR

Ey gönül, sanadır bu hitâbım,
Beni duy ki biçâre ve bitâbım,
Söyle de, kaç kalbi kırdın bugün,
Namazı kaç vakit kıldın bugün,
Gözlerindeki ateş kibrinden midir,
Ya alnındaki nasır secdeden midir,
Ezilen mazlûma gözün yumunca,
Hak unuttur mu sandın, sen unutunca,
Rukûna, secdene riyâ girince,
Kâbe sana bakar mı sen yönelince,
İftira, gıybete ortak olursan,
Unutma, çiğnerler toprak olursan!
Hiç boşuna Haccetme yorulursun,
Ancak tövbe ile adam olursun,
Zekâtını asık suratla verme,
Önce tebessüm diye sadaka ver de!
İlim bilmek mağrifet değil sana,
İlmek ilmek edebe bağlansana!
Gönlüm! Hep sanadır nazım, atarım,
Sen de yoksan şu aklımı atarım.

AYNA BENLİK SÖYLE BANA

“Ayna ayna söyle bana var mı benden daha güzeli bu dünyada?” diye sordu Pamuk Prenses’in güzel ama buz kalpli üvey annesi. **“Var”** dedi ayna. Senden çok daha güzel biri var. Ve o gün sarsılmaz güvenini kaybettiği ilk gündü kraliçenin. Belki de kaybedeceği bir ömrün ilk günüydü.

“Ben kimim?” sorusunu onlarca farklı yoldan cevaplandırabiliriz. Ancak bu sorunun cevabı için derinlikli bir yolculuğu tercih edenler yolculuğun bir yerinde şu düşünce durağına uğrayabilir: **“Başkalarının gözünde neysem oyum”**. İşte bu durağın sosyal psikolojide bir karşılığı var. **Ayna Benlik**. Bu kavrama daha detaylı bakacak olursak, C.H. Cooley, bu durumu kişinin kendi benliğini, başkalarının ona ilişkin düşünceleri değerlendirmesi, ona yönelik tepkileri temelinde algıladığı süreç olarak tanımlamıştır. Bu görüşe göre benlik, birlikte çalışan birçok insanın ortak ürünüdür.

Ayna Benlik kavramının temel noktası, nasıl davrandığımıza ilişkin temel belirleyicinin başkalarının bizim hakkımızdaki düşünceleri, beklentileri, tutumları olması fikrine dayanır. Günlük yaşantımızdaki **“El âlem ne der?”** cümlesi, aslında buna yaşantımızda ne kadar sık rastlayabileceğimizin göstergesidir. Eğer biz de böyle bir görüşseysek başka insanların değer yargılarının, düşüncelerinin kendi imajımızın gelişiminde önemli bir rol oynamasına sebebiyet veriyoruz demektir.

İnsanlar kendilerini tanımlarken özsel, içlerinden gelen referansları mı yoksa dışsal verileri mi kullanırlar? Bu noktada sizleri **Bayan Owada** ile tanıştırmama izin verin.

Masako Owada, Japon bir kadın. Onu hikâyemizin odağı yapan şey, yaşamında aldığı önemli bir karar. Owada, 1993 yılında, 29 yaşındayken Japonya'nın yakışıklı varis prensi Naruhito ile dünya evine girdi. Bayan Owada, oldukça eğitilmiş bir kadındır. Harvard ve Oxford üniversitelerinde eğitimler almış, ülkenin dış ilişkiler masasında çalışan, geleceğin parlak bir diplomatı olma yolunda ilerleyen bir kadın. Japon kraliyet geleneklerine göre prens ile evlenmesi demek, kendini kraliyete adanması demektir. Tüm resmi ve örfi kutlamalarda olacak, prensi sürekli destekleyecek, kraliyetin çizdiği kalın çizgilerin dışına asla çıkmayacaktı. Her ülkede olduğu gibi Japonya'da da yenilikçi bir kanat mevcuttu. Bu kanattan kimileri, Owada'nın prensle evlenmesinin, kraliyette bir çağdaşlaşma hareketi başlatacağını düşünüyordu.

Düşündükleri gibi olmadı. Prenses kraliyeti değil, kraliyet prensesi değiştirmişti. Peki, bu nasıl mümkün oldu?

Soruyu kendinize sorup, olası cevaplarınızı içinde seslendirdiyseniz, yolumza daha bilimsel bir bakış açısıyla devam edebiliriz.

Cooley (1902) "ayna benlik" kavramıyla diğer bir insanın bizim hakkımızda düşündüklerinin kendimizi nasıl hissedeceğimizi belirlediğini ifade etmiştir. Cooley'e göre **benlik çocukluk döneminde oluşmakta ve toplumsallaşma ile gelişmektedir**. Çocuğun benliğini diğerlerinin, özellikle de ebeveynlerin onun hakkında ne düşündüğü belirlemektedir. Kendimiz hakkında bir fikrimiz vardır. Ailemizin, arkadaşlarımızın yakınlarımızın bizi nasıl gördükleri hakkında bir fikir oluştururuz ve onlardan aldığımız tepkilerle bu

fikirlerin doğru olup olmadıklarını test ederiz. O kişilerin neden bizi bu şekilde algıladıklarını anlamaya çalışır ve bu doğrultuda benliğimizi geliştiririz.

Benlik değerlerimiz bir başkası tarafından 'onaylanmak, kabul edilmek, beğenilmek ve başarılı bulunmak' ile özdeşleştiğinde kendi değerimize yönelik algımızı kendimiz şekillendirememeye başlıyoruz. Yani kendimize ait değerleri diğerlerine, çevremize belirleme izni veriyoruz.

Değersizlik hissi de böyle oluşuyor. Günlük hayat içerisindeki sorumluluklarımızla ilgili aldığımız kararlara göre sanki bir yarışın içindeki koşu atlarıymışız gibi sıralamalar, değerlendirmeler ve bu sonuçlara göre insanlarla ilgili etiketlemeler yapıyoruz. Başarılı, başarısız, becerikli, beceriksiz, akıllı, akılsız, tembel, çalışkan, gibi kesinlik ve netlik ifadeleri ve hatta etiketleri kullanıyoruz. Bunun sonucu olarak **'başarı oranım benlik değerimi belirler'** algısı ve inancı oluşturuyoruz. Başarılı bulunan kişi zihinlerde değer kazanıyor; başarısız olduğu ifade edilen kişi ise zihinlerde değersizleşiyor ve itibarsızlaşıyor.

"Aynaya baktığımızda kimin değerleri için yaşayan birini görüyoruz?" sorusunu kendimize sordüğümüzda sıklıkla, diğerleri tarafından onaylanmak, sevilmek ve başarılı bulunmak için yaşıyor olmanın acı gerçeği ve bizlere ödettiği psikolojik faturaları ile karşılaşıyoruz.

Bu durumun etkilerinden nasıl kurtuluruz?

Bunun cevabı güçlü benlik imgesi inşa etmektir. Eğer zayıf bir benlik imgemiz varsa diğer insanların düşünceleri kendi düşüncelerimizden daha değerli bir hal alabilir ve hayatımızı onların düşüncelerine göre şekillendirmeye başlayabiliriz. Diğer insanlarla etkileşimde bulunduğumuz süre boyunca zayıf yönlerimizi değiştirmeye yönelebiliriz. Zamanla düşük benlik saygısı geliştirebileceğimizden bu da psikolojik problemlerin başlangıcına delalet edebilir.

Güçlü benlik imgesi geliştirmek, sadece kendi fikirlerimize odaklanmak değildir; güçlü bir kimliğe sahip olmak demektir. Hatalarımızı açık ve doğru bir biçimde görüp değiştirme cesaretine sahip olmamızdır. Hem olumlu hem de olumsuz yönlerimizin olduğunu kabul etmektir. Ben güçsüz bir insanım demek yerine, benim zayıf yönlerim var ama ben bunu değiştirebilecek tek kişiyim diyebilmektir. *(Bunun ilk adımı da kendimizle yüzleşebilmemizdir.)* Gerçek bir ayna karşısında kendimizi doğru okuyabilmemizdir. Sonrasında değişim zaten olan bir süreç olarak başlayacaktır. Önce biraz cesaret gerekiyor. Rogers'ın da dediği gibi: **"Kendi içinden geldiği gibi davranmak ve kendine güvenmek yalnızca sanatçılar ve dâhiler için geçerli bir durum değildir."**

- Kaynak:** 1. Yolaç, Emrah (2017) Sapere Aude, Düşünceden Duyguya. İstanbul: Sola Yayınları.
2. Selçuk Budak – Psikoloji Sözlüğü, sayfa 97
3. Banu Yazgan İnanc, Esef Ercüment Yerlikaya – Kişilik Kuramları, sayfa 308
4. Sosyal Bilimler Dergisi sayı 48

Muhsin KURT
Akşehir T Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

AYIN ÖNEMİ

DÜNYA DANS GÜNÜ

Merhaba Sevgili Okurlar,

Ayın önemi sayfamızın bu ayki konusunda sizlere Dünya Dans Günü ve Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün Türk Halk Oyunları çalışmaları ile ilgili bilgiler vereceğim.

Dünya Dans Günü Neden 29 Nisan'da Kutlanıyor?

Dünya Dans Günü'nün 29 Nisan'da kutlanmasının nedeni, modern balenin atası olarak kabul gören ünlü balet Jean-Georges Noverre'in doğum günü olması.

Dünya Dans Günü'nde Neler Yapılıyor?

Bu fikir, duyurulduğu andan itibaren pek çok dans topluluğu tarafından sahiplenildi ve Uluslararası Tiyatro Enstitüsü'ne bağlı olmayan etkinlikler de düzenlenmeye başladı. Dans toplulukları, dans stüdyoları, dünya dans günü özelinde performanslar sergiliyor, özel sınıflar açıyor ve daha pek çok özel etkinlik organize ediyorlar. Hepsinin ortak amacı dans tutkusunu tüm dünyayla paylaşabilmektir. Paylaşmak demişken Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Türk Halk Oyunları grubunu da unutmamak gerekir diye düşünüyorum.

Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Ekibi

Türk Halk Oyunları ekibi 2015 Ekim ayından itibaren bugüne kadar 37 iş günü çalışma yapılmış 13 kadın, 27 erkek olmak üzere toplamda 40 personelden oluşmaktadır. Bu ekip; infaz koruma memuru, öğretmen, psikolog, sağlık memuru ve ceza infaz kurumu kâtabinin

bulunduğu 7 bölgemizden gelen memurlardan oluşuyor. Oyun sunumu yapılan her gösteri talebinde farklı koreografi çalışıp, bizlere de büyük görevler düştüğünün bilincinde olduğunu göstererek, kültür mirasçılığını en iyi şekilde yansıtan Türk Halk Oyunları ekibine teşekkürlerimi sunuyorum, dünya dans günlerini kutluyorum.

Ceza İnfaz Kurumlarında Türk Halk Oyunları

Ceza İnfaz Kurumlarımızda da Türk Halk Oyunları kursu açılarak hükümlü ve tutukluların tahliye olduktan sonra hayata entegre olabilmelerinin önemli olduğunu düşünüyorum. Ceza infaz kurumlarında Türk Halk Oyunları kursu veren hocalarımıza da emeklerinden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum, dünya dans günlerini kutluyorum.

Yaşar İNCİ

Kayseri Çocuk ve Gençlik Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

SİZDEN GELENLER

ANA YURT

Oğluma **Estergon Kalesi**'ni anlattım geçen gün ve **Tuna**'yı. Türküyü dinledik beraber, ağlamamak için içime akıttım gözyaşlarımı. Bir çocuk babasının ağladığını görmemeli diye bir şeyler okumuştum, okumasaydım keşke, şiire dâhil değilmiş bu telkin, bilememişim. *"Estergon Kal'ası subaşı durak"* derken ağlamayacaksa bir baba evladının yanında, *"Kemirir gönlümü bir sinsi fırak"* derken sarılmayacaksa oğluna kucaklar gibi bütün bir Rumeli'ni, o çocuk nereden bilecek Tuna'nın bizim neyimiz olduğunu ve ağlamak dediğin ne zaman yakışacak erkeğe şimdi yakışmayacaksa? Anlattım yutkunarak; *"Gideceğiz bir gün oğlum dedim, Tuna'dan abdest alıp Türk olacağız birlikte."*

Allah Resulü (s.a.v); *"Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu tehlikede yalnız bırakmaz. (Müslüman, din kardeşini, düşmanına teslim etmez.) Kim, Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını karşılasa, Allah da onun ihtiyaçlarını giderir. Kim bir Müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa, Allah da o sebeple, onu*

kıyamet gününün sıkıntılarından kurtarır. Kim bir Müslümanın kusurunu örterse, Allah da kıyamet gününde onun kusurunu örter." buyurmuş. Ne büyük vebal, ne ağır bir yük, ne zor bir imtihan ve aynı zamanda da ne büyük bir müjde, idrak edene! İnsanlığımızı kemal mertebesine çıkarma adımının her birinin Allah ve Resul'ünün emir ve yasaklarına uymakla gerçekleşebileceğini biliyoruz. Biliyoruz biliyoruz da bizim nasibimize bundan ne pay düşüyor? İşte burada tökezliyor ayağımız. Karardı mı acaba kalbimizde aslında bizden gayrı olmayan ve o büyük 'bizim' içinde hep beraber nefes almaya muhtaç olduğumuz kardeşlerimizden bîhaber ve onların çektiklerine kayıtsız?

Düşünün büyükçe bir ev var ve evin her katında, aslında birbirleriyle kardeş olan aileler o güne kadar ufak tefek zorlukların dışında mutlu mesut yaşıyor, birbirlerinin müşküllerini gideriyor ve hem iyi hem kötü günlerinde birbirleriyle beraber oluyorlar. Ta ki büyük imtihan gelene kadar. Bir gün dışarıdan gelen

bir, dairelerden birini ateşe veriyor. Ateşin içinde kalan aile fertleri diğer kardeşlerinden canhıraş bir şekilde yardım ederken yangının büyüklüğünü gören diğer kardeşlerin kiminin evinde müzik sesi açık olduğundan çılgınlıkları duymuyor, kimi başka apartmana misafirlğe gittiği için duymuyor, kimi duyuyor ama kendini ateşe atmak istemediğinden yanan kardeşine yardım etmiyor. Aile kendi evinde, dışarıdan gelen bir düşmanın attığı ateşle yanıp kül olmak üzere. Ama hiçbir kardeşinden ses yok. Hepsi başka şeylerle meşguldü.

Merhum Üstat ne güzel söylemişti:

*Durun, durun, bir dünya iniyor tepemizden,
Çatırtılar geliyor karanlık kubbemizden,
Çekiyor tebeşirle yekûn hattını âfet;
Alevler içinde ev, üst katında ziyafet!*

Daha evvel ben siyasetten anlamam dediğim gibi, ben petrolden de anlamam, doğalgazdan da anlamam, ekonomik anlaşmalardan da, boru hatlarından da, yenden de, dolardan da anlamam. Anladığım tek bir şey varsa o da vicdan. On yıllardır Orta Doğu'yu devasa bir Müslüman mezarlığına çeviren; Gazze'yi, Tahrir'i, Şam'ı, Halep'i, Saraybosna'yı, Sana'yı, Arakan'ı kan gölüne çeviren ellerin farklı rengi, bugün Doğu Türkistan'ı, Nazi Almanya'sının yaptığı katliamları ve Himmler'in planlayarak uyguladığı, Hitler'in de onay verdiği toplama kamplarını aratmayacak şekilde Müslüman mezarlığına çevirmeye çalışıyor.

Doğu Türkistan'da neler oluyor?

Bölgenin stratejik önemini değerlendiren Çin, burayı tez zamanda tamamen Çinileştirilmesi gereken bir toprak olarak hedeflemiş. Bu nedenle de Sincan, adeta geçmişte Amerikalı göçmenlerin servet uğruna istilaya özendirildiği Kaliforniya gibi bugün Çin Devletince Han Çinlilerinin akın akın yerleşmeye özendirildikleri yer haline getirilmiş.

Bu gelişmenin sonucunda görünen odur ki, bozulan ve giderek bozulacak demografik denginin ve tahrip edilecek Uygur kültürünün ortaya çıkaracağı sosyal sancuların güç kullanarak bastırılması ne ölçüde başarılı olur bu bilinmez. Ama şurası gerçek ki, soydaşımız Uygur Türklerinin içinde yaşadıkları trajedi bu kadarla kalmayacak ve onlar süreç içinde daha çok zulme, baskıya uğrayacaklardır.

Çin ile ekonomik ve siyasi ilişkileri uğruna buna ses çıkarmayan çifte standartları bizce malum Batı ülkeleri ise gelecekte bu suskunluklarının ve günahlarının altında kalıp önünde hesap vermeye mahkûmlardır.

Yazının başında neden; "ne büyük vebal" dediğimi daha iyi anladınız sanırım fakat bu sadece işkencenin bir vechesi (yönü). Çin'in, bölgenin ev sahibi olan Uygur Türklerine yaptığı zulüm sadece bu işkencelerden müteşekkil değil. Nüfus ve kültür politikaları ile zaten katliamlarla yok ettiği Türkleri, kültürel ve dinî olarak da yok etmeye yemin eden Çin, bunun yolunu Türkistanlı kızlarımızı Çinli erkeklerle evlendirmekte, Türk çocuklarını Çin okullarına alarak onları orada Çinli olduklarına inandırmakta buldu. Merak edenler Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerinin dün ve bugün arasında değişen nüfus oranına bakabilirler. Çin sanki yüzyıllar sonra Çin Seddi'nin ve Kürşad'la 40 çerisinin intikamını alır gibi saldırıyor.

"ALLAH'IM, BİZE KARDEŞLERİMİZİN DERTİYLE HAKKINCA DERTLENİP ONLARIN DERTİNE DERMAN OLMA VESİLESİNİ İSTEME DİRAYETİ VER."

Derleyen: Ferhat ÇELİKER
Van M Tipi Kapalı ÇİK, Öğretmen

DEĞER

SPOR

HAYALDEN GERÇEĞE

İKİ TEKER

Bisiklet sürmek hemen hepimizin çocukluk hayallerinden biridir. İlk bisikletimizi ya doğum günü ya da karne hediyesi olarak almışızdır. Ancak bisiklet sürmek bir hayalin ötesinde kimi zaman bir tutku bir egzersiz aracı kimi zaman işlerimize yardımcı bir alet olmaktadır. Bisikletin tarihine bakacak olursak Eski Mısırlılara kadar gittiğini kaynaklardan görmekteyiz. Bisiklete benzer bu alet iki tekerlekli ilkel bir taşıt aracı olduğu ve bu araç kullanan kişinin ayaklarını yerden aldığı güçle iterek harekete geçiliyordu.

Bisikletin başlangıç tarihini 1817 yılı **Baron Von Drais'in bir alet yapması ve bu alete kendi adını vermesiyle başlamıştır.** Drazin iki tekerleği tahtadan bir çubukla bağlantılı olarak tasarlamıştır. Bu aleti hareket ettirmek içinse alete binen kişi vücut ağırlığının bir kısmını ön taraftaki tahtaya yaslayarak ve ayaklarını toprakta sürükleyerek hareket ettiriyor ve aynı zamanda durmayı da sağlıyor ve ön tekerleğe bağlı bir çubukta bu ilkel aletin yönünü değiştiriyordu.

Drazin adlı bu makine kullananların zengin olması nedeniyle "züppelerin atı" diye de adlandırılmıştır. İngiltere kralı IV. **George'un** en büyük zevklerinden biri bu makineye binmek ve dolaşmaktı.

1840 yılına gelindiğinde pedallı olmayan bu araçla gezmek dolaşmak hayli yorucu olduğunu gören **Kirkpatrick Macmillan** aracın iskeletini koruyarak arka tekerleğe pedal görevi yapacak bir kol eklemiştir. Bu kol günümüz çocukların kullandığı pedallı araçların pedallarına benzemektedir. 1865 yılına gelindiğinde Fransızlar arka tekerdeki pedallı ön tekeri uyarlamış ve ön tekeri de büyütürken tasarlamış böylece bisikletin daha hızlı devir almasını sağlamışlardır. 1874 yılında İngilizler zincir mekanizmasını bu alete eklemiş ve 1885'te iki tekerinde boyutunu eşitlediler. 1888 yılında hava basılan lastiğin bisiklette kullanılması bisikletin ilkel bir aletten çıkıp bugünkü durumuna ulaşmasında önemli bir aşamadır.

TÜM BÜYÜK KAS GRUPLARINI KULLANMANIZA YARDIMCI OLAN BİSİKLET, ETKİLİ BİR KAS EGZERSİZİ GERÇEKLEŞTİREBİLMENİZE OLANAK TANIR.

Zonguldak Çaycuma'da yaşayan İsmail Zengin tam 52 yıldır ulaşımını bisikletle sağlıyor. Çaycuma Belediyesi de vatandaşları bisiklet kullanarak sağlıklı yaşama teşvik etmek için Zengin'in heykelini dikmiştir.

DEĞER

Bisiklet kullanmak genellikle sporcularda görülen bir alışkanlıktır. Oysaki bisiklet sürmenin faydaları herkes için geçerlidir. Şehir içi yollar bisiklet için uygunsa fiziksel ve ruh sağlığımızı korurken, bir taraftan da zamandan tasarruf edilebilir. Ayrıca motorlu taşıtların çevreye verdiği zararda bu şekilde azaltılmış olur.

Son zamanlarda yapılan proje ve çalışmalar sayesinde oluşan çevre ve spor farkındalığı bisikleti oldukça beğenilen bir egzersiz ve ulaşım aracı olmasını sağlamıştır. Şehir plan ve projelerinde bisiklet yollarına da yer verilmektedir.

Bisikleti profesyonel bir spor branşı olarak düşündüğümüzde bu branşın amacı, belirli bir parkurda bisikletçilerin, birbirleriyle veya zamana karşı yarışıp bitiş çizgisine ulaşmalarıdır.

Bisiklet, hemen çalışınca gelişebilen bir spor dalı değildir. Dayanıklılık, rakibe ve zamana karşı sürat, yarışçının güçlü bir performans göstermesini gerektirir. Yağ oranının az, kas oranının yüksek olmasını gerektiren branşta bisiklet sporcusu, beslenme düzenine dikkat etmelidir. Bisiklet sporu; **Yol Bisikleti, Dağ Bisikleti MTBİ, Pist Yarışları ve BMX Yarışları** olmak üzere dört kategoride yapılır.

Bisiklet ve sağlık ilişkisini araştıran çalışmalarda herkesin genel olarak bildiği bisikletin insan sağlığına olumlu etkisi **Köln Spor Okulunun** yaptığı bilimsel çalışmalarda bir kez daha kanıtlanmıştır.

Aşırı kilolu insanların kilo verme çalışmalarında (*koşu-yürüyüş*) vücut ağırlığı eklemeler tarafından taşınırken bisiklet egzersizinde bu ağırlığın büyük oranı bisiklet tarafından taşınmakta vücut iskeleti sadece pedal çevirme esnasında yük taşımakta ve böylelikle vücut iskeleti aşırı zorlanmadan bir saatlik bir çalışma sonucunda 600-800 kcal (kilokalori) yakılmaktadır.

Köln Spor Okulunun yaptığı araştırmada düzenli spor yapmaya başlayan insanların korku ve bunalımlarından kurtulduklarını ve kullandıkları ilaçları azalttıklarını gözlemlemiştir. Bisiklete sürmenin düzenli ve ritmik hareketleri nedeniyle insanın rahat-

lamasını, bütün fiziki ve ruhi unsurların uyum içinde çalışmasını sağlıyor. Özellikle uzun süreli güce dayalı sporlardaki bisiklet de bunlara dâhil, 30-40 dakika sonra endorfin salgılamaya başlayan vücut insanların rahatlamasını sağlamaktadır.

Yakın bir zamana kadar kalp ve damar rahatsızlığı olanlara dinlenme önerilirken bugün hafif bir fiziksel aktivite tedavisinin parçası olmuş durumda. Bu aktiviteler arasında özellikle bisiklet kullanımı da bulunmakta bu sayede kanın vücutta dolaşımına olumlu etki yapmaktadır.

Bisiklet üzerinde zaman geçirmenin fiziksel ve zihinsel olarak çok sayıda yararı bulunur. Bu eğlenceli sporun başlıca faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- Tüm büyük kas gruplarını kullanmanıza yardımcı olan bisiklet, etkili bir kas egzersizi gerçekleştire-

bilmenize olanak tanır.

- Akciğerlerin oksijen depolama kapasitesini yükseltmeye yardımcı olan bisiklet sporu, uzun vadede daha sağlıklı ve dinç bir bedene sahip olabilmeyi sağlar.
- Diğer sporlardan farklı olarak bisiklet, yüksek seviyede fiziksel beceri gerektirmez.
- Sağlıklı ve ekonomik bir şekilde seyahat edebilmeyi olanak tanıyan bisiklet, çevreye zarar vermeden şehir içi ulaşımını sağlayabilmenize destek olur.
- Artan kas gücü ve esneklik sayesinde eklem hareketliliği ve direnci en üst seviyeye çıkar.
- Temel egzersiz hareketlerinden yüksek tempolu kardiyo egzersizlerine kadar çok sayıda antrenman rutini bisiklet üzerinde hâyata geçirebilmek mümkündür.

Derleyen: Mehmet VARNALI
Silifke M Tipi Kapalı ve Açık ÇIK, Öğretmen

DEĞER

GEZİ / MUŞ

Evliya Çelebi'nin Gözü İle Muş

Van eyaleti hükmünde Van deryası sahilindeki Tahtuvan subaşılığına iki menzil ve Bitlis'e bir menzil yakındır. Şerefname tarihinin dediğine göre bu Muş şehri, Azerbaycan şehirlerinden bir tanesi idi.

Sonra Van deryasının kuzeyinde (Adilcevaz) kalesi yakınındaki Süphan dağında halen mahfuz durup 40-50 senede bir ses duyulur. 70-80 senede bir kere 5- 10 gün kadar Süphan kayasından kuyruğunu çıkarır bir yedi başlı ejder, o asırda fırsat bulup bütün Nemrutluları yiyerek Allah'ın emriyle yine Süphan dağındaki mağarasına girip mahpus kalmıştır.

Sonra yine Nemrut lâin kavmine Cenab-ı Hak Muş sahrasında bir büyük fare hâsıl edip bütün Nemrutluları yedirerek Muş ahalisini helak ettiği için şehrin adına (Muş) derler. Muşun çıktığı büyük mağara halen görülür. Bu mağara içinde olan fare ve sıçan başka bir diyarda yoktur. Allah'ın emriyle İskender'in Filkos namındaki hekiminin tilsimi sebebiyle Muş sahrasında asla sıçan olmaz. Timurlenk Al-i Osman üzerine hareket edince bu Muş şehrini ve kalesini harap, halkını kebab, evlerini tûrap eylemiştir ki halen haraplı eserleri görülür. Şehir, Muş sahrasının ağzında bir dağın eteğindedir.

LALEZÂR

MUŞ

405 bin civarındaki nüfusu ile Doğu Anadolu bölgesinde yer alan ve Erzurum, Diyarbakır, Batman, Bingöl, Ağrı ve Bitlis'e komşu olan Muş, tarih boyunca Anadolu Yarımadasına doğudan gelen akımların kesişim noktası olmuştur. Üzerinde onlarca savaşın yapıldığı Muş, esasında içerisinde kültürel abideler bulunmasına karşın, bu savaşlar esnasında birçoğunu kaybetmiştir.

Muş Adının Kaynağı

Muş'un ilk ne zaman kurulduğu ve adının kaynağı kesin olarak bilinmemektedir. Muş adına dair pek çok rivayet vardır. Bir rivayete göre, Muş adı; şehre, Asurlulardan kaçarak Muş yöresine gelen İbrani kabilelerinden biri tarafından verilmiştir. Nitekim 1914 Bitlis Vilayet Salnamesinde Muş adının İbranice "*Sulak verimli ve otlak*" anlamına gelen "**Muşa**" kelimesinden geldiği ileri sürülmüştür. Muş'un, geçmişten günümüze yemyeşil ve sulak bir ovaya sahip olması, bu rivayetin tümüyle asılsız olmadığını, nispeten belirli bir gerçeğe dayandığını gösterir.

Bir diğer rivayete göre Muş adı, İÖ. 12. yüzyılda Ege göçlerinden sonra ilk kez Asur kaynaklarında adı geçen ve Yukarı Dicle Vadisine yerleştikleri bildirilen Muşkilerden gelmektedir. Orta Anadolu'da Hatti egemenliğine son vererek doğuya doğru genişleyen Muşkilerin bir kolu Muş yöresine gelerek şehrin temelini atmıştır. Daha sonradan buradan Asur toprakla-

rına girmişlerdir. Asur kaynaklarında İÖ. 12-8 yüzyılları arasında adlarından sık sık bahsedilen Muşkilerin İÖ. 12. yüzyılın ilk yarısında büyük bir ordu ile Toros dağlarını aşarak güneye indikleri ve Asur'un sınır kentlerini tehdit ettikleri biliniyor. Bu dönemde Muşkilerin bir kolu Muş kentini kurarak buraya yerleşmiş olabilirler.

Muş'un kuruluşu ve adına dair diğer bir rivayet ise dini kaynaklıdır. Buna göre, Muş'un Hz. Nuh'un oğlu Yasef'in (Yusuf) torunu Muş oğullarınca kurulduğu rivayet edilmektedir. Öte yandan, Muş Arapçada "*şeffaf, parlak*" Farsçada ise "*Nehirlerde yolcu taşıyan küçük gemi*" anlamlarına gelmektedir.

İlk çağda Muş'u da içine alan bölgeye "*Taronitit*" deniyordu. Bu bölgenin merkezi durumundaki Muş'un adı da kimlik kaynaklarda "*Taron*" olarak geçmektedir. Aynı kelime, İslam çağlarında "*Taron*" olarak kullanılmıştır.

Muş
genel görünüm

GEZİ / Muş

Coğrafi Yapısı

Muş yüksek ve dağlı bir yörededir. **Akdoğan, Şerafettin, Bilican, Bingöl, Haçreş, Otluk ve Yakupağa** dağları şehrin yaklaşık yüzde otuz beşini kaplamaktadır. **Murat Vadisi** il topraklarını doğu-batı doğrultusunda parçalamıştır. İlin yaklaşık yüzde kırkını platolar oluşturur. **Murat Vadisi, Muş, Bulanık, Malazgirt ve Liz Ovaları** diğer önemli yer şekilleridir. Muş il alanı Fırat Havzası içindedir. İl topraklarını sulayan önemli akarsular **Murat** ile onun kolu olan **Karasu**'dur.

Muş Kültürü

Muş'un İlk Çağ tarihi gibi kültür tarihi de Urartularla başlar. Muş kültür tarihinin Urartulardan önceki devirleri gün ışığına çıkarılmamıştır. Urartuların tarih sahnesinden silinişinden sonra, Muş'un da dâhil olduğu Doğu Anadolu'nun yüksek platolarında yaşayan mahalli halklar orijinal bir kültür oluşturmamıştır. Doğunun **Pers Kültürü** tesiri altında kalmıştır. **Hristiyanlığın yayılışı** bölgenin kültüründe köklü bir değişiklik yaratmıştır. Türklerin hâkimiyetinden sonra **Türk-İslam kültürü** yayılmaya başlamış ve zaman içinde tek kültür durumuna gelmiştir.

Malazgirt Savaşı Anadolu'nun Türkleşmesine yol açarak kültür tarihinde yeni bir sayfa açmıştır. Muş ve çevresi Malazgirt'ten günümüze yaklaşık 1000 yıldır Türk-İslam kültürü etkisinde yaşamaktadır. Muş'un zengin kültür mirasının, özellikle Türk-İslam devirlerine ait önemli bir bölümü ayakta ve bu miras, Muş'un köklü tarihinin sembolüdür. Ören yerleri camiler, türbeler, kaleler, hamamlar, köprüler ve çeşmeler bu mirasın mimari örneklerini oluştururlar. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan zengin buluntular ise Ankara Anadolu Medeniyetleri, Erzurum, Van ve Diyarbakır müzelerinde sergilenmektedir.

Harafane

Kış Muş'ta çok uzun sürer bazen mayıs ayına kadar devam eder. Bundan ötürü ilkbahar gelir gelmez halk düzlüklere, su boylarına, ağaç altla-

rına gider. İşte bu gezilere **Harafane** denir. Ekseriya tatil gününe tesadüf eden pazar günleri olur. Sabahları bütün aile çoluk çocuk hep birlikte akşama kadar yiyecekleri yiyecek eşyalarını, oturmak için minder ve kilimleri alarak giderler. Bu eğlence akşama kadar devam eder. Akşamüzeri mutlaka **etli bulgur pilavı** yapılır, yeşillikte hep birlikte yenir, akşamüzeri yola dizilerek tekrar evlere dönlür.

Muş Lalesi

Muş lalesi zambakgillerden olan ve güzel çiçekler veren bir süs bitkisidir. Muş lalesi hemcinsleri gibi soğandan yetişir ilkbaharda, nisan sonu ile mayıs başlarında çiçek açar 15 gün gibi kısa bir ömrü vardır. İşte bu dönem içerisinde Muş Ovası'nda nefesleri kesecek güzellikte bir manzara oluşur.

Muş Türküsünün Hikâyesi

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk her söylenişinde gözyaşlarını tutamaya-
rak "Anadolu çocuklarının ne işleri vardı Yemen çöllerinde? Oraya gönderildiklerinde belki yeni evliyidiler. Geride genç eşlerini, kundakta yavrularını bırakmışlardı. İçlerinden birinin şansı yaver gider de geri dön-
nebilirler kendisi ve eşi yaşlanmış, çocuğu kız ise gelinlik çağa gelmiş, erkekse koskoca delikanlı olmuş bulurdu. Bütün bunlar niçindi? Ya-
zık günah değil miydi evlatlarımıza?" dediği Muş Türküsü hakkında herhangi bir araştırma ve inceleme yapılmadan türküde geçen "Burası Muş'tur" kısmının "Burası Huştur" diye değiştirilerek "Yemen Türküsü" adıyla Yemen'e mal edilmesi ile ka-
muoyu yanlış bilgilendirilmektedir. Muş ve çevresinde ilki 1944 yılında Türk halk müziğinin babası ve TRT yurttan sesler programının yapımcısı rahmetli üstat **Muzaffer Sarısözen** başkanlığındaki ekip tarafından res-
mi derleme çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu derlemeler sonucu bu türkü ilimize ait olarak TRT repertu-
varına girmiştir.

Acılı, elemli ve yaslı bir türkünün öyküsüdür bu. Tarihi bilinmez. Aslında bilinir de herkes kendine göre değişik bir tarih söyler. Ama biz olayın gerçek yüzünü olayı yaşayan ve anlatanların diliyle türküye dö-
nüştürüldüğü biçimiyle anlatalım.

Anlatanlara göre o tarihte Osmanlı Yemen çöllerinde zorlu bir savaşa tutulmuştur. Divanlar kurulur, savaş ve şartları haftalar boyu tartışılır durulur. Sonunda çözümün Ye-
men ellerine vilayetlerden birinde oluşturulacak bir alayla gidilmesinin mümkün olduğuna karar verilir. Düşünülür ki; bir tek vilayetten birlik oluşunca bunlar hep akraba ve hısımlar olacakları için birbirlerine bağlılığı ve dayanışmaları ile savaş alanından kaçmaları söz konusu olmaz. Haberler salınır. Osmanlının dört bir yanından uzun beklemelemlere karşın istekli çıkmaz bu oluşuma. Aslında istek olmasına olur da Os-
manlının istediği gibi olmaz. Değişik vilayetlerden çıkan bu gönüllü sayısı da yeterli olmaz. Bu sırada Muş'tan Bulanık, Malazgirt ve Varto'dan bir ses yükselir Osmanlıya; "Hepimiz varız, gönüllüyüz Yemen çöllerine gitmeye" Osmanlıya haber iletilir. Yetkililer bakar sayı yeterli, karar verilir ve Yemen çöllerine Muş'tan oluşturulan bir **redif alayı** gönderilir. Yemen'e gidilmesine gidilir ama hiçbir de geri dönmez. İşte bu türkü gidip de gelemeyen o isimsiz kahra-
manlardan Muş'ta kalan sevgilisinin sesi, özlemi, elemi ve de acısıdır.

"Havada bulut yok bu ne dumandır
Mehlede ölüm yok bu ne şivandır
Bu Yemen elleri ne de yamandır
Ano Yemen'dir gülü çemendir
Giden gelmiyor acep nedendir
Burası Muş'tur yolu yokuştur
Giden gelmiyor acep ne iştir..."

Halk Oyunları

Milli kültürün ayrılmaz bir parçası olan **Muş Folkloru** yöre insanının iç dünyasını, neşesini, yaşantısını, üzüntüsünü, gelenek-
lerini, tabiat olayları karşısındaki tavırlarını geçmişten günümüze günümüzden ge-
leceğe taşır. Muş ve çevresindeki mahalli oyunlar geleneklerin yaşama tarzının bir parçasıdır. Bu oyunlarda Doğu Anadolu Bölgesi'nin özellikleri görülür. Muş'un başlıca mahalli oyunları; **Aşırme, Ağırbar, Keçiki, Aşşoki, Koçeri, Zeyno, Botani, Dendikbade, Gerandi, Yalkuşta ve Mendo** gibi oyunlardır.

Mahalli Yemekler

Muş'ta yiyecek maddelerine ayrı bir önem verilir. Kış mevsimi çok uzun olduğundan güz mevsimi gelmeden önce her aile kışın yiyecek gıda maddelerinin tedarikine başlar. Et sıkıntısını gidermek isteyen kavurma yapar. Kavurma koyun ya da kuzudan olur. Kesilen etler küçük parçalara bölünerek haşlanır. Tenekelere doldurularak kışa saklanır. Sebze sıkıntısını gidermek için yazın alınan sebzelerden (*baldırcan*) domates, (*isot*) biber, (*kara baldırcan*) patlıcan, bakla, hıyar kabuğu, reyhan, nane, gibi sebzeler kurutulur, torbalara doldurularak kışın yemek yapılır. Lahana (*kelem*) bir kaç çeşitte kışa saklanır.

Pırvaz, Çorti, Pınağün, Hafta Direği, Hazüt Dolması, Kırçıklı Kelem Dolması, Teter Helvası, Kırçık, Keşkek, Herse, Mırtoğ, Cavbelek, Helimaşı, Jağ, Gülük, Kenger, Sipidak, Uçkun ve Kak, Muş kültürünü yansıtan yemeklerdir.

Tarihi Eserler

Yağcılar (*Evrar*) Höyüğü, Dolabaş Höyüğü, Bostankale Höyüğü, Mercimekkale Höyüğü, Aradere Köyü Mezarlığı, Malazgirt Yeniköy (*Alyar*) Kaya Mezarı, Varto Kayalidere Ören Yeri (*Kale Şehri*), Ulu Cami, Hacı Şeref Cami, Alaaddin Bey (*Paşa*) Cami, Bulanık Mollakent Camisi, Bulanık Esenlik Camisi, Mollakent Medresesi, Muratpaşa Medresesi, Mahsut Paşa Medresesi, Alaaddin Bey Medresesi, Meryem Ana Kilisesi, Çanlı Kilise (*Surpgarabet Manastırı*), Yıldızlı Han, Aslanlı Han, Alaaddin (*Yakup Efendi*) Bey Çeşmesi, Hasbet Kalesi, Muşet Kalesi, Kepenek Kalesi, Muş Kalesi, Malazgirt Kalesi bilinen en önemli tarihi eserlerdir.

Toy Kuşu

Toy, nesli hızla tükenen bir kuş türüdür. Özellikle yasadışı avcılık nedeniyle toyun nesli tehdit altındadır. Ülkemizde yaşayan (500 birey) toy kuşunun 295 bireyi Muş Ovası'ndadır. **BirdLife International** bünyesindeki bir çalışma grubu olan 'Bozkır ve Çayırılık Kuşları Grubu' yaklaşık 20 yıldır toy üzerinde çalışmalar gerçekleştirmektedir. Modernleşme ile birlikte ilaç, makine ve sulama yöntemlerinin kullanıldığı yoğun tarım faaliyetlerinin yaygınlaşması, aşırı otlatma baskısı ve artan insan yerleşimleri türün özellikle Avrupa'daki popülasyonlarının azalmasına ve parçalanmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde toyun uygun yaşam alanı olan doğal otlak ve açık alanların hızla bozulduğu ve yok olduğu düşünüldüğünde; koruma çalışmaları acil olarak başlamalı ve bu şekilde popülasyonlarının parçalanmasına ve yok olmasına engel olunmalıdır.

Avrupa Komisyonu Toy Koruma Eylem Planının Türkiye için önceliklerinden biri; ülkemizdeki toy popülasyonları hakkındaki bilgi boşluğunun giderilmesi için araştırmalar yapılması ve toy için önemli yaşam

alanlarının belirlenmesidir. Bu çerçevede toy, Türkiye'de doğal çayır ve bozkır alanların uluslararası önemi hakkındaki bilincin artırılmasında bir '**bayrak tür**' olarak kullanılmalıdır.

Telli Turna

Anadolu türkülerinin en önemli temalarından birisini oluşturan telli turnaların Türkiye'de üreyen son 11 bireyi Muş'un Bulanık Ovası'nda yaşam mücadelesi veriyor. Eskiden İç Anadolu Bölgesi'nde de ürettiği bilenen telli turnaların tüm Avrupa'da üreyen son 11 bireyi Bulanık Ovası'nda kısıtlı bir alanda bulunmaktadır. Kış aylarını Afrika'da geçiren telli turnalar, uzun bir göçün ardından mart ve nisan aylarında Türkiye'deki üreme alanlarına gelmekte. Telli turnaların en yakın akrabaları Hazar Denizi'nin kuzeydoğusunda yaşıyor. Bu nedenle telli turnaların Bulanık Ovası'ndan da çekilmesi durumunda ülkemizde bu türü sonsuza kadar kaybetmekle karşı karşıyayız. Bu nedenle; **Doğa Derneği** tarafından başlatılan kampanya çerçevesinde telli turnalar hakkında farkındalık yaratılması için çalışmalar yürütülmekte. Muş Valiliği'nin desteklediği çalışma kapsamında Bulanık sulak alanının uluslararası korunmaya alınması için çalışmalar yürütülüyor.

Mercimekkale
Barajı

GEZİ / Muş

Muş Üzümü

Muş yöresinde 1800-1900 yıllarında Sovyetler Birliği'nden ilimize getirilerek dikildiği, yörenin iklim şartlarına iyi adapte olduğu, kaliteli ve bol üzüm üretildiği bilinmektedir. Bağcılığın gelişmeye başlaması ile birlikte mahzenlerde toplanan şıralar Fransa'ya ihraç edilerek dünyaca ünlü bordo şarabı yapımında kullanılmıştır. Bu zamanlarda yetişen kaliteli olduğu bilinen yerli asma çeşitleri bölge halkının önemli gelir kaynaklarından biri olup, bölge ekonomisinde önemli yere sahip olmuştur. Fakat zamanla bağ alanları önemli ölçüde azalmış ve üretim düşmüştür. Don olayları ve üretim tekniği yetersizliği bağcılığın gerilemesine neden olan sebeplerdir.

Üç Kardeşler Hikâyesi

Zamanın birinde bir baba ile üç oğlu varmış. Gel zaman git zaman, baba ölünce oğulları babalarından kalan malları bölüşmüşler. Büyük ile ortanca oğlan, küçük kardeşleri İdris'e otuz koyunun sadece beşini vermişler. İdris bu duruma çok içlermiş ve ağabeylerinden intikam almaya ant içmiş. Kendi payına düşen koyunları kurtlara parçalatmış. İdris ertesi sabah, sahiipsiz bir koyun sürüsü görmüş ve sevinmiş. Koyunları alarak köyüne gitmiş. Kardeşleri koyun sürüsünü görünce, şaşırmışlar: *"Bu kadar koyunu nereden buldun?"* diye sormuşlar. İdris'te: *"Koyunlarımı karşı dağa götürdüm, sabah kalktığımda baktım ki bu kadar olmuşlar, siz de götürün, sizinki de çoğalsın."* demiş.

İki kardeş koyunlarını aldıkları gibi dağa çıkmışlar ve gece sürünün yanında uyumuşlar. Sabah olunca ne görmüşler: Bütün sürüyü kurtlar yemiştir! Bir tanesi bile sağ kalmamış. Büyük kinle köye inip İdris'in evini yakmışlar. İdris büyük bir üzüntü içinde evinin yanısını seyretmiş. Ev tümüyle yanıp kül olunca külleri torbalara doldurmuş, karısını da yanına alarak köyü terk etmiş. Yollara düşmüş, bir paşanın konağına varmış. Paşanın adamları torbaların içinde ne olduğunu merak edip sormuşlar. İdris de: *"İran Şahı'nın bizim padişaha gönderdiği hazinedir."* demiş. Adamlar buna inanmamışlar. *"Hazine tek kişi ile yola çıkarılır mı?"* diye sormuşlar. İdris, *"Kimsenin dikkatini çekmesin diye benimle gönderdi."* demiş. İdris, adamların niyetlerinin kötü olduğunu anlamış ve gece torbaların içindeki külleri boşaltarak yerine küçük taş parçaları ve madeni eşyalar doldurmuş. Karısıyla birlikte yatıp uyumuşlar. Gecenin bir vaktinde paşanın adamları gizlice yaklaşıp getirdikleri bir miktar altını İdris'in başucuna bırakarak çuvalı alıp gitmişler. Bunlar gören İdris, hemen karısını uyandırmış, altınları aldığı gibi kaçarak köyüne dönmüş.

Kardeşleri İdris'in bu zenginliğini görünce şaşırmış ve sormuşlar: *"Bu kadar altını nereden buldun? Bize de söyle!"* İdris de, *"Ben yaktığınız evimin kömürlerini toplayıp paşa konağına götürdüm. Orada, kömür alan var mı? diye sordum. Bana altın verip kömürleri aldılar,"* demiş. Bunu duyan ağabeyleri hemen evlerini yakmış ve çıkan kömürleri çuvalara doldurdıkları gibi yola koyulmuşlar. Paşanın adamları bunları görünce temiz bir dayak atarak şehrin dışına atmışlar. İki kardeş oturup, İdris'ten nasıl bir intikam alacaklarını düşünüp planlamışlar. Köye dönünce, İdris'i öldürmeye kıyamamış, ama bir torbaya koyarak dağlarda kuşlara yem olması için bir ağaca asmışlar ve köylerine dönmüşler. İdris asıldığı ağacın yanından birinin geçtiğini fark edince, *"Ben muhtar olmak istemiyorum."* diye bağırmaya başlamış. Adam şaşırarak yanına gelmiş ve sormuş; *"Ne diye bağırıyorsun, seni buraya kim astı?"*

İdris, *"Bana muhtar ol, dediler, ben de kabul etmedim. Beni soyarak buraya astılar. Akşama kadar kabul etmezsem elbiselerimi vermeyecekler."* demiş. Yabancı, *"Ben muhtar olabilirim."* demiş. İdris de *"Tabii olabilirsin, sen elbiselerini bana ver ve bu torbanın içine gir. Akşam gelip seni alıp muhtar yaparlar."* demiş. Yabancı bu öneriyi kabul ederek elbiselerini çıkartıp İdris'e verdikten sonra çuvalın içine girmiş. İdris, adamın atını ve kılıbını alarak köye gitmiş.

Kardeşleri, İdris'i bu halde görünce şaşırmışlar, *"Nerden buldun bunları?"* demişler. *"Beni astığınız yere bir kervan geldi. Çok zengindiler. Yükleri de çok olduğu için dağıtacak adam arıyorlardı. Gidin size de versinler."* demiş. İki kardeş hemen dağa doğru koşmuşlar. Bu arada, çuvalın içindeki adam kendisini kurtarmış ve bir ağacın altına oturmuş. İki adamın geldiğini gören adam eline geçirdiği kalın bir sopayı alarak gizlenmiş. Kardeşler aralarında, *"İdris bizi yine kandırdı, burada kervan falan yok, onu öldürelim."* demişler. Gizlenen adam da sanmış ki, kendisini öldürecekler. Gizlendiği yerden aniden fırlayarak iki kardeşi oracıkta öldürmüştü. Böylece İdris iki kardeşinden kurtulmuş.

Gökhan SARI
Edirne Kapalı Çiğ, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

FOTODEĞER

Röportaj: Hakan ERDEM, Değer Dergisi Yayın Koordinatörü

DEĞER

RÖPORTAJ

Müge Anlı

**“DEĞER DERGİSİ
İNSANLARIN GELİŞİMİNE
BÜYÜK KATKI
SAĞLAYACAKTIR.”**

Anlı: “Derginiz adına yakışır konuların yer aldığı, geniş kapsamlı bir içeriğe sahip, bu kıymetli derginin kurumlardaki hükümlü-tutuklulara ulaşmasını sağlayanlara teşekkür ederim.” dedi.

Birçok programı geride bırakan bir reyting ile 11 sezondur yayında olan ve başarılı çalışmalarıyla adından söz ettiren Müge Anlı ile yaptığımız özel röportaj siz değerli okurlarımızla...

Kendinizden bahseder misiniz?

İstanbul'da dünyaya geldim. Çocukluğum Suriçi'nde Fatih'te geçti. Öğretmen annemin de etkisiyle disiplinli bir eğitim hayatım oldu. Anne ve babam için en önemli hedef çocuklarının iyi bir eğitim almasıydı. Devlet okullarında okudum. Geriye dönüp baktığımda iyi bir eğitim aldığımı düşünüyorum.

"HAYATIM BOYUNCA ÇOK ÇALIŞTIM, İŞ SORUMLULUĞUM HEP YÜKSEKTİ VE HER İŞİMİ SEVEREK YAPTIM. ZATEN SEVEREK YAPILAN HER İŞİN SONUNDA BAŞARI GELİYOR."

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde aldığım eğitimin de etkisiyle gazeteciliğe yöneldim ve daha okul yıllarında çalışmaya başladım. Benim okuduğum yıllarda, erken iş hayatına atılmak gazetecilik için önemli kabul edilirdi. Özel televizyonların birbiri ardına açılmaya başlandığı bu dönemde **Kanal 6** televizyonuna girdim. Zamanın en iddialı kanallarından biriydi ve benim için çok önemli bir tecrübe oldu.

Hayatım boyunca çok çalıştım, iş sorumluluğum hep yüksekti ve her işimi severek yaptım. Zaten severek yapılan her işin sonunda başarı geliyor. Okumayı, yeni şeyler keşfetmeyi ve müzikle ilgilenmeyi seviyorum. Hobilerime vakit ayırmak beni mutlu ediyor, dinlendiriyor. Çok yoğun bir tempoda çalışmanın da etkisiyle planlı ve disiplinli bir hayatım olduğunu söyleyebilirim.

Mesleğe nasıl başladınız? Mesleki ilkelerinizde en çok neye dikkat edersiniz?

Mesleğe başladığım yıllar özel televizyonların kuruluş dönemi olduğu için şanslıydım. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde eğitimim devam ederken, Kanal 6'nın yolunu tuttum. Çok istekli ve kararlı gördükleri için fırsat tanıldılar ve profesyonel anlamda ilk iş yerim de burası oldu. O gün başlayan hikayede neredeyse 25 yıldır yazılı ve görsel basında görev alıyorum.

Son 12 yıldır **ATV**'de yayınlanan programımın yoğun çalışma saatlerinden dolayı sadece televizyon sektöründeyim. Yoksa yazılı ve görsel basın ilk günden bu yana birlikte devam etti. Vatan gazetesi'nin magazin müdürlüğünü yaparken **Kanal D**'de **Magazin D** ve **Dobra Dobra** programlarını hazırlıyor ve sunuyordum. Şimdi ise bildiğiniz gibi hafta içi her gün ATV ekranlarında canlı olarak yayınlanan programımı hazırlıyor ve sunuyorum.

Eğitiminize önem veriyorsunuz. Hangi bölümleri bitirdiniz?

Lisans eğitimimi Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde, yüksek lisans eğitimimi ise **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde** tamamladım. Hayat boyu eğitime inanan biriyim. Üniversiteyi bitirdim, artık dönüp geriye bakmama gerek

yok gibi bir anlayışım hiç olmadı. Aksine kendimi yetiştirmek için eğitimin sürekliliğine inanıyorum. Kendimi hep üniversite öğrencisi diye tanımlasam yanlış olmaz. **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde** Tarih okudum. Yine aynı üniversitede **Sosyoloji** bölümü birinci sınıf öğrencisiyim. Devamının gelmesini ümit ediyorum.

**"TECRÜBE ÇOK ÖNEMLİ
AMA BU MESLEKTE
SİZİ GÜÇLÜ KILAN
HEYECANINIZ. O YÜZDEN
İLK GÜNKÜ HEYECANINIZI
VE TITİZLİĞİNİZİ
SÜRDÜRMEYİZ
ÖNEMLİDİR."**

Televizyon programı sunuculuğuna nasıl başladınız? İlk programınızda neler hissettiniz?

Dikkatli izleyicilerimin pek çoğu hatırlayacaktır. Kamera arkasında başlamakla birlikte çok erken dönemde ekran önüne çıktım. İlk olarak Kanal 6 televizyonunda bir magazin programının içerisinde kendime ait bir köşe hazırlayıp sunmaya başlamıştım. Benim için ekrandaki ilk sunuculuk deneyimi böyle başlamıştı.

Kamera karşısına erken geçmenin rahatlığıyla ilerleyen yıllarda da pek çok program hazırlayıp sundum; ama hala ilk günkü heyecanımı koruduğumu söylesem yanlış olmaz. Tecrübe çok önemli ama bu meslekte sizi güçlü kılan heyecanınız. O yüzden ilk günkü heyecanınızı ve titizliğinizi sürdürmeniz önemlidir.

Tatlı sert programınız ile 11. yılınızdasınız. Böyle bir programı sunmak, sürdürmek çok zor. Başarınızın sırrı sizce nedir?

Başarılı bulduğunuz için teşekkür ederim. **3 bin programı geride bıraktık neredeyse.** Ben başarıyı getiren şeylerin özveri, disiplin, çalışma ve samimiyet duygusu olduğunu düşünüyorum. Çok çalışıyor çok araştırıyor ve yeniliklere açık bir şekilde hareket ediyoruz.

Kariyerim boyunca hiçbir dönem sadece kamera karşısına geçip sunuculuk yapmadım. İçinde olduğum her programın hem hazırlanmasında hem de sunumunda görev yaptım. O

yüzden programın her aşamasıyla ilgileniyorum. İyi bir takım kaptanı olmaya çalışıyorum. Birbirinden çok farklı özellikleri ve yetenekleri olan bir ekibim var. Bu ekibin bir kaptanı olarak uyumu ve dengeyi gözetmeye çalışıyorum.

Bu programın belki de en önemli özelliği seyircisini de ekibin bir parçası olarak görmesi... İzleyicimle doğrudan ilişki kurmayı ve samimi bir diyalog içerisinde olmayı hep önemsedim. İzleyicimiz bizdeki samimiyeti gördüğü ve inandığı için de hep destekliyor. Biz izleyicimizle birlikte çok geniş bir aileyiz ve bu programın devamlılığında onların bu desteğini asla göz ardı edemem.

Programda birçok karanlıkta kalan olayları ortaya çıkarıyorsunuz. Müthiş bir ekibiniz var. Ekibiniz ve programınız için neler söylemek istersiniz?

Yıllar içinde o kadar çok olaya ve sıra dışı işlere şahit olduk ki hayata bakış açımız değişti. Yaşadıklarımız ve şahitliklerimiz programla birlikte bizleri de değiştiriyor. Bu programla binlerce yaşamın bir parçası olduk. Yine binlerce insanın hiç bilmediğimiz dünyalarını fark ettik. Ekranı yansıyanlar kadar yansımayanların da olduğunu bilmelisiniz. Zor hayatları, güç koşulları ve travmatik olayları her yönüyle incelemek, araştırmak hiç de kolay değil.

"İHTİYAÇ SAHİPLERİNİN MAĞDURİYETLERİ NE OLURSA OLSUN CANLA BAŞLA YARDIM ETMEYE ÇALIŞIYORUZ. BİZ BİR TELEVİZYON PROGRAMINDAN ÇOK DAHA FAZLASI OLARAK GÖRÜYORUZ YAPTIĞIMIZ İŞİ"

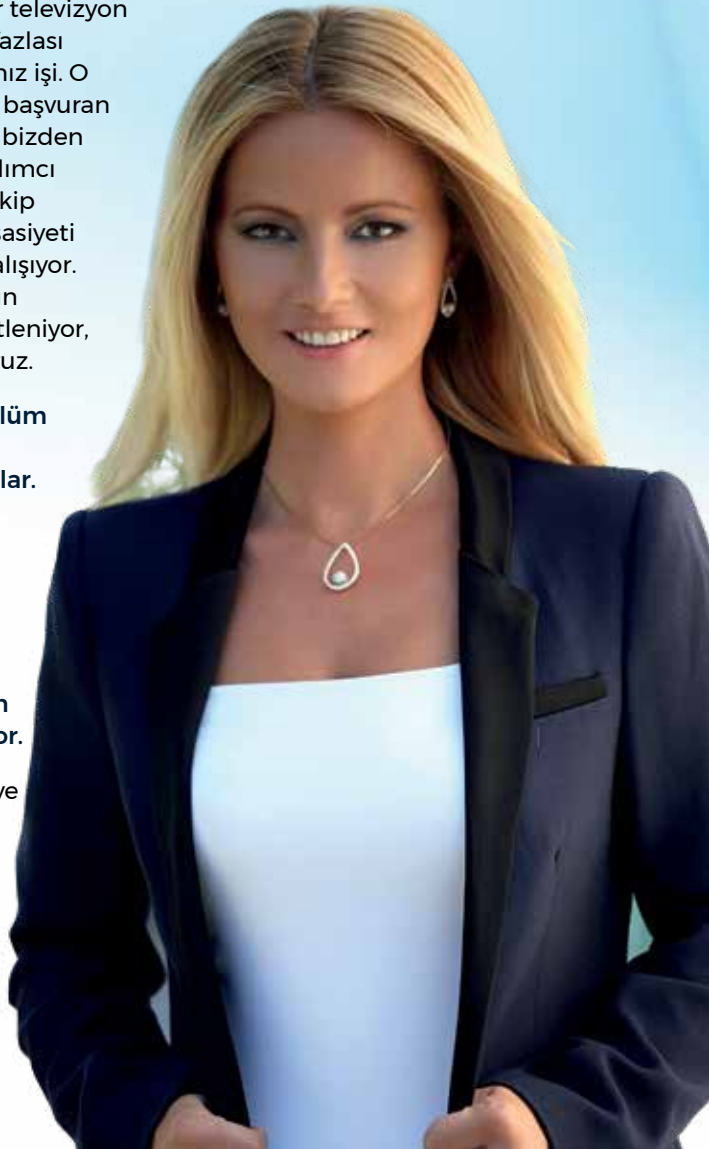

Bunun için sadece sabır göstermek yetmiyor, aynı zamanda inanılmaz bir disiplin ve mücadele de vermelisiniz. Hayatın ne denli kıymetli olduğunu bu yıllar içerisinde daha iyi anladık ve yıllar içerisinde bir insanın salt iyilik ya da kötülükle tanımlanamayacağını da fark ettik. Çalışma arkadaşlarımın her biri kendi hayatlarından fedakârlıkta bulunarak, ihtiyaç sahiplerinin mağduriyetleri ne olursa olsun canla başla yardım etmeye çalışıyorlar. Biz bir televizyon programından çok daha fazlası olarak görüyoruz yaptığımız işi. O yüzden de programımıza başvuran her insanımızın nasibinin bizden olduğuna inanıyor ve yardımcı olmaya çalışıyoruz. Tüm ekip arkadaşlarım da aynı hassasiyeti taşıyor ve aynı özveriyle çalışıyor. Bu nedenle programımızın konuklarının derdiyle dertleniyor, sevinçleriyle mutlu oluyoruz.

Herhangi bir kayıp veya ölüm ile sonuçlanan olaylarda programınıza başvuruyorlar. Suçluyu bulmak üzere mutlaka bir tahmininiz oluyor. Karşıdaki insanın hangi beden dili sizce kendini ele verdiriyor. Çünkü genelde suçlu o diye düşündüğünüz insan hakikaten suçlu çıkabiliyor.

Olayları ele alıp incelemeye başladığımız anda her şey yavaş yavaş açığa çıkmaya başlıyor aslında. Öncelikle şunu dile getirmek isterim ki, ekran başında bizleri izleyen

milyonlarca insan gibi bizim de tahminlerimiz, öngörülerimiz oluyor elbette. Fakat olayların derinine inmeye başladığımız anda özellikle somut delillere, beden dilinden daha çok önem veriyoruz. Beden dili, kişinin ses tonu, öfke hakimiyeti vb. durumlar bizi yönlendirse de konunun çözümüne ulaşmakta bizi yönlendiren şeyler somut deliller. Görgü tanıklarının anlattıkları da her defasında olayları aydınlatmada etkili oluyor.

Çok titiz bir çalışma süreci izleyerek, görgü tanıkları ve bilgi sahibi olanların desteği ile maddi delilleri de inceleyerek sonuca vardık bugüne kadar. Aydınlatığımız vakalarda en büyük desteği izleyicimizden gördük. İzleyicilerimiz bildiklerini paylaşmakta hep cömert davrandılar. Tahmin dahi edilemeyecek ilişkileri kurdular, gördükleri detayları paylaştılar ve

bizi doğru yönlendirdiler. Bu sezon yaşadığımız bir olay tüm bu süreçleri anlamamız için iyi bir örnektir. Ormana piknik yapmaya giden bir ev hanımı izleyicimizin dikkati sayesinde aradığımız kişiyi bulduk. Oysa ki, aynı bölgede havadan ve karadan arama çalışmaları yapılmış ama netice alınamamıştı. Antalya'da yaşanan bu ilginç vakayı ömrüm boyunca unutamayacağım.

Sosyal sorumluluk projelerine önem verdiğinizizi biliyoruz. Projelerinizden bahseder misiniz biraz? Yeni bir proje oluşumunuz var mı?

10 yıl önce Ramazan'da dokuz ili dolaşan ve ihtiyaç sahiplerine yiyecek ve giyecek götürülen yardım tırı ile başladı her şey. Sonra neredeyse tüm izleyicilerimizin katkısıyla Türkiye'nin en büyük kermesini düzenledik. Sonra çocuklarımız okul sonrası sokakta değil, güvenli bir ortamda vakit geçirsınler diyerek, sekiz ilde "Ödev Evleri" açtık. Ödev evleri, belediyelere ilham kaynağı oldu. "Haydi çocuklarımıza mont, bot, kırtasiye malzemesi gönderelim." dedim. 30 bini aşkın çocuğumuza ulaştık. Bilgisayar ve projeksiyon cihazları gönderdiğimiz okulları da buna ekleyebiliriz. Tekerlekli ve akülü sandalye dağıtımında rekora gidiyoruz.

Sevgi İzi projemizin artık herkes tarafından bilinir ve uygulanır oluşunun mutluluğunu yaşıyorum. Başlangıçta bu projeyi kaybolma riski yüksek gruptaki vatandaşlarımız için hayata geçirsek de, şimdi özellikle belirli bir yaşın üzerindeki çok sayıda vatandaşımız da yaptırmaya başladı. www.benibuldular.com adlı internet sitemiz üzerinden bu projeyi sürdürüyoruz.

www.patibuldular.com adlı sitemizle kaybolan evcil hayvanları aileleriyle buluşturuyoruz. Sistem tıkır tıkır işliyor. Rüya gibi ama bu projelerle yayında olmasam dahi hemen her gün bir insan ya da evcil hayvanı ailelerine kavuşturabiliyorum. Cumhuriyet tarihinin rekorunun kırıldığı **Okuma-Yazma Seferberliği** ise benim için en büyük gurur kaynağı. Tüm projelerimin içinde en büyüğü ülkemiz için sıçrama tahtası olan bu projedir. Cumhurbaşkanımızın startını verdiği seferberlik ile 1 milyon rakamını yakaladık.

Her şey canlı yayın sırasında ağızımdan çıkan, "Bir hayalim var, ülkemde okuma yazma bilmeyen hiç kimse kalmazın." sözleriyle başladı. Okuma yazma bilenler, bilmeyenlere öğretir. Bu işin de üstesinden geliriz diye yola çıkmaya hazırlanıyordum.

Ancak Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve eşi Sayın Emine Erdoğan, okuma yazma seferberliği istiyoruz çağırımıza "Siz istiyorsanız, bu seferberlikte biz de varız." sözleriyle destek verdiler. Sonrasında ülke çapında büyük yankı buldu. Şimdi sıra okuma yazma seferberliği sayesinde sertifika alan vatandaşlarımızın diplomalarını görmeye geldi.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün ceza infaz kurumu personeli için meslek günü projesi kapsamında kamu spotumuzda yer aldığınız için teşekkür ediyoruz. Personelimiz zor bir görev yerine getiriyor onlara meslek günlerinde neler söylemek istersiniz?

Ceza ve infaz kurumu personelleri kişilerin ıslah ve topluma yeniden kazandırılabilmesi için çok önemli bir görev üstleniyor. Ceza ve infaz kurumu personellerinin her biri statüsü ne olursa olsun çok zor bir görev icra ediyorlar. Hem kurumların güvenliğini ve düzenini sağlamak, hem de kendilerine emanet edilen kişilerin psikolojilerini korumak adına yürüttükleri titiz çalışmalarda kolaylıklar diliyorum. Hiç kimsenin ceza infaz kurumuna girmesini istemsek de, toplumsal hayatın düzeni için cezalandırma da bir şart. Bu ceza sürecinde görev alan personelin her birine selamlarımı iletiyorum.

Genel müdürlüğümüz eğitime, okumaya, iyileştirmeye ve geliştirmeye büyük önem veriyor. Bu çerçevede ceza infaz kurumlarına eğitim kültür ve yaşam dergisi Değer'i gönderiyoruz. Dergimiz hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Adına yakışır konuların yer aldığı, geniş kapsamlı bir içeriğe sahip olduğunu gözlemlediğim derginiz, eminim ki onlarca tutuklunun gelişimine ve kültürel yaşamına katkı sağlıyor. Derginin hazırlanmasında emeği geçen, bu kıymetli bilgileri araştırıp kurumlardaki tutuklulara

ulaşmasını sağlayanlara teşekkür ederim. Derginize yayın hayatında başarılar diliyorum.

Dergimizde her ay önemli bir değeri anlatıyoruz. Sizin için en önemli değer nedir?

İnsan hayatında bence kuşkusuz en önemli değer, doğruluk ve dürüstlük... Çünkü doğruluğu değer olarak kabul etmiş insanlar sadece kendi hayatlarında değil, başkalarının hayatlarındaki değerlere de saygı duyarak yaklaşırlar. Bu da toplumdaki düzenin sarsılmaması için önemli bir yapı taşı. "Bozuk bir saat bile günde bir kez doğruyu gösterir." diye boşuna dememişler. Günün sonunda ne yaşarsak yaşayalım, iyisiyle kötüsüyle... Sonunda unutulmaması gereken en önemli şey, doğru ve dürüst insan her zaman kazanır.

Yoğunluğunuz arasında bizi misafir ettiğiniz için teşekkür ederiz. Son olarak camiamıza ve okurlarımıza neler söylemek istersiniz?

Tüm zorluklara rağmen hayatın yaşanmaya değer olduğunu unutmayalım. Hem kendi hayatımıza hem de çevremizdekilerin hayatına değer katmak için çaba

harcamalıyız. Tüm personelinize, okurlarınıza en içten sevgi ve selamlarımı sunuyorum.

"CEZA İNFAZ KURUMU PERSONELLERİ ÇOK ÖNEMLİ BİR GÖREV ÜSTLENİYOR."

FİLOZOFLARIN PENCERESİNDEN MUTLULUK

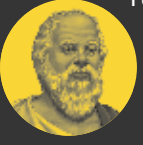
İnsanı, evreni ve değerleri anlamaya çalışan filozofların belki de en çok kafa yorduğu konulardan birisi insan ve onun mutluluğu elde etme uğraşıdır. Bu sayımızda filozofların mutluluğa bakış açısını ele alacağız.

Her insan kendi gemisinin kaptanı olarak, sahip olduğu felsefenin pusulasıyla bulduğu yolda bir çeşit hikmet sahibi midir? Hayatı yaşarken ve mutluluğu ararken “kendi pusulam en büyük yol gösterenimdir.” diyebilmek özgürlük müdür?

Yaşayarak öğrenmek ve deneyimlerden akılcı yol haritaları çıkarmak insana yakışan bir tavidir. Ancak mutluluğu aradığımız bu uzun süreçte, yolumuzu kaybettiğimiz zamanlar da olur. Işıkların söndüğü ve karanlıkta kaldığımız bu zamanlarda insanlık tarihine yön veren filozofların ayak izlerini takip etmek çoğu zaman iyi gelir. Mutluluğu elde etmenin kanıtlanmış bir formülü yoktur, ancak hepimizin bununla ilgili hisleri, öngörülleri ve belki zamanla oluşturduğu reçeteleri vardır. Peki, insanlık tarihini derinden etkileyen ve bilgelik mertebesine ulaşmış olan filozofların bu konudaki düşünceleri nelerdir?

**“KALPLERİNİZİ TÜM
DÜNYAYA AÇIN VE
SEVİN HER DAİM.
ZİRA KURAK
GÖNÜLLER SEVGİYLE
SULANIRSA GÜL
BAHÇESİNE DÖNER.”**

Yunanlı **Socra-**
tes'e 'Nerelisin?'
diye sorulduğu
zaman, 'Dün-
yalıyım' der.

Hayata karşı onu anlayacak kadar mesafeli ama sırrına erecek kadar ustasıdır. 'Hayattan uzaklaştığımız ölçüde gerçeğe yaklaşıyoruz.' der. Önemli olanın mutlak olanın aldatıcı cazibesine kapılarak, güç sahibi insanların mutlaka haklı olduğu varsayımının sorgulanması gerektiğini savunur. Mantıklı düşünmeyi bilen sürüden ayrılmaya ve özgür olmaya cesaret edendir. İnanıkları uğruna başkaldıran kişi özgüven sahibidir. **Socrates, döneminin erk sahibi devlet adamlarına ve aristokratlarına neden hayatı bu şekilde yaşadıklarını sormuş ve tatmin edici hiçbir yanıt alamamıştır.** Ona göre herkes düşünme sorumluluğuna sahiptir. Felsefe hayatın içindedir. Çıplak ayak gezen, alçak gönüllü, filozof Socrates, gençleri düşünmeye sevk ettiği için yargılandığı mahkemede ölüme mahkûm edilmiştir. Zehir içirilerek öldürülen filozof fikirleriyle dünyayı etkilemiştir. *'Sorgulanmayan bir hayat yaşanmaya değmez.'* derken erdemli bir yaşam sürmenin ve mutlu olmanın ipuçlarını vermiştir.

Helenistik felsefenin önemli düşünürlerinden olan **Epikür** felsefesinin temel amacı mutluluğa ulaşmaktır. Epiküryen felsefesi kimilerince sadece hayattan zevk almak şeklinde yanlış yorumlanmaktadır. **Onun felsefesinin temelinde, hayattan zevk**

"PARAYLA SATIN ALINAN DEĞERLER MUTLULUK GETİRMEZ."

EPIKÜR

alma isteğinin bir suç unsuru olarak görülmemesi gerektiği görüşü vardır. Hayattan zevk alma isteği onu en iyi şekilde yaşamak sorumluluğunu beraberinde getirir. Basit bir hayat süren Epikür'e göre: "Parayla satın alınan değerler mutluluk getirmez."

Genelde istediklerimiz ihtiyaç duyduğumuz değildir. Mutluluğun sırrı basittir. Gerçek arkadaşlık en önemli mutluluk kaynağıdır. Ne yediğin içtiğin değil, bunu kiminle yaptığın önemlidir. Özgür olmak ve kendi kendine yetecek kadar ekonomik güce sahip olmak değerlidir. Bir de hayatı analiz etmek gerekir. Böylece endişe ve üzüntü kaynağı anlaşılabilir. 2000 yıl önce yaşayan Epikür bugün hayatta olsaydı, bize sürekli hayatımızda nelerin eksik olduğunu hatırlatan ve mutlu olmak için alışveriş sevk eden reklamlar için ne derdi acaba? Muhtemelen, araba satarken özgürlük kavramını pazarlayan sloganlara güler, "Mühür balmumunda nasıl iz bırakırsa, eşya da insanda öyle iz bırakır." derdi.

Büyük düşünür **Friedrich Nietzsche**'ye göre **mutluluk acı ve zorluk çekilerek elde edilebilir. Bu uğurda bozguna uğramak iyidir. Değerli olana ulaşmak için çok çaba göstermek gerekir.** 24 yaşında profesör olan, 35 yaşında emekli edilen Nietzsche'nin hayatı sıkıntılarla geçmiştir. Hayattayken yazdığı kitapların çoğu okunmayan, sağlığını yitiren, kariyeri gibi aşk hayatında da mutluluğu yakalayamayan Nietzsche, kendini felsefeye vermiştir. "Olduğumuz ve olmak istediğimiz arasındaki uçurumdan ötürü acı ve zorluk çekiyoruz." diyen filozofa göre, mutluluğu elde etmek için başarısızlığı nasıl karşıladığımız ve bununla ne yaptığımız önemlidir. Başka bir deyişle, "Öldürmeyen zorluk yüceltir." der.

Büyük Türk filozofu ve tasavvuf edebiyatı şairi olan **Yunus Emre, 'Nereden geldik?', 'Nereye gidiyoruz?'**

sorularının yanıtını ararken, mutluluğa giden yolda varlık sorununu ve insanın çözümlenmesini vurgular. Yunus, insan sevgisini ilahi sevgiyle bağdaştırır. "Yaradılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü" diyen Yunus Emre'ye göre insanlar din, mezhep, ırk, millet, renk, mevkî, sınıf farkı gözetilmeksizin sevmeyi hak ederler. Öte yandan, ona göre insan bir yanılla tanrısal bir yanılla maddeseldir. Var olma nedenini Allah'tan alan insan Allah katında mutludur. Öz-beden çekişmesi yaşayan insanın özü bedensel tutkuları aşarak, Allah katındaki mutluluğa erişmek ister.

Her filozof kendi penceresinden bakarken mutluluğa belki de bir ışık olmak istediler geride kalanlara. **Fakat asıl mesele şu ki biz nereden bakıyoruz mutluluğa...**

"YARADILANI HOŞ GÖR, YARADAN'DAN ÖTÜRÜ..."

Geçmiş Zamanların İzinde

Geçmiş zamanların yankıları parıldıyor satır-
larımda. Ben küçük bir çocukken söylerlerdi,
“**Nerede o eski zamanlar?**” Şimdi çocuk-
luğumun üzerinden onlarca yıl geçti ve du-
daklarımda o tanıdık ezgiyle sesleniyorum,
“**Nerede o eski zamanlar?**”

Standart bir kimyaya ve ruha mı sahibiz?
Normal sayılabilecek bir formla mı gelmişiz
yaşama. Zaman hızla ilerliyor. İnsanoğlu,
bilim, teknoloji hızla gelişiyor. Yapılan araş-
tırmaların çoğunda besinlerimizin birçoğun-
da genetiği değiştirilmiş organizma (GDO)
tespit edildiği belirtiliyor. Bunun ise beden-
sel anomalilere neden olduğu biliniyor. Peki,
ruhsal anomalilere de neden olabilir mi
bu durum? Artık daha tahammülsüz, daha ihtiyatlı
olmamızın nedeni bu olabilir mi?
Ahlaki becerilerde de bir değişim mi var? **Nerede o
eski zamanlar?**

Bir nefes bile çıkarımız olmadan, sevdiğimiz zarar
görmeden, sevdiğimiz o eski zamanlar. Bu kadar
kalabalığın içerisinde her birimiz kendi yalnızlık-
larımızla sosyalleşmeye çalışıyoruz. Gizlerimizden
sevecek kimsemiz olmuyor. Ama hala bir yerlerde
varız. Her gece yastıkla hemhal olmuş düşlerimiz-
le, kaçan uykumuzu sevdiğimiz, değer verdiğimiz

insanın uykusunda buluşumuzla, geceyi gizleyen
ince göz kapaklarımızla, merhametli bir çocuk gibi
gülüşlerimizle biz varız. O eski zamanları, tüm yeni
zaman hırslarından korumayı başarmış bir açıklıkla,
özü özüne yakın insanların anlayacağı dili öğrenmi-
şiz, anadilimiz gibi. O yüzden geçmiş zaman has-
talığına yakalanan insanlar olarak, içimizde biriken
kırgınlıkları atar gibi hayata sarılmışız. Yankılanıyor
sesimiz birbirimizde, onarılmaz incinmişliklerimiz
de. Biz ufacak bir değer damlasıyla, bir ilgi bakışıyla
sevilmiş insanların naifliğini filizlendiriyoruz içimizde
ve canı yanan insanların dokunduğu gibi dokunuyo-
ruz birbirimize.

**GEÇMİŞ ZAMAN
HAŞTALIĞINA YAKALANAN
İNSANLAR OLARAK,
İÇİMİZDE BİRİKEN
KIRGINLIKLARI ATAR GİBİ
HAYATA SARILMIŞIZ.**

ŞİMDİKİ ZAMANIN İNSANLARI AHLAKLI TÜM ZEVKLERİNDEN BIKIYOR SESSİZCE, BU YÜZDEN DE ÇOĞALIYOR YALNIZLIKLARI.

Olmuyor değil kaçma isteğimiz. Yeni zaman dostluklarına, yeni zaman sohbetlerine kanmıyor değiliz. Azat edilmesi gereken bir renk gibi bu. Özgürlükle durağanlık arasında kalmış, şimdiki zaman eklerine hiç alışmamış insanların şaşkınlığıyla bağlıyoruz düşlerimizi, güvendiğimiz kalplerin uykusuna.

Şimdi. Şimdiki zamanda soğuk sarılıyor insanlar birbirlerinin tenine, fikrine, düşünce, güvenine. Üşümüş hislerle veriliyor sözler. Şimdiki zamanın insanları ahlaklı tüm zevklerinden bıkıyor sessizce, bu yüzden de çoğalıyor yalnızlıkları. Sevdikçe çoğalırdı ya eski zaman insanları, şimdi hastalıklı âşık insanlar, sancılı aşkları, boğuyorlar âşık olduklarını. Yapısında anomali olan binalar gibi insanlar, esneyemiyorlar, salınımını tamamlayıp enerjilerini atamıyorlar. Depremlerde yıkılan ve yıkılırken çevrelerine en çok zarar veren yapılar onlar. Şimdiki zamanda sevgilere, öfkelere, kayıplara, hıslara, çok dayanamıyor insanlar.

Nerede o eski zamanlar?

O eski zaman insanların gözyaşlarının kefareti olduğunu hisseden bir biliş var. Mutlu olduğumuzda diyoruz ki, hangi gözyaşımızın armağanı bu?

Bizim yaşadığımız mevsim bu yüzden farklı şimdiki zamandan, bu yüzden aynı mevsimde karşılaşmıyoruz geçmişle. Hayattan hiçbir şey beklemedik ya, baksalar avuçlarımızdaki birikimler hep umut, mutluluk, hediye bize. Biz, bir yanımızla yetişemediğimiz geleceğe, diğer yarımızla özlediğimiz eski zamanlar arasında heyecanlıyız, açtığımız avcumuza konacak tüm kelimelere. Geriye ne kaldıysa yaşayacağımız, o damlayacak kalemimizde.

Şimdiki zamanlarda insanlar da kalplerinin sesini dinliyor tabi. Sahip olmadığı bir duyguya, varsayımların ötesine geçememiş bir olguya sahip olamayacağı için -gerçeği bilmesine rağmen- kapılıp gitmek de istiyor. Olmayanı kaybetmek, olmayanı kucaklamak, olmayanı varsayıp insanlığa dair, insanlığa ait olmak istiyor. Aşkın kendisinin olmaması, bedensel arzuları hayvani güdülerle açıklamaktan başka seçenek sunmuyor oysaki. Hem **Paula Hawkins** & **T. K.** ne güzel demiş:

"... İnsanların kalplerinin sesini dinleyerek verdiği zararı, nasıl umarsızca görmezden gelebildiklerini, hiçbir zaman anlamamıştım. Kalbinin sesini dinlemenin iyi bir şey olduğunu kim söylemişti ki?"

Genetiği değiştirilmiş organizmaların sağlığını, fiziğimizi, kimyamızı nasıl etkilediği araştırılıyor, bundan kaynaklı sorunlara çözüm aranıyor. Biz geçmiş zaman insanları ve tüm duygularıyla bir dünya vatandaşı olmayı başarmış güzel niyetli, duyarlı insanlar, biz vicdanımızın ve ahlakımızın sesiyle çoğalalım. Biz olmak bunu gerektirir çünkü.

Biz olabilmek dileğiyle...

AŞKIN ÇAĞI VAR MIDIR? SÖYLESENE MECNUN

Doğu'nun romanı mesnevilerdir. Fuzuli'ye ait **Leyla İle Mecnun** mesnevisi, üç dilde yazılmış mesnevilerinin en güzel örneği, dolayısıyla en ünlüsüdür. Bağdat yakınlarında doğan eserin Azerbaycan'dan Anadolu'ya, mesafeleri ve yüzyılları aşarak bu denli sevilmesinde şüphesiz, Fuzuli'nin söz söyleme kudretinin etkisi büyüktür. Ancak aynı aşk hikâyesinin diğer varyantlarından içerik yönüyle de farklılıkları, Fuzuli'nin eserinin ölüm-süzlüğü elde etmesinde belirleyici bir ögedir.

Fuzuli aşkın şairidir ve ondaki aşk, kavuşmayı değil ayrılığı arzulayan, aşkın mutluluğu yerine acısını talep eden bir aşktır. **Shakespeare**, "*beklemek cehennemdir*" cümlesi ile bu acının zamanla artan tarafına vurgu yapar. Bu felsefe-

nin en güzel görünür olduğu yere **Leyla İle Mecnun** mesnevisidir. Başına gelen onca felakete rağmen Mecnun, hiçbir şekilde ne Leyla'dan ne de kaderinden şikâyet eder. Beklemek denilen cehennem Mecnun'a zevk bile verir. Ondaki aşk olgunluğunun zirveye çıktığı sahne, ellerini açmış Mecnun'un, Kâbe önündeki yakarışıdır.

Mecnun hacca gider. İlahi aşkta öyle bir makama ermiştir ki orada hangi duayı etse kabul oluncak, ne istese verilecektir. Günümüzün çıkara dayalı bakış açısıyla o anı düşündüğümüzde, insanın aklına hemen Leyla geliyor. Herhâlde sevdiğine kavuşma uğruna çekmediği çile kalmayan, adı deliye çıkan Mecnun, Leyla'sını isteyecektir. Öyle olmaz. Mecnun tam tersini diler:

YÂ RAB BELA-YI AŞK İLE
KIL ÂŞÎNA BENİ
BİR DEM BELA-YI AŞKTAN
KILMA CÜDÂ BENİ"

ÖYLE ZAİF KIL TENİMİ
FİRKATİNDE KİM
VASLINA MÜMKÜN OLA
YETÜRMEK SABÂ BENİ

"Yâ Rab bela-yı aşk ile
kıl âşîna beni

Bir dem bela-yı aşktan
kılma cüdâ beni"

Yani "Ya Rab aşk belasıyla beni içli
dışlı et, beni aşk derdine tanıdık
kıl. Bir an bile beni aşk belasından
uzak tutma."

Böyle başlar Mecnun'un duası. Deva-
mında, kavuşma ihtimaline dair de
bir dileği vardır aslında Mecnun'un.
Ve o yakarışın çaresizliği karşısında
insan, saygıyla eğilmek dışında hiç-
bir şey yapamaz:

"Öyle zaîf kıl tenimi
fırkatinde kim

Vaslına mümkün ola
yetürmek sabâ beni"

Bu nasıl kavuşma dileğidir: "Onun
hasretinden bedenimi öyle zayıflat
ki, sabah rüzgârı uçurup beni ona
kavuşturabilsin."

Fuzulî'nin sevgili yerine ayrılığı talep
etmesi, mazoşist hislerden kaynak-
lanmaz. Bu, acı çekmekten zevk al-
mak anlamına gelmez. Tensel yakın-
lıkla birlikte aşkı yaşatmanın sekteye
uğrayacağını ve fiziksel uzaklığın
aşkı körükleyeceğini ifade eder.

Sadece kendini düşünen bir hod-
binlik-egoizm de değildir. Aksine,
aşkı yüceltmenin ta kendisidir. Aşkın
varlığı karşısında, aslında sevenin de
sevilenin de birer figürandan ibaret
olduğunu ilan etmektir. Ayrıca
kavuşmayı arzulamanın, duygusal
temelli bir istekten ziyade tensel
zafiyet olduğu iddiasını da taşır.

Bir zamanlar yayınlanan **Leyla ile
Mecnun** dizisinde de benzer bir rep-
lik vardır. Mecnun, Leyla ile tanışmak
için bahane bulmaya çalışır, yanına

yaklaşır ve "pardon telefon numara-
nızı alabilir miyim?" der. Ve gerekçe
sunar: "Ben, benimkini kaybetmi-
şim de." Mesnevîlerde Leylası için
bedeninden vazgeçen delikanlının
yüzyılımızdaki yansıması sayılabilir
bu konuşma. **Bir vazgeçiştir çünkü
talip olmak.**

Şimdi, aynı bakış açısıyla günümüz
gerçeklerini bir karşılaştıralım. Acaba
Mecnun, günümüzde yaşasaydı, sa-
hiden kavuşma yerine ayrılığı arzular
mıydı? Hiç zorlamadan, en kestirme
yerden cevabını verelim: "Kesinlikle
arzulamazdı. Çünkü Leyla'ya hiç
âşık olmazdı." **Nereden çıktı bu
kesinlik denilirse...**

O geçmişin hikâyesinde Mecnun'la
Leyla okulda tanışırlar. Yine öyle
olsun. Mecnun'un bir sabah okula
gitmek için evden çıktığını varsaya-
lım. Tam da o gün Leyla'yla göz göze
gelecekler, birbirlerine âşık olacak-
lar, araya yığınla engeller çıkacak;
Mecnun en sonunda çekip gidecek
ve beşeri aşktan ilahî aşka geçerek
ayrılığı arzulayan bir olgunluğa ere-
cek. Mecnun, metroya bindi. Hemen
karşı tarafta Leyla oturuyor. Ama o
da ne? Leyla, başını akıllı telefonuna
gömmüş, *Facebook, Instagram,*
Whatsaap vadilerinde kaybolmuş.
Ne zaman başını kaldıracak da
Mecnun'la göz göze gelecekler? Ley-
la'ya yüklenmeyelim o kadar. Zaten
Mecnun da oturur oturmaz akıllı
telefonunu yan çevirmiş ve sanal bir
oyuna dalmış bile.

Hadi bir mucize oldu ve aynı anda
birbirlerine bakmayı denk getirdiler.
Hadi oldu olacak Mecnun, Leyla'ya
âşık da oldu. Ya sonra?

Aşk, imkânsızın gönüllere verdiği bir
hediyedir. Mecnun, Leyla'yı bir daha
ne zaman görebileceğinden asla
emin olmamalı ki o tek bir bakışma
anı, adı ölümsüz hikâyelere geçecek
aşkı doğurabilsin. O anı Mecnun,
uykusuz gecelerinde büyütmeli ki
bir bakıştan binlerce anlam ortaya
çıksın.

Günümüzün Mecnun'u, bir mucizey-
le bakışlarını denk getirdikten birkaç
saat sonra, Leyla'nın tüm sosyal he-
saplarını öğrenmiş olacaktır. Olabilir.
Sonuçta bu da sevgiliyi bir arayış
çeşididir. Ne var ki Leyla'nın dudak-
larını farklı şekillere sokarak çektiği
selfieyi (özçekim) görür görmez o
mucize aşk, herhangi bir ilgiye dö-
nüşecektir.

**İnsan sormadan edemiyor: "Aşkın
çağı var mıdır?" diye.**

**EYET, FUZULİ'NİN
ANLATTIĞI AŞK HİKÂYESİ
ÖLÜMSÜZ BİR HİKÂYEDİR.
FAKAT ŞURASI DA BİR GERÇEK
Kİ AŞKIN KENDİSİ,
ÇOKTAN ÖLMÜŞ GİBİ.**

AĞAÇLARIN GİZLİ YAŞAMI

Peter WOHLLEBEN, Kitap Kurdu, 2018

"Ağaçların acıyı hissedebildiğini, hafızaları olduğunu ve ebeveyn ağaçların çocuklarıyla birlikte yaşadığını öğrendiğinizde, artık onları sanki sıradan bir işmiş gibi devasa makinelerle kesip hayatlarını altüst edemiyorsunuz." Peter Wohlleben

Ağaç sosyal bir varlık mıdır? Almanya'da Der Spiegel'in çok satan kitaplar listesinin zirvesinden iki yıl boyunca inmeyip satış rekorları kıran, yayımlandığı birçok ülkede aynı ilgiyi gören bu kitaba bakılırsa sorunun yanıtı evet. Mesleğine tutkuyla bağlı olan ormancı yazar Peter Wohlleben ağaçların aralarında bir sosyal ağ oluşturduğunu kitabında gayet ikna edici biçimde izah ediyor. Bu alanda yapılmış bilimsel araştırmalar ve kendisinin yıllara dayanan gözlemlerinden yola çıkan Wohlleben'e göre ağaçlar da tipik insan davranışları sergiliyor. Ağaç ebeveynler birlikte yaşadıkları yavrularıyla iletişim kuruyor ve onların büyümelerine destek oluyor. Bunlar yetmezmiş gibi ağaçlar birbirini yaklaşan tehlikelere karşı uyarıyor ve aralarındaki hasta veya acı çeken bireylerle gıdalarını paylaşıyor. Bu kitabı okuduktan sonra, ağaçlara ve ormanlara çok daha farklı bir gözle bakacaksınız.

DÜNYANIN İLK GÜNÜ

Beyazıt AKMAN, Epsilon Yayınevi, 2012

On beşinci yüzyılda, 19 yaşındaki genç sultan, bütün dünyanın kaderini değiştirmek üzereydi...

Doğu Roma'nın merkezi Konstantinopol'den kaçırılan Alexander, yaşayabilmek için çocukluk aşkından ayrılmak zorunda kalır. Aşkına tekrar kavuşmaya söz veren Alexander, doğduğu topraklara hiç beklenmedik bir şekilde geri dönecektir. Aradığı adaleti başka topraklarda bulmuş ama ilk aşkını hiç unutmamış bir yeniçeri olarak... Aynı tarihlerde ve aynı coğrafyada, kaybettiği sevgili eşinin yasıyla birlikte elçiden çok seyyah olup çıkan İtalyan Alberti Balbi ise elyazması eserler kopyalayıp çoğaltan Müslüman bir kıza; Nilüfer'e vurulur. Alberti'nin, adeta eski aşkının ve yasının doğal bir uzantısına dönüşen bu imkânsız aşkı satır satır döktüğü gizli defteri, gittikçe tarihin en önemli tanıklıklarından birine dönüşecektir. Zira aynı dönemde, 19 yaşındaki bir sultan; genç Mehmet sadece Alexander ve Alberti'nin değil; bütün dünyanın kaderini değiştirecek bir olayı, İstanbul'un fethini gerçekleştirmek üzeredir.

Şövalyelerle yeniçeriler arasındaki çarpışmalar, nakkaşlarla Venedikli ressamlar arasındaki diyaloglar ve kültürlerle yürekler arasındaki gelgitlerle bezeli bu uzun soluklu aşk ve savaş romanı; çok uzun zamandır eksikliği hissedilen renkli ve görkemli bir imparatorluk panoraması sunuyor. Alexander'ın aşkını, Alberti'nin hüznünü ve Mehmet'in azmini film izlercesine, bir solukta okuyacak, bir daha unutamayacaksınız.

İmparatorluk, Dünyanın İlk Günü'yle başlıyor.

A. Gül AŞIK

Karabük Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, Psikolog

DEĞER

HAYATIN İÇİNDEN

ŞANS KAPIYI ÇALMIYORSA

Yaşamımız boyunca hayatın bizlere sunduklarına karşı kendimizi şanslı ya da şanssız ilan ederiz. Bazen de ailemiz, etrafımızdaki arkadaşlarımız **"Sende de hiç şans yok."** diyerek kendimizi şanssız olduğumuza inandırırılar. Aslında ne hissettiğimize, neye inandığımıza göredir şans. Nasıl mı? Şimdi şanslı ve şanssız olduğuna inanan eğitim düzeyleri aynı iki farklı insan düşünün. İkisi de bir satış firmasında aynı ürünlerin satışını yapıyor. Şanslı olduğuna inanan kişi, olumluya odaklı olduğundan daha özgüvenli ve kendinden emin olarak çalıştığı için daha fazla müşteriye ulaşıyor. Şanssız olduğuna inanan kişi beklentisini de o yönde hazırladığı için düşük özgüvenle daha kötü performans sergiliyor. Ve bu iş sonrasında kendisinin çok şanssız olduğunu, tüm müşterilerin arkadaşına gitmesinin onun şansı olduğu yorumunu yapıyor. Yani aslında şansımızı bizim düşünce tarzımız belirliyor.

Psikolog Richard Wiseman, şansın insanların başlarına gelen iyi ya da kötü olayları açıklama biçimi olduğunu düşünüyor. Yaptığı bir deneyde, katılımcıları kendini şanslı ve şanssız görenler olarak iki gruba ayırıyor ve katılımcılara birer gazete vererek içinde ne kadar fotoğraf varsa görevliye söylemelerini

istiyor. Wiseman gazetesinin ortasına şu büyük notu yerleştiriyor: **"Deney görevlisine bunu gördüğünüzü söyleyin; 200 dolar kazanın"**. Ve deneyin sonunda kendini şanslı ilan edenlerin, notu fark ettiği, kendini şanssız ilan edenlerin ise notu fark etmediği sonucu çıkıyor.

Deney sonucuna göre; **şanslı olduğumuza inanmak şanslı, şanssız olduğumuza inanmak ise şanssız yapıyor.**

Peki, neden kendimizi şanssız olarak tanımlıyoruz? Bunun birçok nedeni olabilir ama kısaca değinmek gerekirse şunları söyleyebiliriz. Kişinin tecrübe ettiği her durumu şans olarak yorumlaması, mevcut düşünme tarzından, çocukluğunda ailesinden ve çevresinden aldığı geri bildirimleri içselleştirmesinden kaynaklı olabilir.

Bir de **Çin düşünürü Lao Tzu'nun** öyküsüne bir bakalım.

Köyün birinde bir yaşlı adam varmış. Öyle dillere destan bir beyaz atı varmış ki, Kral bu at için ihtiyara büyük bir servet teklif etmiş ama adam satmaya yanaşmamış. Bir sabah kalkmışlar ki, at yok. Köylü ihtiyarın başına toplanmış: **"Seni ihtiyar bunak, bu atı sana bırakmayacakları, çalacakları belliydi. Krala satsaydın, ömrünün sonuna kadar beyler gibi yaşardın. Şimdi ne paran var, ne de atın"** demişler.

İhtiyar: **"Karar vermek için acele etmeyin"** demiş. **"Sadece at kayıp"** deyin, **"Çünkü gerçek bu. Atının kaybolması, bir talihsizlik mi, yoksa bir şans mı? Bunu henüz bilmiyoruz. Çünkü bu olay henüz bir başlangıç. Arkasının nasıl geleceğini kimse bilemez."** Köylüler ihtiyara kahkahalarla gülmüşler. Aradan 15 gün geçmiş ve at bir gece ansızın dönmüş. Meğer çalınmamış,

dağlara gitmiş. Dönerken de, vadideki 12 vahşi atı peşine takıp getirmiş. Bunu gören köylüler toplanıp ihtiyara gidip özür dilemişler. **"Babalık"** demişler, **"Sen haklı çıktın. Atının kaybolması bir talihsizlik değil adeta bir devlet kuşu oldu senin için, şimdi bir at sürün var."** Karar vermek için yine acele ediyorsunuz, demiş ihtiyar, **"Sadece atın geri döndüğünü söyleyin. Bilinen gerçek sadece bu. Ondan ötesinin ne getireceğini henüz bilmiyoruz."**

Köylüler bu defa içlerinden **"Bu ihtiyar sahiden saf."** diye geçirmişler. Bir hafta geçmeden, vahşi atları terbiye etmeye çalışan ihtiyarın tek oğlu attan düşmüş ve ayağını kırmış. Evin geçimini sağlayan oğul şimdi uzun zaman yatakta kalacakmış. Köylüler yine gelmişler ihtiyara. **"Bir kez daha haklı çıktın."** demişler. **"Bu atlar yüzünden tek oğlun, bacağını uzun süre kullanamayacak. Oysa sana bakacak başkası da yok. Şimdi eskisinden daha fakir, daha zavallı olacaksın."** demişler. İhtiyar **"O kadar acele etmeyin. Oğlum bacağını kırdı. Gerçek bu. Ötesi sizin verdiğiniz karar."** Birkaç hafta Kral eli silah tutan bütün gençleri askere gönderme emrini vermiş. Köye gelen görevliler, ihtiyarın kırık bacaklı oğlu dışında bütün gençleri askere almışlar. Köyü matem sarmış. Çünkü savaşın kazanılmasına imkân yokmuş, giden gençlerin ya öleceğini ya da esir düşeceğini herkes biliyormuş. Köylüler, yine ihtiyara gelmişler. **"Yine haklı olduğun kanıtlandı."** demişler. **"Oğlunun bacağı kırık ama hiç değilse yanında. Oysa bizimkiler, belki asla köye dönemeycekler. Oğlunun bacağının kırılması, talihsizlik değil, şansmış meğer..."**

"Siz erken karar vermeye devam edin." demiş, ihtiyar. **"Oysa ne olacağını kimse bilemez. Bilinen bir tek gerçek var. Benim oğlum yanımda, sizinkiler askerde. Ama bunların hangisinin talih, hangisinin şanssızlık olduğunu bilemeyiz."**

Tennese Williams'ın dediği gibi:

"ŞANS, ŞANSLI OLDUĞUNUZA İNANMAKTIR. HAYATA KIZMAYIN, ÇÜNKÜ ŞANS SİZE BAĞLIDIR." ŞANSIN SİZDEN YANA OLMASI DİLEKLERİMLE.

Abdullah KAYA
Nazilli E Tİpi Kapalı ÇİK, Öğretmen

TARİHİN ARKA SOKAĞI

YIL 1097 ANADOLU

SULTAN I. KILIÇ ARSLAN

Başta Anadolu olmak üzere Orta-doğu ve Kuzey Afrika'da ilerleyen İslam ordularına darbe vurmak ve İslamiyet'in yayılmasını engellemek amacıyla Papa'nın çağrısı ile Avrupa'da toplanan ve İstanbul'u geçerek Anadolu topraklarına ayak basan haçlı ordusu adım adım ilerlemektedir... Ancak karşısına bir büyük komutan çıkacak ve haçlıların bu pervasızca saldırılarına harp meydanlarında tokat gibi bir cevap verecektir. Bu büyük komutan Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıç Arslan idi...

Kılıç Arslan, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu, Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın oğlu ve ikinci Anadolu Selçuklu Sultanıdır. 1087 ilkbaharında Antakya'ya gelen Büyük Selçuklu Devleti Sultanı Melikşah'ın emriyle İsfahan'a gönderilerek orada göz hapsinde tutulmuş, Sultan Melikşah'ın 1092

yılında vefatından sonra Anadolu'ya dönerek Anadolu Selçuklu tahtına oturmuştur.

Kılıç Arslan 1092'de tahta oturur oturmaz ilk iş olarak Marmara bölgesinde dağınık bir halde bulunan Türkleri bir çatı altında topladı. İznik'te yönetimi ele alan Kılıç Arslan, bir taraftan babası Süleyman Şah'ın ölümünden beri dağılmış bulunan devletin birliğini kurmaya çalışırken, bir taraftan da Bizans'a karşı sürdürülen mücadeleyi devam ettirdi. İlk önce İznik'i kuşatmış olan Bizans ordusunu geri çekilmek zorunda bıraktı. Bizans'la irili ufaklı savaşlara girerek Bizans devleti'ni yenilgiye uğrattı. Daha sonra Kılıç Arslan Anadolu Türk birliğini sağlamak amacıyla Anadolu içlerine yürüdü. Malatya'yı kuşattı. Malatya'yı günlerce kuşatmasına rağmen sağlam şehir surlarını geçemeyen Kılıç Arslan,

bu sırada çok büyük ve askeri gücü oldukça yüksek bir haçlı ordusunun İstanbul'dan Anadolu'ya geçerek İznik üzerine hareket ettiğini haber alınca kuşatmayı kaldırdı ve İznik'e dönmek için yola çıktı. Kılıç Arslan Mayıs ayı sonunda, 30 günden fazla süren bir yürüyüşten sonra İznik önlerine varabildi. Mayıs sonlarına doğru İznik'e ulaştığında haçlı orduları şehri kuşatma altına almışlardı. İznik'i kuşatma altına alan haçlılara karşı, Kılıç Arslan hisar önünde ordusunu savaşa soktu. Şiddetli çarpışmalar sonunda iki taraf da ağır zayıyat verdi. Birçok haçlı kumandanı öldürüldü. Ancak düşman devamlı takviye alıyordu. Kalabalık düşman kuvvetlerine karşı meydan savaşı vermenin tehlikeli olacağını anlayan Kılıç Arslan ordusunu geri çekmek zorunda kaldı. Böylece 22 yıllık Selçuklu payitahtı olan İznik şehri 29 Haziran 1097'de haçlı kuvvetlerinin eline geçti.

İznik'in haçlıların eline geçmesi karşısında büyük komutan Kılıç Arslan, sayıları kimi kaynaklarda 600-700 bin civarında olan haçlı askerlerine karşı inanılmaz bir savaş taktiği geliştirdi. Asıl hedefi Kudüs olan yüz binlerce kişilik haçlı ordusu Anadolu'da ilerlerken, Kılıç Arslan ani baskın ve kurduğu pusularla düşman askerlerine büyük kayıplar verdirtiyordu.

Kılıç Arslan, Danişmend Gazi ve Kayseri Emiri Hasan ile birleşerek Eskişehir'e doğru harekete geçen haçlılara dağ, geçit ve vadilerde sürekli baskınlar düzenleyerek onları irili ufaklı bu çarpışmalarda yenerek kuvvet kaybına uğramalarını sağlıyordu.

Kılıç Arslan, düşman kuvvetlerinin hiç beklemediği yerlerde emrindeki küçük birliklerle ani baskınlar yaptı. Sarp geçitlerde geliştirdiği taktiklerle düşman askerlerini çok zorluyor, düşman askerlerine büyük kayıplar yaşıtıyordu. Ayrıca büyük komutan Kılıç Arslan haçlı ordusunun yolu üzerinde ve yakınlarında bulunan bütün yerleşkeleri ve yetiştirilen hububat ve yiyecekleri yakıp yıktığı gibi; haçlı ordusuna işe ve hayvan yemi sağlanmasını önlemeye çalıştı. Önemli su, kuyu ve kaynaklarını battal etmeye (*kullanılmaz hale getirmek*) karar vererek haçlıların susuzluktan zayıf düşmelerini sağladı. Bu savaş stratejisi başarılı sonuçlar verdi ve 1101 yılı ek haçlı seferine iştirak eden farklı üç haçlı ordusu

bozguna uğratıldı. Büyük komutan Kılıç Arslan'ın bu stratejik dehası ve savaş taktikleri neticesinde altı yüz binle ifade edilen büyük haçlı ordu-sunun sefer sonunda sayısı yüz bine kadar düştü.

Büyük komutan Kılıç Arslan bir yandan haçlılarla savaşırken bir yandan da Anadolu Türk birliğini sağlamaya çalışıyordu. Başkent İznik düşünce Anadolu içlerine çekilen büyük komutan Kılıç Arslan Konya'yı Anadolu Selçuklu başkenti yaptı. Türkleri bu merkezde toplayarak Anadolu'da siyasi birliği sağlamaya çalıştı. Güneye inerek fetihlerde bulundu. Büyük komutan Kılıç Arslan bir yandan haçlılarla mücadele ediyor, bir yandan da Anadolu Selçuklu Devleti'nin topraklarını genişletiyordu. Malatya, Harran ve Musul'a girerek bu toprakları Selçuklu topraklarına kattı.

Büyük komutan Kılıç Arslan'ın bu üstün askeri başarıları maalesef 1107 yılında son bulacaktı. Kılıç Arslan'ın bu başarıları Mardin Artuklu Beyi İlgazi ile Halep Selçuk Emiri Rıdvan'ı rahatsız etti ve bu Beyler Kılıç Arslana karşı olan Emir Çavlı'ya katıldı. Daha sonra bu destekle kuvvetleri artan Emir Çavlı, Kılıç Arslan'a itaat eden Rahle şehrini kuşatma sonrasında 1107 yılında ele geçirdi. Gelişen bu olayları haber alan Kılıç Arslan, Emir Çavlı'nın üzerine yürümeye karar verdi. İki taraf, temmuz ayında Habur Çayı kenarında karşı karşıya geldiler. Kılıç Arslan'ın hâkimiyetini tanımış Beylerin, Emir Çavlı'nın as-

BİRİNCİ KILIÇ ARSLAN MUTAASSIP HAÇLI ORDUSUNA AĞIR KAYIPLAR VERDİREREK, TÜRKLERİN ANADOLU TOPRAKLARINDAN ATILAMAYACAĞINI İSPAT ETMİŞTİR.

kerlerinin sayıca çok olmasından korkarak savaş meydanını terk etmeye başlaması üzerine Kılıç Arslan derhal saldırmaya karar verdi.

13 Temmuz 1107 tarihinde yapılan savaşta askerlerinin bozulduğunu gören Kılıç Arslan, karşı kıyıya geçip kuvvetlerini yeniden düzene sokmak amacıyla atını Habur Çayı'na sürdü. Ancak atının ve kendisinin zırhlı olmasından dolayı Habur Çayı'nı geçemeyip sulara kapıldı. Naaşı, birkaç gün sonra Habur'un Şemsaniyye köyü yakınlarındaki kıyıda bulundu ve buradan Meyyâfârikîn'e götürüldü. Burada vali olarak bulunan Humurtaş, Kılıç Arslan için "**Kubbe-tü's Sultan**" adıyla bilinen bir türbe yaptırdı.

Türkiye Selçuklu Devleti'nin en buhranlı devrelerinde hükümdar olan Birinci Kılıç Arslan, teşkilatçı ve gözü kara bir devlet adamıydı. Üstün kumandanlık kabiliyetine sahip, hayati mücadele içinde geçen büyük bir kahraman ve gazidir. Mutaassıp haçlı ordusuna ağır kayıplar verdirek, Türklerin Anadolu topraklarından atılamayacağını ispat etmiştir. Kılıç Arslan haçlı seferleri sırasında düşmana verdiği inanılmaz kayıplar ve korku sayesinde sadece Türk tarihinde değil İslam tarihinde de adı hayırla yâd edilen bir komutan olarak yazdırmıştır. Sultan Kılıç Arslan adil, cömert ve hayır işlerindeki gayretleri nedeniyle ahâlisinin sevgisini kazanmıştır. Topraklarına kattığı bölgelerde yaşayan Hristiyan halka da adalet ve şefkatle davranmıştır. Bu yüzden devrin tarihçileri "**Kılıç Arslan'ın ölümü Hristiyanlar için de bir matem oldu.**" demişlerdir.

Mehmet GÖKCE

Kocaeli 2 No.lu F Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

KÜLTÜR VE GELENEKLER

Bir Elmanın İki Yarısı: Misafirlik İle Misafirperverlik Kültürümüz

Toplumun kültürel mirasının bir parçası olan misafirperverlik, adeta Türk kimliği ile özdeşleşmiştir. Kültürümüzde misafirlığa büyük önem verilir ve misafirler en güzel şekilde ağırlanmaya çalışılır. Kültürümüzdeki misafirperverlik; hoşgörülü, adil, dürüst ve yardımsever olmamızdan ileri gelmektedir. Bu nedenle milli ve manevi değerlerimizin korunması, yaşanması ve nesiller boyu devam etmesi için misafirperverliğimizin de devam etmesi gerekir.

Uzak yoldan gelen, herhangi bir ihtiyacı için yollara düşen kimseye misafir denilmekle beraber; akraba, arkadaş, tanıdık, konu komşu kimselerden olup da kısa süreli ziyarete gelenlere de misafir denilmektedir. Dini ve milli bir görev olarak benimsenen, gelenek-göreneklerde önemli bir yer kaplayan misafirperverlik ise, davetli ya da davetsiz olarak eve gelen kişinin en iyi şekilde ağırlanması ve uğurlanması esasına dayanır değer ve yaklaşımdır.

Bir eve misafirin gelmesi bereket, misafir kabul etmek ve ağırlamak şeref olarak kabul edilir, misafirin ettiği duanın kabul olacağına inanılır. Misafirlik; sadece adet ve gelenek değil, erdemli bir davranış ve bir ibadet olarak kabul edilir.

"Allah'a ve ahiret gününe inanan, misafirine ikramda bulunsun. Misafir rızkı ile gelir, ev halkının günahlarının affına sebep olur. Misafirlik üç gündür, bundan fazlası sadakadır. Misafirin de ev sahibini sıkıntıya sokacak kadar onun yanında kalması helal olmaz." Hz. Muhammed (S.A.V.)

Geçmişten Günümüze Misafir Olmak ve Misafirperverlik

Geleneksel Türk misafirlik anlayışının geçmişi İslamiyet'in kabulünden çok daha eskiye dayanır. Geçmişten günümüze kadar misafirleri ağırlamak üzere; vakıflar, imarethaneler, kervansaraylar, köy odaları, misafirhaneler, konukevleri yapılmıştır. Gelen konuğu, eldeki imkânları da kullanarak, yedirip içirme Türk misafirperverliğinin bir parçasıdır. Türk halk kültüründe geleneksel misafirligi ve bununla birlikte kapıya gelenin geri çevrilmediğini an-

latan en güzel deyimlerden bir tanesi **"Tanrı misafiri"** deyimidir. Bu tabir, ansızın gelen tanıdık ya da tanımadık kişiler için kullanılmakta olup günümüzde hâlen geçerliliğini korumaktadır. Gelen misafirin kim olduğu, hangi inanca sahip olduğu önemli değildir. Gelen kişi **"Tanrı misafiri"** yani Allah tarafından gönderilmiş bir misafir olarak kabul edilir, misafir asla geri çevrilmez, misafire saygıda ve hizmette kusur edilmez. Bu, geleneksel Türk misafirperverliğinin aslında bir özetiştir.

Darda kalan, kalacak yeri olmayan veya yiyecek-içecek yönünden sıkıntı çeken kimselerin herhangi bir kapıyı çalıp **"Tanrı misafiriyim"** deyip ihtiyacını söylemesi neticesinde o kişinin geriye boş çevrilmediği bilinmektedir. Teknolojinin ve modern yaşam biçiminin büyük oranda baltaladığı misafirlik günümüzde daha çok kırsal kesimlerde devam etmektedir. Bu nedenle şehir merkezlerinde **"Tanrı misafiri"** denilerek çalınan kapılar yok denecek kadar azdır. Bunda elbette güvenlik meselesi önemli bir etkidir. Ancak yine de, Türk halk kültürü denince misafirperverlik hâlen tartışılmaz bir değer olarak kabul edilmektedir.

Hâlen bazı köylerde varlığı devam eden **"köy odası"** geleneği ile modern anlamda bazı kamu kurum ve kuruluşlara ait olan **"misafirhaneler"** geleneksel Türk misafirperverliğinin bir göstergesidir. Özellikle, yabancı misafirler oralarda ağırlanır. Bununla birlikte evlerde var olan misafir odaları, misafir takımları hatta çok ince birer ayrıntı olarak kabul edilecek olan misafir havlusu, misafir terliği gibi özel eşyalar da aynı düşüncenin bir sonucudur. Tanrı misafiri deyiminin yanı sıra **"Misafir kısmeti ile gelir. Konuk gelen eve kut gelir."** atasözleri kültürel bir zenginlik olan misafirperverliğin kutsallığına işaret etmektedir. Bununla birlikte, Alevi-Bektaşî geleneğinde **"Mihman Ali'dir."** sözünün ayrıca ele alınması gerekmektedir. Bu söz, Alevi-Bektaşî geleneğinde, gelen her misafirin Hz. Ali gelmiş gibi kabul gördüğünü belirtmektedir. Bu

açıdan, Türk kültüründe önemli olan misafirperverlik, sadece geleneksel bir uygulama olarak düşünülmemeli ve misafirperverliğin dini inançtan etkilendiği göz ardı edilmemelidir.

Misafirperverlik, günümüzde maalesef unutulmaya yüz tutmuş en önemli değerlerimizden biridir. Misafirperver bir millettik. Evlerimizi koltuklar, vitrinler işgal edince bir aile misafirlığe gelse evdekileri bir telâş alıyor. Misafir ağırlamaktan korkar hâle geldik. Misafir ağırlamanın getireceği manevi hava âdeta unutuldu.

Hâlbuki Hz. Peygamber, misafire ikramın hayır ve berekete vesile olacağını müjdelemiş, *"imkânı olduğu halde misafir ağırlamayan kimsede hayır olmadığını"* belirtmiştir. Misafirlik kültürümüzün yaşatılması, insanlar arasındaki dostluk ve kardeşlik duygularını pekiştirecektir. Misafirlik, aileler arasındaki sevgi ve saygı bağlarını güçlendirir. Aileler arasındaki akşam misafirlikleri ailelerin kaynaşmasına ve çocukların eğitimine katkı sağlar. İnsanların akrabalarını, arkadaşlarını veya komşularını ziyarete gitmesi, ziyarette güzel şeylerin konuşulması ve olumlu davranışlarda bulunulması sonucu aileler arasındaki sevgi ve güven bağları güçlenir, aile eğitiminin bir parçası olur.

"Makbul olduğunda şüphe bulunmayan üç dua vardır: Mazlumun duası, misafirin duası, babanın çocuğuna duası." (Tirmizi, Bir, 7)

Misafir Olma ve Misafirperverlik ile İlgili Önemli Ayrıntılar

Misafirlikler çeşitlidir. Bazı misafirler, geldikleri evde yatılı olarak kalırlar. Bazı misafirler, kısa süreli gelirler ancak yemek yiyecek kadar kalırlar. Bazı misafirler misafirlığe (oturmaya) gelirler, sohbetler edilir ikramlar yapılır.

Bazen misafirlik süresi birkaç saattir. Genellikle akşam misafirliği (*akşam oturmaları*) kısa olur.

Misafirlikte bazı kurallara dikkat edilmesi, tarafların mutlu olmasına ve karşılıklı ziyaretlerin devam etmesine, misafir olmaktan ve misafir ağırlamak-tan mutlu olunmasına sebep olur.

*Misafiri memnun eden şey; ikramdan çok güler yüz, tatlı dil, güzel söz ve davranışlardır. Misafire güler yüz göstermek, güzel söz söylemek, tebessüm etmek sadaka olarak kabul edilmiştir. Misafir, gördüğü ikram ve hizmet sonrasında gönülden dua ettiği için, **"misafirin yaptığı dua kabul olunur"** denilmiştir.

*Her evin bir odası **"misafir odası"** olarak ayrılır, en güzel eşyalarla donatılır, sadece misafirler geldiğinde kullanılır. Misafir dışında o oda kullanılmaz. Misafir en güzel yataklarda yatırılır, ihtiyaçları titizlikle giderilir, en temiz ve en yeni eşyalar kullanılmak üzere misafire verilir.

*Misafire her türlü ikram ve hizmette, olanaklar ölçüsünde kusur edilmez. Evlerde misafir ağırlamak bir ibadet olarak görülür ve misafire hizmet etmekten mutlu olunur. Yemek ikramından sonra çay, kuruyemiş, kahve,

meyve faslı derken misafire istirahat etmesi için yatacağı yer gösterilir.

*Misafirliğe gidilmeden önce haber verilmeli, müsait olup olmadığı sorulmalıdır. Misafirliğe giderken mümkünse imkân ölçüsünde küçük bir hediye alınması iyi olur. Kapının zili en fazla üç defa çalınmalıdır. Kapı açılınca ev sahibine selam verilmeli ve içeri girmek için izin istenmelidir. Evde ev sahibinin gösterdiği yere oturulmalıdır. Ev sahibinin hoşlanmayacağı söz ve davranışlardan kaçınılmalıdır. Ev sahibinden izin alınmadan ev içinde başka odalara girilmemelidir. Küçük çocukların ev sahibini rahatsız edecek davranışlarda bulunmalarına müsaade edilmemelidir.

*Ev sahibi misafirine ikramda bulunmalıdır. **"Misafir on rızıkla gelir, birini yer. Ne kadar ikram edilirse onun dokuz katı o eve bereket olarak kalır."** Ev sahibinin konumu ne olursa olsun (*makam sahibi de olsa, mülk sahibi de olsa...*), evde ev sahibi gibi davranmalı, gerektiğinde misafire bizzat hizmet etmelidir. Bir gün **İmam Mâlik**, kendisine misafir gelen ve kendisinden yaşça hayli küçük olan talebesi **İmam Şafi'**nin eline su dökmüş ve **"Sakin ha!**

Benden gördüğün hareket seni utandırmasın ve de şaşırtmasın. Zira misafire hizmet etmek farzdır." demiştir.

*Bazen ikramların evin çocukları tarafından yapılması faydalı olur. Böylece çocuklar; hizmet ve ikram etmeyi, paylaşmayı öğrenmiş olur.

Yapılan ikramlar kabul edilmelidir. **"Misafir umduğunu değil, bulduğunu yer"** prensibi esas olmalıdır.

*Misafirlikte güzel şeyler konuşulmalıdır. Misafirin yanında ev sahibinin televizyon izlemesi, telefonla uğraşması veya başka bir şeylerle uğraşması nezaket kurallarına uymaz. Misafirlikten ayrılırken misafir kapıya kadar uğurlanmalıdır.

"Sizden birinizin kurduğu yemek sofrası misafirlerinin önünde bulunduğu müddetçe, melekler o kimseyi salat ve selam ederler." Hz. Muhammed (S.A.V.)

Gelelim Halil İbrahim Bereketine! Misafirlikten **"Halil İbrahim sofrası"** tabiri, günlük hayatta **"her gelenin kabul edildiği sofa"** anlamında kullanılmaktadır.

Hz. İbrahim (a.s.), Allah dostu anlamına gelen **"Halilullah"** lakabıyla da anılmaktadır. Hz. İbrahim, misafiri ve onlara ikramda bulunmayı çok seven bir kişidir. Sofrasından misafir eksik olmadığı ve evinin bereketi hiç azalmadığı için kendi lakabı olan Halilullah, ismi ile beraber kullanılmaya başlanmış, **"Halil İbrahim sofrası"** ve **"Halil İbrahim bereketi"** kavramları ortaya çıkmıştır.

Farklı kaynaklarda bu kavramlar için aşağıdaki hikâyeden dolayı Halil İbrahim bereketi denildiği de ifade edilmektedir.

Halil ve İbrahim adında iki kardeşin ortak tarlaları varmış. Her yıl birlikte tarlalardan mahsul alır ikiye bölerlermiş. Halil büyük olan kardeş, evli ve çocukları varmış. Kardeş İbrahim ise bekârmış. O sene gene her yıl olduğu gibi harman yapmışlar, çıkan ürünü ikiye böleceklermiş. Halil, ben buğdayları taşıyıp sen buğdayları bekle demiş kardeşine. Kardeşi beklerken ben bekâрім abim evli ve çocukları var onun daha çok alması lazım diye onun tarafına daha çok buğday koymuş. Halil gelmiş bu seferde sen taşı ben bekleyeyim demiş. Beklerken benim kurulu bir düzenim var İbrahim daha ev kuracak onun daha çok ihtiyacı var deyip o da İbrahim'in tarafına daha çok koymuş. Bu durum, Allah'ın çok hoşuna gitmiş buğdaylar taşımakla bitmemiş günlerce hep artmış.

Yüce Allah (c.c.), vatanımızı milletimizi bereketi ile şereflendirsin. Dargınlıklar, üzüntüler, sıkıntılar, yoksulluklar yerine; sevgi, neşe, kahkaha ve bol bereket gelsin hayatımıza. Kardeşlikler de, Halil ve İbrahim'in kardeşlikleri gibi olsun inşallah. Dilimizden bu duanın düşmesi dileğiyle; Allah, sofralarımıza Halil İbrahim bereketi versin ve misafirlerimiz hiç eksik olmasın.

Mustafa Recep KOLCU

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Bürosu, İnfaz ve Koruma Memuru

SİNEMA

BİZİM İÇİN ŞAMPİYON

“KAYBETMEK,
KAZANMANIN
KARDEŞİDİR...”

1990'lı yılların efsane yarış atı **Bold Pilot** ve jokeyi **Halis Karataş**'ın hikâyesini anlatan *"Bizim İçin Şampiyon"* filmi vizyona girmesiyle birlikte seyirciden büyük bir ilgi gördü. **Ahmet Katıksız**'ın yönettiği filmin başrollerini **Ekin Koç, Farah Zeynep Abdullah ve Fikret Kuşkan** paylaşıyor.

Şampiyon yarış atı **Bold Pilot**, jokeyi **Halis Karataş**, sahibi **Özdemir Atman** ve **Bold Pilot**'ın en sevdiği insan **Begüm Atman**'ın gerçek yaşamından yola çıkılarak yazılmış sevgi, umut ve yaşam dolu bir hikâye *"Şampiyon"*.

İstanbul'a iyi bir jokey olmak için gelen **Halis Karataş**'ın bu hayalini gerçekleştirme serüveni, **Bold Pilot**'la tanışmasıyla başlar. Ama bu yolculuğun sonunda ortaya çıkan tablo, **Halis**'in beklentisinin çok üstündedir. İki de efsane olmuşlardır. Yola, ikisinin de çok sevdiği birini, **Begüm**'ü, hayata bağlamak amacıyla çıkarlar; ama beklemedikleri bir şey olur. Koca bir topluma umut olurlar. 1990'ların ortaları; toplumun kararsızlık, enflasyon ve umutsuzlukla bunaldığı yıllar. Umutların neredeyse tükendiği o yıllarda halk katıldığı tüm yarışları en sondan gelerek kazanmayı başaran bu ata ve jokeyine yürekten bağlanır. Çünkü o insanlar kendilerini yarışın son metrelerinde bu ikilinin bulunduğu yerde

hissederler en geride. Ama bu kazanmayacakları anlamına gelmez. Çünkü yarış bitiş çizgisinde bitmektedir ve o çizgiyi ilk geçen **Bold Pilot** ve üstündeki **Halis Karataş**'tır.

"Bizim İçin Şampiyon" yaşanmış bir hikâye... Bir yanıyla, **Halis Karataş** biyografisi olduğu da söylenebilir. Film, Anadolu bozkırlarında at koşturan bir gencin öyküsü gibi başlıyor. **Halis (Ekin Koç)**, kendine çok güvenen, bölgede yapılan kayıt dışı yarışlarda kazanmaya alışmış biri. İlk bölümde, Sivas'ın bir köyünde yaşayan **Halis**'in İstanbul'a gidip jokey olmayı çoktandır kafasına koymuş olduğunu ama aile geçmişindeki bir olay nedeniyle at yarışlarına karşı duyduğu tutkuyu babasından (**Ali Seçkiner Alici**) gizlemek zorunda kaldığını anlıyoruz...

İstanbul'a *"gemileri yakarak"* geliyor biraz. **Özdemir Atman**'ın (**Fikret Kuşkan**) dikkatini çekene kadar işler pek yolunda gitmiyor. Ama **Bold Pilot** ve **Begüm Atman**'la (**Farah Zeynep Abdullah**) tanışmasıyla hayatında yeni bir sayfa açılıyor...

Spor müsabakaları aslında sadece spor değildir. Spor müsabakaları sadece mücadele ve azim de değildir. Hayatın inişli çıkışlı, hüzünlü ve mutlu tüm yanlarını içinde barındırır.

Halis Karataş Kimdir?

1972 yılında Sivas'ta dünyaya gelen **Halis Karataş**, çocukluğunda futbola ilgi duyuyordu. Babasının ve amcasının sevis, ağabeyi Hüseyin Karataş jokey oluşu kendisinin de jokeyliğe adım atmasına vesile oldu. Önceleri ailesi jokey olmasını pek onaylamasa da o, on dört yaşında adımını attığı biniciliğin kendisini nereye götüreceğinin farkında bile değildi. Biniciliğe başladıktan sonra eski TJK başkanlarından Özdemir Atman'ın kızı **Begüm Atmanla** evlendi.

Gazi Bold Pilot'un

Halis Karataş, yarış bitimindeki sakın davranışlarıyla dikkatleri çekiyordu. Bu sakinliğine rağmen

birçok şampiyonluk yaşayarak adını unutulmazlar arasına yazdırmayı başardı. Kariyerinde 5 Gazi koşusu şampiyonluğu yaşadı. Bunun yanında 2009 yılında düzenlenen Enternasyonal Yarış Festivalindeki özel Malazgirt Koşusunu kazandı. 20 Temmuz 2012 tarihinde 7 koşuda birinci olarak; bu alanda 1985 yılında 6 koşu kazanan jokey Dede Mutlu'dan rekoru almıştır.

21 Temmuz 2009'a kadar bindiği 520 at ile 165 şampiyonluk yaşadı. 20 Temmuz 2012'de çıktığı 7 yarışın hepsini kazanarak Türkiye spor tarihine geçti.

Bold Pilot

Türk yarışçılığının bugüne dek en başarılı safkanları arasında yer alan **Bold Pilot**, yarış birincilikleri kadar, pistteki sıra dışı duruşu ile de yarışseverlerin sevgilisi olmuştu.

Persian Bold ve Rosa Palumbo ikilisinin yavrusu Bold Pilot 21 Nisan 1993 günü safkan bir İngiliz tayı olarak dünyaya geldi.

Yarış hayatına 1995 yılındaki Asuvan koşusu ile başlayan efsane, starttan geç çıkmasına rağmen son 200'deki muhteşem atakla birinciliği elde etmişti.

Bold Pilot, yağmurlu havayı hiç sevmezdi, yarış başlama kabinine girerken her koşusunda huysuzluk yapar, tehlike yaşardı. O koştuğu zaman ona özel seyirci gelirdi. Yarış başlama kabinine rahat girsin, sakatlanmasın diye hipodromdaki insanlar birbirlerini susturmaya başlar, tribünlerden çit çıkmazdı.

Bold Pilot gazi koşusundaki 2.26.22'lik derecesi ile kırılayamayan bir rekorun da sahibi oldu ve rekoruna bugüne dek yaklaşılabilen bir İngiliz atı çıkmadı.

3 yaş döneminde zirve yapan efsane safkan, Gazi koşusu olmak üzere 3 yaşında katıldığı 9 koşudan 8'ini kazandı. Yıllarca sayısız şampiyonluklar kazanan **Bold Pilot, katıldığı 30 yarışta 21 defa birinci, 4 defa ikinci, 2 defa üçüncü, 2 defa dördüncü ve 1 defa altıncı olmuştur.**

İlk gördüğü anda Bold Pilot'u çalıştırmak isteyen **Halis Karataş**

ELVEDA ŞAMPİYON

Türk yarış tarihinin unutulmaz şampiyonlarından

Bold Pilot'ı

kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşıyoruz. Başta Atman ailesi olmak üzere, daimi jokeyi Halis Karataş'a, bu safkanla başlanlara ulaştığımız diğer jokeylerimize ve tüm at yarış tutkunlarına başsağlığı dileriz.

TÜRKİYE
JOKEY KULÜBÜ

duygularını: "O zamana kadar öyle bir safkan ne gördüm, ne bindim ne de çalıştırdım." sözleriyle ifade etmişti.

Sahibi **Özdemir Atman** ise: "Merkez Bankası'nı verseler satmam" dediği ve şampiyon safkanı öldüğü güne kadar el üstünde tuttu.

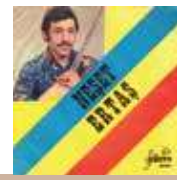
Yıllarca sayısız şampiyonluklar kazanan Bold Pilot, 2003'te artık bir aygır olarak hayatına devam ettiğinde, tam 11 şampiyon yavru çıkarmıştı. 15 sene sonra haradan çıkarılarak Veliefendi Hipodromu'nda Gazi Koşusu günü jübile töreni düzenlendi. Şampiyon son kez piste çıkarak yarışseverlerini selamladı. Binlerce kişi ise onu ayakta alkışlıyordu ve sanki o her şeyin farkındaydı.

16 Ağustos 1998 pazar günü katıldığı Başbakanlık Koşusu ile pistlere unutulmaz bir şampiyon olarak veda eden Bold Pilot, 30.04.2015 tarihinde ise 22 yaşında hayatını kaybetti.

Murat KURT

Ankara Personel Eğitim Merkezi, İnfaz ve Koruma Memuru

MÜZİK

Ülkemizde abdalılık kültürünün en önemli temsilcilerinden biri olan Neşet Ertaş, 1938 yılında Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesinde dünyaya gelmiştir. Babası Muharrem Ertaş annesi ise Döne Ertaş'tır.

Kendisi gibi saz ve söz üstadı olan babası Muharrem Ertaş'tan oldukça fazla etkilenmesi üzerine, henüz çocuk denilecek yaşta, müziği hayatının bir parçası haline dönüştüren sanatçı, ilkokul döneminde çeşitli enstrümanlar çalmaya başlamıştır.

Baba Ertaş, oğlu Neşet Ertaş'taki bu büyük yeteneği fark etmesi üzerine saz çalıp türküler söylediği düğün vb. etkinliklerde kendisine eşlik etmesi için yanında götürmüştür. Çocuk yaşlarında baba-

sıyla yörenin eğlencelerinde saz çalıp türküler söylemeye başlayan "saz üstadı" bu sayede babasının üslubunu, saz çalma tavrını daha yakından gözlemleyerek öğrenmeye çalışmış ve sanatını daha da geliştirmiştir.

Bir süre boyunca Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Kırıkkale, Keskin, Yerköy, Kayseri, Yozgat gibi birçok yeri gezerek babası ile geçimlerini sağlamaya çalışmıştır.

Kendisi gibi saz ve söz üstadı olan babası Muharrem Ertaş'tan oldukça fazla etkilenmesi üzerine, henüz çocuk denilecek yaşta, müziği hayatının bir parçası haline dönüştüren sanatçı, ilkokul döneminde çeşitli enstrümanlar çalmaya başlamıştır.

NEŞET ERTAS

DARDA KALDIM DİYE
UMUTSUZ OLMA,
YOK İKEN DÜNYAYI
VAR EDEN VARDIR.

SEVGİ DÜNYASINA YALAN GİRMEZ, GÖNÜLDEN SEVMİYEN HAK'KA EREMEZ.

DEĞER

İlk plağı, "Neden Garip Garip Ötersin Bülbül"

Babasıyla ayrı bedenlerde fakat aynı ruhun insanı olduğunu belirten sanatçı, 1950'li yılların başında 14 yaşındayken İstanbul'a çalışmak için geldi, icra ettiği sanatıyla dikkatleri üzerine çeken büyük usta sonunda babasının yazdığı "Neden Garip Garip Ötersin Bülbül" adlı türküyle 1957'de ilk plağını müzikseverlerle buluşturdu.

İstanbul Şen Çalar Plak'tan çıkan başarılı çalışmasıyla halk tarafından çok beğenilen Ertaş, geniş kitlelere ulaşmayı başararak tüm Anadolu'da dinlenen bir halk ozanı haline dönüştü.

Geniş halk kesimlerinin yanı sıra musiki çevrelerinde de hayranlıkla dinlenen usta müzisyen "Garip" mahlasıyla yazdığı şiirlerinde kendi hayatını anlatmıştır.

"Türkülerin Babası", "Anadolu Efsanesi", "Abdal Müzisyen" ve en çok kullanılan "Bozkırın Tezenesi" gibi lakaplarıyla da bilinen sanatçı, İstanbul'da kaldığı iki yıl boyunca yaptığı plak, kaset ve konser çalışmalarının ardından Ankara'ya yerleşti ve sanat hayatına burada devam etti.

Ankara Radyosu'nda "mahalli sanatçı" unvanıyla programlar yapan Ertaş, Ankara'da çalıştığı sırada bir gazinoda tanıştığı Leyla Hanım'la, babası Muharrem Ertaş'ın karşı çıkmasına rağmen evlendi ve 3 çocuk sahibi oldu.

Büyük bir heves ile yaptıkları bu evlilik 7 yıl sonra 1970'te ayrılıkla sonuçlandı, akabinde ayrıldığı eşinin ismi

olan Leyla ile ilgili türküler besteleyerek iç dünyasında ki fırtınaları notalara, sazının tellerine işleyen sanatçı, feryadını, sitemini, hüznünü bu şekilde dile getirdi.

Bu olanlardan sonra baba Muharrem Ertaş, oğlu Neşet ile Leyla Hanımın evlenmelerine en başta karşı çıktığına değinen "Alma Neşet'im" dediği türküsüyle bir babanın evladına olan serzenişini ve acısını dile getirdi.

Kasetçilerde elden ele gezen ve kişisel bir serzeniş olmaktan çıkıp kültürel bir vesikaya dönüşen bu türküde Muharrem Ertaş, 'acının söylediği sözlerle' oğluna şöyle sesleniyordu:

*Temiz ruhlu hoş ve
sohbetsin şöhretsın
Hakkın vardır evlenmeye
evladım
Mevlam sebep olanları
kahretsın
Aslı bozuk alma dedim
evladım
Küsmedim Neşet'im
kahrettim sana
Baban değil miydin
sormadın bana
Olan olmuş yavrum
ne deyim sana
Sen aklını yitirmişsin
evladım...*

Türkünün sözlerinde Leyla Ertaş'ı kırabilecek tanımlamalar vardı. Ancak Neşet Ertaş, sevdiği kadını savunmak uğruna babasına karşı çıkmış ve o da tepkisini babasından öğrendiği yöntemle, yani bir türküyle göstermişti:

*Aşkı kimden aldın,
sevgiyi kimden
Aslı bozuk deme,
gel şu insana
Soracak olursan eğer ki
benden
Aslı bozuk deme
gel şu insana...
Yazımızı felek yazdı
Mevla'dan değil
Senin dediklerin
evladan değil
Her hata suç bende
Leyla'dan değil
Aslı bozuk deme
gel şu insana...*

Bu türküdeki sahiplenişe rağmen Leyla Ertaş, rahmetli olmuş eski kayınpederinin sözlerine kızınca, babası adına özür dilemek yine Neşet Ertaş'a düştü.

50 yıl önce, uğruna en güzel sevda türkülerini bestelediği, adını türkü türkü dillerde gezdirdiği, çocuklarının anası, eski sevdalısından ve onun hemşerilerinden, galada herkesin gözü önünde özür diledi. Bu erdemli davranışıyla sevenlerinin gönlünde değeri bir kat daha büyüdü.

Neşet Ertaş Türkiye'den Neden Ayrılmıştır

Bozkırın Tezenesi sanatının ustalık evresinde yaşadığı sağlık sorunları sebebiyle enstrüman çalamaz hale geldi ve kardeşinin daveti üzerine tedavisi için Almanya'ya yerleşti. Ertaş, çocuklarının eğitimi ve sanatsal çalışmalarından dolayı uzun süre Almanya'da ikamet etti.

Türkiye'de çıkardığı plaklar, yaptığı radyo programları, konserler ve düğün performansları sayesinde büyük bir üne sahip olan Neşet Ertaş, Almanya'daki birinci kuşak Türkiyeli göçmenlerin de gönlünü kazandı.

Gelenekten gelen türküler kendine has üslubuyla icra eden Ertaş, 2000'de İstanbul'da verdiği konserle sevenlerinin karşısına yıllar sonra yeniden çıktı.

'Yaşayan İnsan Hazinesi' İlan Edildi

Ertaş, Süleyman Demirel'in cumhurbaşkanlığı döneminde kendisine teklif edilen "Devlet Sanatçısı" unvanını, "Herkes bu devletin sanatçısı" diyerek kabul etmedi. Abdallık kültürünün son efsanesi olarak bilinen Ertaş, hayatta olduğu dönemde "UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca "Yaşayan İnsan Hazinesi" ilan edildi.

Eserlerinde Anadolu insanının acı ve kederini dile getirdiğini ifade eden Ertaş'a, İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuarı tarafından 2011'de fahri doktora unvanı verildi. Aynı zamanda sanatçının bağlamadaki tavrı ve türkülerini konservatuarlarda ders olarak okutuldu.

Babası Muharrem Ertaş'la birlikte Kırşehir'de bir de anıtı bulunan Ertaş, dünyada robot heykeli yapılmış ilk saz sanatçısı oldu. Sanatçı Adil Çelik'in tasarladığı "android" heykel, Kırşehir Neşet Ertaş Gönül Sultanları Kültür Evi'ne bağışlandı.

Hayatı ve eserleri, günümüzde yaşamını sürdüren müzik adamı Prof. Dr. Erol Parlak tarafından iki ciltlik bir kitap halinde yayımlanan Neşet Ertaş, 25 Eylül 2012'de kansere yenik düşerek 74 yaşında vefat etti.

Bozkırın Tezenesi, büyük üstat Neşet Ertaş'ı saygı ve rahmet ile anıyoruz...

**GÖLGEYE GİRENİN
GÖLGESİ OLMAZ.
ADAM OLAN ÇIKAR GÜNEŞE,
KENDİ GÖLGESİNİ YARATIR.**

SİZDEN GELENLER

İNSAN

Sayıllı günler için gelip dünyaya,
Öncelikle, kendini sokmalı hizaya,
Şakası yok, uğrarsın türlü belaya,
İnsan olmak için, doğmalı insan

İnan ki kutsaldır, her insanın görevi,
İsteyerek yapmalı, meşru her ödevi,
Okumaz öğrenmezsen, ödersin bedeli,
Cehaleti, savaşılarak boğmalı insan.

Niçin yaratıldığını kesinlikle unutma,
Sorumluluğunu aldığın, canları kurutma,
Gülmek sadakadır, insanlara somurtma,
Allah rızası için, çalışmalı insan.

Yalnız olmaz, karışmalı hayata,
İnce ruhlu olmalı, bakmalı sanata,
Gönlüne, ruhuna uyan anlayışta,
Gerçek insanlarla, tanışmalı insan.

Hakikati, doğruyu aramak olmalı ilken,
Günden güne artmalı, çoğalmalı birken,
Karanlıktan, aydınlığa sıyrılıp çıkarken,
Hakiki gerçek dostlarla, olmalı insan.

Hem kendini, hem de diğer insanları,
Din, dil, renk ayırmadan yaratılanları,
Nefsine ağır gelse de, kötülük yapanları,
İlimle, kitapla, ışıkla unutmalı insan.

Sadece kendi menfaatine çalışmamalı,
İster yeni kıyafetli olsun, isterse yamalı,
Başkalarını nefsinden daha üstün tutmalı,
İnsanlığın içine, insanca karışmalı insan.

Emanet edilen birse, ikiye katlamalı,
Yapabileceği işleri içten gelerek yapmalı,
Sadece ihanet edenlere kaşlarını çatmalı,
Millete hizmette, tebessümle yarışmalı insan.

Yanlış olana, mutlaka engel olmalı,
"Çanak kale" gibi dimdik durmalı,
Emanet edileni, namus ve şeref bilmeli,
Doğru insanlarla, görüşmeli insan.

Her söylediği mutlaka doğru olmalı,
Doğruyu yapmak için Hakk'a uymalı,
Çok okumalı, dinlemeli, az söylemeli,
Sadece Hak için, çalışmalı insan.

İyi güzel yapmak için doğru düşünmeli,
Birlikten kuvvet doğarın hakkını vermeli,
İnandığı yolda, her işin hakkından gelmeli,
Yaşamak için mücadele etmeli insan.

Dünyada yaşamak için mal da kazanmalı,
Her kazancını mutlak helalinden almalı,
Mal, para yanında gerçek dostlar bulmalı,
Hesabı kadar, haddini de bilmeli insan.

Cahil cesaretiyle girse de türlü günaha,
Dönecektir sonunda fitrata uygun cenaha,
Kimi dönerek kibleye, kimi durarak semaha,
Eninde sonunda hak yola gelmeli insan.

Düşünmeden atılan her adımın vebali var,
Helal haram demez yersen zor hesabı var,
Bir de kul hakkı, hele ki kamu hakkı var,
Tefekkür ile iyi kötü görmeli insan.

Ne oldum dememeli, ne olacağım demeli,
Çok düşünüp taşınıp az söz söylemeli,
Başkası söylemeden haddini bilmeli,
Konuşunca doğruyu konuşmalı insan.

Her şeyi de bilmeseyse olmayacak sanki,
Okumadan beşik uleması olmuş sanki,
Cehaletini maharet sanıyor sanki,
Bilenlerin sözünü de, dinlemeli insan.

Hakkın yanında olmalı, her zaman her yerde
Konuşmaya gelince ben çok doğruyum derde,
Biraz bak, dinle, etrafını seyret, insanlık nerde,
Aleyhine de olsa gerçeği söyleyebilmeli insan.

Malı, mülkü, evladı ile keyfi denk olsa da,
Atadan miras kalsa, mal ve para kazansa da,
Hayatta her şeyi olsa, keyfi gıcır olsa da,
Daima; yoksulu, garibanı görmeli insan.

Çocukken yaramaz olsa, büyüyünce yarsa,
Gençlik çağında kanı damarda durmasa, aksa,
Her işe karışsa, her deliğe burnunu soksa,
Deli deli aksa da, zamanla durulmalı insan.

Yaşamı boyunca insanları kırsa geçirse,
Her türlü iyi niyeti, hayrı, güzelliği yitirse,
Ömür denilen güzelliği, serveti yese bitirse
Zamanı dolunca, sessizce gitmeli insan.

Hakan KILIÇ

Saray K1 Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

Liyakat Esasına Dayalı Kariyer Fırsatı Sunabilmek!

Bir kurumun asli görevleri arasında yer alan kariyer alanı açma durumu, global dünyada gelişmek ve değişmek isteyen tüm kurumların arzuladığı, üzerine vazife saydığı bir olgudur. Bu olguyu dikkate alan kurumlardan biri olan Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü; geçtiğimiz haftalarda görevde yükselme sınavını Ankara'da gerçekleştirdi. Birçok branştan personelin girdiği sınav, kurumumuz adına objektif kriterlerin önemsendiğini gösteren bir çabanın neticesidir.

Hukuki Boyut

İdare, toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik sürekli, düzenli kamu hizmeti gerçekleştiren, ülke çapında teşkilatı ve personeli olan bir örgüttür. Söz konusu örgütün yüklendiği idari fonksiyon, toplumun ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yerine getirilen kamusal görevlerin tümüdür. İdari fonksiyonun yerine getirilmesi esnasında gerçekleştirilen faaliyetlerin geneli ise kamu hizmeti olarak ifade edilmektedir. İdarenin kamu hizmetlerini yerine getirirken kullandığı en önemli araç personeldir. Personel kullanmayan bir idarenin işlevini yerine getirmesi mümkün değildir. İdarenin verdiği kamu hizmetlerinde bir yandan Anayasadan kaynaklanan tarafsızlığı sağlama, diğer yandan toplumun çeşitlenen ihtiyaçlarını tatmin etme yükümlülükleri karşısında personelin seçimi hassasiyet gösterilmesi gereken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Liyakat ilkesi, kamu personeli üzerinde bu hassasiyete uygun bir şekilde işlem tesis edilmesinde önem arz etmektedir.

Kamu hizmetleriyle nihai olarak her zaman kamu yararının sağlanması hedeflenir. Liyakat ilkesine uygun kamu görevlilerinin hizmete alımı,

görev esnasında liyakat ilkesine uygunluğu sağlayacak denetimler yapılması yahut liyakat ilkesine uygun olmayan kişinin görevden çıkarılması işlemlerinde de amaç her

zaman kamu yararındır. Özetle liyakat ilkesi, kamu hizmetlerini en iyi şekilde yerine getirecek yeterlilikte personelin seçilmesini sağlayarak, aslında kamu hizmeti ilkelerini gerçekleştirmeyi hedefler. Diğer yandan ileride görüleceği üzere kamu hizmeti ilkeleri ise idarenin personeli konusunda sahip olduğu takdir yetkisinin sınırlarından birisini oluşturur. Örneğin; idarenin personeli nakil yetkisi kamu yararı ve hizmet gerekleri, kamu görevlilerinin nitelikleri açısından en elverişli göreve atanması işlemi "kamu hizmetlerinin bütünlüğü ve devamlılığı" amaçlarına uygun bir biçimde tesis edilmeleri gerekmektedir.

Ülkemiz kamu personel hukukunda "yeterlilik sistemi" olarak da ifade edilen liyakat sistemi, temel olarak "merit sistem" şeklinde tanımlanmaktadır. Merit sistem, "Kamu görevlilerinin yetenekli ve değerli kişilerden seçilmesi usulü" olarak ifade edilmektedir. Merit kelimesinin kökeni ise Latince "bir şeye değer olma, ehil olma" anlamına gelen "meritum" kelimesine dayanmaktadır. Liyakat ilkesi kamu hizmetlerini yerine getirecek personel seçiminde, o iş için en yeterli ve uygun kişinin seçilmesini emreden hukuki ilkedir. Hukukumuzda liyakat ilkesi denildiğinde akla gelen iki temel norm vardır: "Anayasa madde 70 ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 3/C" (Diler,İmran, Kübra. Yüksek Lisans Tezi.)

"BİR KUNDURACININ ELİNDE KUYUMCUNUN ALETİ, KUMA EKİLMİŞ DANE GİBİDİR."

(Mevlana)

Liyakat

Liyakat; bir işe ehil olan, yeteneği olan, ehliyeti olan kişiler için kullanılan bir terimdir. İş hak eden, gerek eğitimi gerek tecrübesi ile beceri sahibi olan kişinin tasviridir. Ehliyet sahibi olanın görevi icra etmesidir. Emanetin adaletli bir şekilde sahibine sunulması ve teslim edilmesidir.

Hakkaniyet

Liyakat esasına uygun personel rejimi oluşturmada temel konumu işaret eden bu sınav çok önem arz etmektedir. Sınavın "Hakkaniyet" düsturuna uygun ilerletilmesi birçok kişiye kariyer fırsatı sunacağı, aksi durumda ise birçok kişinin mağdur olacağı hususundan ötürü; idareciler, yöneticiler, personeller ve karar mekanizmasının tüm bileşenleri "liyakat" esasına riayet etmelidir. Kurumun geleceği ve kurumsal imajı bu hassasiyetlerin samimiyeti çerçevesinde şekilleneceği unutulmamalıdır!

Güç dağılımı dengeli ve orantılı olduğu sürece doğru yönde ilerleme sağlanabilir. Kurumlar üzerinden değerlendirilecek olursak; kurum personel piramidinin en altından en üstüne kadar gerekli özen ve itina ile oluşturulan personel hiyerarşisi kurumu doğru kararlar almaya ve vizyonunu istikamet üzere şekillendirmesine olanak sağlayacaktır. Enerjisi boşa gitmemiş olacak ve odaklanabilirliği sağlam düzlemde ilerleyecektir.

Sınav sorularının eleyici ve ayırt edici nitelikte olması en donanımlı personellerin sınavda başarılı olmasının hedeflendiğini göstermektedir. Bu durum kurumun nitelik bakımından dinamik bir yapıda olmayı arzu ettiğini fazlasıyla hissettirmektedir. Bu olumlu gelişmelerin yanına liyakat faktörü de eklendiğinde hem kurum adına hem de ülkemiz adına ne tür kazanımların elde edildiğini görmemek mümkün değildir. Zaman ilerledikçe kurumsal anlamda başarılar arttıkça bu durumu somut olarak gözlemlemek kaçınılmaz olacaktır.

Sınavda emek gösteren tüm personelimize başarılar dileriz.

Ejder TOPAL
Kahramanmaraş E Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

MESLEKLER

POLİSLİK

Polis; demokratik düzen içinde, kanun hakimiyetinin sağlanması ve korunması, yurt içinde huzur ve nizamın temini, vatandaşların can, mal, ırz güvenliğinin sağlanması ve korunması, suç işlemeye yönelik davranışların önlenmesi, sanıkların yakalanarak adalete teslim edilmesi görevlerini yerine getiren teşkilata hizmet veren görevli memurlara denir. Polislik mesleği; polis adı verilen meslek elemanın, görevlerini yerine getirdiği mesleğe polislik mesleği denir.

Tarihçe

Polis terimi, kökeni Latince olan bir kelimedir. Latince politika kelimesinden türemiştir. Eski Yunanlılar kendi şehir devletlerine polis ismini vermişlerdir. Polis kelimesi, kuruluşu bulunduğu yerde kamu düzen ve güvenliğini koruyan, yasaların adil ve eşit bir şekilde uygulanmasını sağlayan teşkilat, kolluk, zabıta, şehirde güvenliği sağlamakla yükümlü kişiler anlamında kullanılmıştır. **Prof. Dr. Remzi Fındıklı'nın** belirttiğine göre; yapılan arkeolojik araştırmalara da bakılarak, **Dünyada ilk polis teşkilatı, Kon-ya'ya bağlı İlk Neolitik dönem yerleşimi olan Çatalhöyük'te kurulmuştur.**

Türklerde Polis

Polis tarihi Türk tarihi ile başlamıştır. Tarih boyunca birçok devletler kurmuş olan Türkler, kamu düzeni ve güvenliğini ulusal savunmayla birlikte sağlamıştır. Türklerde kamu düzeni ve güvenliği, orduyu sevk ve idare eden subaşılar tarafından yürütülmüştür. Türklerde bilinen ilk **subaşı**, VIII. yüzyıla ait **Tonyukok** kitabesinde yazılı olan İnâl Kağan'dır. Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun kurucusu Selçuk Bey de bir subaşıdır. Beylikler döneminde de polis teşkilatı, askeri teşkilat içerisinde yer almış ve askeri özellikler göstermiştir.

Osman Bey, Karacahisar'ı ele geçirdiği zaman, kentin yönetimini oğlu **Orhan Bey'e** vermiş ve onun yanına arkadaşı olan **Gündüz Alp'i** de **Subaşı** olarak tayin etmiştir. Bu kişi bugünkü anlamda ilk Polis Amiridir. **Subaşılar barış döneminde savaş için gerekli olan askerleri disipline etmek ve eğitmekle birlikte, kentin dirlik ve düzenini de sağlamışlardır.** Savaş zamanında ise yetiştirdikleri birliklere komuta etmişlerdir. Selçuklu da olduğu gibi Osmanlıda da polis teşkilatı askeri teşkilat içerisinde yer almış ve askeri amirler aynı zamanda polis amiri olarak görev yapmıştır. Sadrazamlara bağlı olarak görev yapan subaşılar polis teşkilatının görevlerini yürütmek için özel memurlar tebdil çuhadarları kullanmışlardır. Subaşılar yasakçı adı verilen askerlerle başkentteki dirlik ve düzeni sağlamışlardır. XIV. yüzyılın ortalarında yasakçıların yanında gece bekçiliği yapan **asesbaşılar** oluşturulmuştur. Yeniçeri teşkilatının gelişerek genişlemesinden sonra İstanbul'da sadrazamlara ve yeniçeri ağasına bağlı birlikler oluşturulmuştur. Başkentte sadrazamın emrinde illerde valilerin emrinde çalışan "**Baştebdil**" olarak adlandırılan istihbarat şefleri görev yapmıştır. Bu dönemde "**Kadılar**" da polislik görevini yapmışlardır. Yeniçeri Ocağının 1826 yılında kaldırılmasından sonra, **Asakir-i Mansura-i Muhammediye** adı altında bir ordu kurulmuştur. Asayiş, güvenliği

sağlamak üzere yeni bir askeri teşkilat oluşturulmuş ve başına "Serasker" adı ile bir komutan getirilmiştir. Bu karmaşık yapı çok sağlıklı çalışmadığı için, 10 Nisan 1845'te İstanbul'da polis teşkilatı kurularak, polis nizamnamesi ile görevleri belirlendi. Daha sonra Polis teşkilatı 1846'da seraskerlikten ayrılarak "Zaptiye Müdürlüğü" kurulmuştur. 1879'da "Zaptiye Nezareti" kurulmuştur. 1909 yılında Zaptiye Nezareti de kaldırılarak, Dahiliye Nezareti kurulmuş ve bağlı olarak "Emniyet Umumiye Müdürlüğü" kurulmuştur. 1923'te polis teşkilatı, Emniyeti Umumiye Müdüriyeti, İstanbul Emniyet Müdürlüğü haline getirilerek Anadolu'daki teşkilatların da birleştirilmesiyle emniyet teşkilatı "Emniyet Genel Müdürlüğü" çatısı altında toplanmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra birçok ilde polis teşkilatları kurulmuştur. İllerin ve teşkilatın bulunduğu yerin büyüklüğü ve emniyetin gerekliliğine göre; polis müdürü, serkomiser, ikinci komiser ve komiser muavinleri tayin edilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Emniyet hizmetleri teşkilat kanunu olmadan devam ettirilmiş idi. 19 Mayıs 1930 tarih ve 1624 sayılı **Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkındaki Kanun** çıkarılmış ve Emniyeti Umumiye Müdürlüğünün ismi **Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü** olarak değiştirilmiştir. **1932 Tarihli Polis Teşkilatı Kanunu** ile polislerin merkez teşkilatındaki meslek dereceleri ve görev unvanları oluşturuldu. Cumhuriyetle birlikte günümüze kadar polis teşkilatı, modern eğitim kurumları ve ihtiyaç alanlarına göre çeşitli daireler ve şube müdürlükleri oluşturulmuş ve İçişleri Bakanlığına bağlı olarak **Emniyet Genel Müdürlüğü** çatısı adı altında hizmet vermektedir.

Görevler

Suçun işlenmesine veya işlenen suçun tekrarlanmasına engel olur, izinsiz toplanti ve yürüyüşleri dağıtır ve bununla ilgili önlemler alır, yangın, sel ve deprem gibi afetlerde olay yerlerinde tedbirler alır, trafik düzenini ve akışını sağlar, izinsiz açılan otel, gazino, kahvehane, bar, sinema vb. yerleri kapatır, halkın huzurunu bozan, kaçak mal, uyuşturucu madde alan ve satan, aşırı derecede sarhoş olanları yakalayıp yargı organlarına teslim eder. Hakkında yasal işlemleri yapar, polis tarafından koruma altında bulunan kişi, bina vb. yerlere yapılan saldırıları engeller. Devlete karşı suç işleme eğiliminde olanları izler, suç kanıtlarını belirler ve suçluları yakalar.

Kullanılan Alet ve Malzemeler

Çeşitli tip ve büyüklükteki silahlar, jop, telsiz, telefaks, faks, telefon, bilgisayar, çeşitli tipteki taşıtlar (*helikopter, otomobil, panzer vb.*), çeşitli büro malzemeleri kullanır.

Mesleğin Gerektirdiği Özellikler

Polis olmak isteyenlerin; vücut yapısı düzgün, her bakımdan sağlam ve fiziksel görüntüsü kusursuz, göz ve elini eşgü-

dümle kullanabilen, disipline uyan, yönergeleri uygulayan, insanların duygularını anlayabilen, sabırlı, sorumluluk duygusu güçlü, dikkatli, insanlara saygılı kimseler olmaları gerekir.

Çalışma Ortamı ve Koşulları

Polisin çalışma ortamı çalıştığı birime göre değişebilmektedir. Trafik Polisi genelde dışarıda, gürültülü ve tozlu ortamda, büro ortamında çalışan bir polis kapalı ve gürültülü, karakolda çalışan bir polis bazen kapalı, bazen araç içinde devriye gezerek, bazen de karakol önünde nöbet tutarak görevlerini yerine getirir. Polisler, çalışma ortamlarında görevleri gereği değişik yaş, cins, meslek sahibi insanlarla (*suçlu ve suçlu zanlılarıyla, tanıklarla, avukatlarla, savcılarla, amirleriyle, meslektaşlarıyla ve vatan-daşlarla*) değişik mekan ve ortamlarda iletişim kurarlar. Bu görev zaman zaman ekip halinde çalışmayı da gerektirir. Yıpranma payı göz önüne alındığından daha kısa sürede emekli olurlar.

Meslek Eğitiminin Verildiği Yerler

Mesleğin eğitimi, ülkemizin değişik yerlerinde Polis Meslek Yüksek Okulları, Polis Eğitim Merkezlerinde ve Polis Amirleri Eğitim Merkezlerinde verilmektedir.

Meslek Eğitimine Giriş Koşulları

En az lise veya dengi okul mezunu olmak. Üniversite sınavından şart konulan taban puanı almak. Bayanlar için 18 yaşını bitirmiş 23'ünden gün almamış olmak. Askerlik yapan erkek adaylar için, 25'inden gün almamış olmak, askerlik yapmayan erkek adaylar için, 18 yaşını bitirip 23'ünden gün almamış olmak. Bayanlar için 1.65 cm, erkekler için 1.67 cm'den kısa boylu olmamak ve boy kilo endeksine uygun olmak. Polis Akademisi Başkanlığınca yapılan mülakat ve yazılı sınavları kazanmak gerekmektedir.

Eğitimin Süresi ve İçeriği

Eğitim süresi, Polis Meslek Yüksek Okullarında 2 yıl, Polis Eğitim Merkezlerinde 4 ay, Polis Amirleri Eğitim Merkezlerinde 11 aydır. Öğrenciler eğitimleri süresince; Polis meslek mevzuatını, polisin görev, yetki ve sorumluluklarını, görev içi ve dışı, polis-halk ilişkilerine yönelik eğitim alırlar. Ayrıca halkla ilişkilerde dikkat edilecek hususlar ve konuyla ilgili kanuni hükümler, toplum içinde yaşayan bireylerin psikolojik, fizyolojik ve sosyal gereksinimlerine göre düşünce, duygu, davranışlarının öteki bireyler ve toplumsal olaylar karşısında etkilenmelerini, yön değiştirme ve kişilik yapılarını, fert ve kültür arasındaki ilişkiler de ders içerikleri arasında yer alır. Silahları ve çeşitlerini, mermileri, silahların günlük bakım ve haftalık atış öncesi ve sonrası bakım ve kullanımlarını, ceza hukukunun dallarını, suç çeşitlerini ve bunlara uygulanacak cezaları, cezayı ortadan kaldıracak nedenleri, amaca ulaşabilmek için takip edilen yolları, suçluların yakalanması, delillerin incelenmesi, suçu engelleyici operasyonların planlanması, düzenlenmesi ve operasyon

sonucu rapor hazırlanması, Emniyette yazışma kurallarını, tutanak şekillerini, Atatürk ilke ve inkılaplarını öğrenir ve bu konular ile ilgili dersler alırlar.

Eğitim Sonunda Alınan Belge, Diploma ve Ünvan

Meslek eğitimini başarıyla tamamlayanlara "Polislik Ön Lisans Diploması" ve "Polis memuru" unvanı verilir. Diğer eğitim ve kurslarda ise niteliğine göre unvanlar verilir.

Çalışma Alanları ve İş Bulma Olanakları

Polislik, toplumun güvenliği ve huzuruyla yakından ilgili bir meslektir. Nüfus arttıkça bu alanda görev yapacak meslek elemanlarına olan ihtiyaç da buna paralel olarak artmaktadır. Meslekte iş bulamama sorunu olmamaktadır. Mesleki eğitimini tamamlayanlar devletçe doğrudan çalışacakları birimlere atanırlar. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde belirli aralıklarla görev yeri değiştirilmek suretiyle çalışırlar.

Eğitim Süresince ve Eğitim Sonrası Kazanç

Öğrencilere Kredi ve Yurtlar Kurumunca verilen öğrenci kredisinden yararlanabilirler.

Eğitim Sonrası

Mesleki eğitimini tamamlayanlar 10. dereceden başlayarak asgari ücretin 3-4 katı civarında aylık maaş almaktadırlar. Zaman içerisinde hizmet süreleri ve görevdeki pozisyonlarına göre bu maaş da artmaktadır.

Meslekte İlerleme

Meslek eğitimini tamamlayanlar atandıkları şubedeki amirlerinin verecekleri göreve göre idari, siyasi, adli polis veya trafik polisi olarak görev yaparlar.

İhtiyaç halinde, "İlk Kademe Amir" yetiştirilmek üzere, yeri ve zamanı Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığınca planlanıp gerçekleştirilen kurslar açılır. Bu kurslara polis okulunu bitirdikten sonra fiilen 3 yıl polis memuru olarak görev yapanlar ve başvuru koşullarını taşıyan diğer meslek mensupları katılabilirler. Genel kültüre ve mesleki bilgiye dayalı ön eleme barajını geçenler, aldıkları puan sıralamasına göre kurslara katılırlar. Bu kurslar en az 6 ay sürmekte olup, kursu başarı ile tamamlayanların "Komiser Yardımcısı" olarak atamaları yapılır. Bu rütbelere atandıktan sonra diğer rütbelerde belirlenen bekleme süreleri ve başarılarına göre rütbeler artırılabilir.

Her meslekte olduğu gibi, Polis teşkilatımız içerisinde nadiren kanunsuz eylemler içerisinde olanlar olabilir. Ancak "kötüden emsal olmaz". Böyle durumlarda, tüm teşkilatı töhmet altında bırakacak provokasyonlara itibar etmemeliyiz. İlgili merciler, mevzuat kapsamında gereğini yapar. Polis olacak gençlerimize başarılılar ve mesleki terbiye dilerim. Polis teşkilatımızda görev yapan her rütbedeki polisimize huzur, güven ve başarılar dilerim.

Sedat ERDOĞDU

Kartal H Tipi Kapalı ÇİK, İkinci Müdür

DEĞER

HİKAYE

Beyaz Gelinlik

Hatırları da pek hoş tutulan sultanlara valide-lik olarak III. Kadın Dilpesend hanım gösterildi ve Kadınefendi'nin eli öptürüldü. Ayrıca aşırı ihtimam gösteren II. Abdülhamid, sultanlar ile birlikte Çırağan'dan gelen kalfaları Karanfil ve Müyesser'i de huzuruna kabul edip, iltifat etti ve kendilerine nişanlar, ihsanlar verdi.

Abartılı bir halle II. Abdülhamid, her gün Hatice ve Fehime sultanlara hediyeler gönderip, en has ipeklerden elbiseler sipariş edip, her Cuma Selâmlığında da neredeyse diğer şehzade ve sultanlardan öte en önde arabalarıyla merasimde görülmelerini istedi. Gerçi bunların bütün sebebi kızlara birer talip bulabil-mekti.

Ne var ki, Çırağan esaretinden baş göz edil-mek maksadıyla çıkartılan sultanlara bir türlü talip zuhur etmedi ve seneler geçmesiyle bu hal de dedikodulara sebebiyet vermeye baş-ladı. Hatta bu halden bıçareği, müteessir, si-temkâr... Sürekli siyah elbiseler giyen ve etrafa yakıcı bakışlar atan Hatice Sultandan ziyade Fehime sultan amcalarına:

"Ne vakte kadar böyle oturacağız, biz de evi-mizi bilelim!" diye defaten maruzatta bulun-u-yordu. Padişah Efendi de: "Ne yapalım, bir ta-lip çıkmıyor, uşaklara mı vereyim!" diye cevap veriyordu. Kızlara koca bulunamaması dilden dile kulaktan kulağa yayıldı, lakırdının önü alınamadı. Bunun üzerine sultanlar da Cuma Selâmlığına çıkmayı kesti. Krize dönüşen dest-i izdivaç eyleyecek bir talip çıkmaması artık sarayın tek mevzusuna dönüştü. Hatta ve

hatta II. Abdülhamid'in manevi annesi Valide Sultan Perestû hanımefendi, peşine kalfaları-nı heyet gibi dizip, selâmlığa çıkmayan Hati-ce ve Fehime Sultanın dairesine gidip, el etek öptürdükten sonra divan durdurup:

"Alaya çıkmamanız efendimizi müteessir edi-yor, bir daha çıkmamazlık etmeyin, kendileri izdivacınız için münasip bir fırsat bekliyor!" diye azarlaması vaveylayı daha da ayyuka çı-karttı. Perestû hanım, sürekli Padişah Efen-di'ye ısrarla maruzatta bulunup:

"Aman efendimiz, siz irade edersiniz de almaz olurlar mı?" demeye kadar varmıştı. II. Abdül-hamid de bunun üzerine:

"Şimdiye dek teklifte bulunduklarım kabul et-medi." cevabını vermişti. Bir akşam yaşananlar artık ayan beyandı. Padişah, evde kalmaya yüz tutan iki sultan ile beraber Validelikleri Dil-pesend Kadınefendi'yi Yıldız Tiyatrosundaki locasına davet buyurdu. Babasına yapılanlar-dan dolayı amcasını hiçbir vakit affetmeyen Hatice Sultan yüz indirirken Başkadınefendi Bedr-i Felek de yine lafı döndürüp dolaştırıp izdivaç bahsini açınca padişah, dayanamayıp:

"Bu aylar içinde inşallah kadın!" diye parladı. Fakat Kadınefendi devam edip, "Efendimiz her vakit vaat buyuruyorsunuz amma sonuç alınamadı!" diye söyleyince tahammül sınırı aşılacak padişah, bütün azametiyle yerinden kalkarak: "Vallahi şu iki üç ay içerisinde hal ça-resi bulacağım." demesi saray ve çevresinde ve hatta halk içinde yine günün söz konusu olmuş idi.

Hatice Sultan saraydaki odasının penceresinden yağmur damlalarını izliyordu. Cama vuran damlaların sesi yalnızlığına eşlik ediyordu. Birden canı dışarı çıkıp yağmurda yürümek istedi. Üzerine kahverengi paltosunu alıp kimselere görünmeden kendini dışarı attı. Yıldız Sarayının bahçesinde yağmur altında yalnız başına yürümeye başladı. Bir şarkı mırıldandı sevda üstüne. Kısa bir süre sonra koruluğa geldi. Sırılsıklam olmuştu, yağmur damlaları saçlarından yanaklarına doğru süzülüyordu.

Az ilerideki korulukta bir kamelya gözüne ilişti. Koşar adımlarla kamelyaya sığındı. Burada bir süre durup yağmurun dinmesini bekledi. Saraydan oldukça uzaklaşmıştı, yağmur dinince kamelyadan dışarı çıkıp saraya doğru ilerlemeye başladı. Birden yağmur tekrar olanca gücüyle bastırdı. Bu sırada peşinden gelen birinin adım seslerini fark etti ve ürkek arkasına döndü. Başını yukarı kaldırıp baktığında kafasının üstünde siyah bir şemsiye ve kendisine bakan bir çift gözle karşılaşmış, panikledi. Karşısında ince uzun boylu, yeşil iri gözlü, yakışıklı bir genç duruyordu. Genç adam Hatice Sultanın konuşmasına fırsat vermeden kibar bir ses tonuyla:

“İyi misiniz?” diye sordu. Hatice Sultan şaşkıncı, adamın gözlerinin içine baktı:

“Evet, yağmur altında kendimi son derece iyi hissediyorum. Siz de kimsiniz?” diyebildi. Genç adam müstehzi gülümsedi:

“Çok ıslanmışsınız, hasta olacaksınız.” dedi ve şemsiyeyi Hatice Sultanın kafasının üstünde tuttu. Genç adamın elindeki şemsiyeyi iteledi Hatice Sultan:

“Merak etmeyin, bana bir şey olmaz. Zaten felekten bahtsızım, ıslanmaya alışığım!” diye cevap verdi. Adamın yüzünde garip bir gülümseme belirdi, aldığı cevaptan birazda şaşkın ördek gibiydi. Hatice Sultanın omzundan tutup onu zorla şemsiyesinin altına soktu:

“Çok ıslandınız, şemsiyemi ortak kullanalım. Sarayın bahçesinde fazla dolanmayın, çalışanlar sizi yakalarlarsa kötü olur. İsterseniz gideceğiniz yere kadar sizi götürebilirim?” diye sordu. Sarayda yaşadığını anlatmak istemedi Hatice sultan:

“Gideceğim yere ben kendim giderim, siz zahmet etmeyin.” dedi. Genç adam şaşkıncı:

“O zaman siz şemsiyemi alın, ben zaten şu karşıda gördüğünüz saraya gidecektim. Aslında ben de yağmurda ıslanmayı severim.” dedi. Gülümsedi Hatice. Adamın yüzünde masum bir bakış vardı. İçten ve samimi olduğu o iri yeşil gözlerinden anlaşıyordu. Genç adamın şemsiyesinin altına birlikte sokuldular ve saraya doğru birlikte ilerlediler.

Yaşlı bir çınar ağacının altına geldiklerinde adam dayanamadı, elini Hatice Sultanın beline doladı. Hatice sultan heyecandan tir tir titriyordu. Genç adam ansızın kadının yanağına bir buse dokundurdu. O an Hatice Sultanın kalbi heyecandan duracaktı sanki. İlk defa bir erkek kendisini öpüyordu. Birden kendisini toparladı ve genç adama bir tokat attı.

Yazımızın devamı Mayıs sayısında yayımlanacaktır.

3 FIKRA

DİŞ ÇEKTİRDİM BİLİRİM

Hikâye bu ya, bir gün Hoca'ya, bir kendini bilmez ahlayıp sızlayarak ağrıyan başı için ne yapması gerektiğini sormuş.

Hoca'da çözüm tükenir mi?

- Kardeşlik, demiş, ben bu ağrı meselesini iyi bilirim, geçenlerde dişim ağrıyordu, gittim çektirdim. Hiç bekleme, git dişini çektir.

AYI BU

Bir avcı, evine gelen misafirlerine eski bir ayı postunu göstererek der ki:

- Bu ayıyı Bolu ormanlarında vurmuştum.

Misafirlerden biri, bu palavraya inanmayıp sorar:

- Nasıl olur? Bu kutup ayısıdır. Bolu'da bulunmaz."

Avcı gülümseyerek cevap verir:

- Kardeşim ayı bu buranın kutup olmadığını, Bolu ormanları olduğunu nereden bilsin?

DELİ VE ROMAN YAZMAK

Akıl hastanesinde bir deli öteki deli arkadaşına: "Ben bir roman yazdım, al oku bakalım beğenecek misin?" demiş ve kendisine kalınca bir kitap vermiş. Öteki deli bir hafta boyunca okumuş romanı. Sonunda arkadaşı deliye:

- Romanın çok ilginç, demiş; yalnız biraz kalabalık, çok isim var içinde.

Kitabı veren deli:

- Al, demiş, ikinci cildini de oku. Ve kalınca bir kitap daha vermiş. Yine aradan bir zaman geçmiş. Romanın ikinci cildini de alan deli:
- Bunu da okudum, demiş; gerçekten çok ilginç ama, bu da çok kalabalık, çok isim var içinde.

O sırada akıl hastanesinin doktoru gelmiş üstlerine:

- Verin bakayım, o telefon rehberlerini, ne zaman aldınız bunları, ben de kaç gündür onları arıyordum, demiş.

1 KARİKATÜR

İsa TİYEK
Gaziantep Açık CİK,
İnfaz ve Koruma Memuru

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

Yatay

1. Narin, önce/Eski dilde altın	7. İki yüzlü/İğdiş deve
2. Çobanaldatan/Otlak	8. Sıradağlar/Kuzu sesi
3. Kuzey/Avanak	9. Kartal/Dua
4. İlgeç/Namlı, ünlü	10. İradeli kararlı
5. Üzüm reçeli	11. Acalavan/İyi hoş
6. Hane/Kertenkele	

Dikey

1. Resimdeki ünlü	6. Vilayet/Büyük bıçak
2. Anıtsal	8. Red/Baskül
3. Düğün yemeği/Yan, yakın	9. Endam/Tarihsel çağ
4. Boyut/Sanal	10. Menzil/Amerikan devesi
5. Afrika'da ırmak/Pis su	11. Rezene bitkisi/Bir bağlaç

SUDOKU

Kolay

7					4		6	
9			1		5			7
	2	4	9				5	8
	1				9	4		
	9	8			3	1	7	
		7	4		8		9	
2	7				6	8	1	
3			5		1			4
	4		7					5

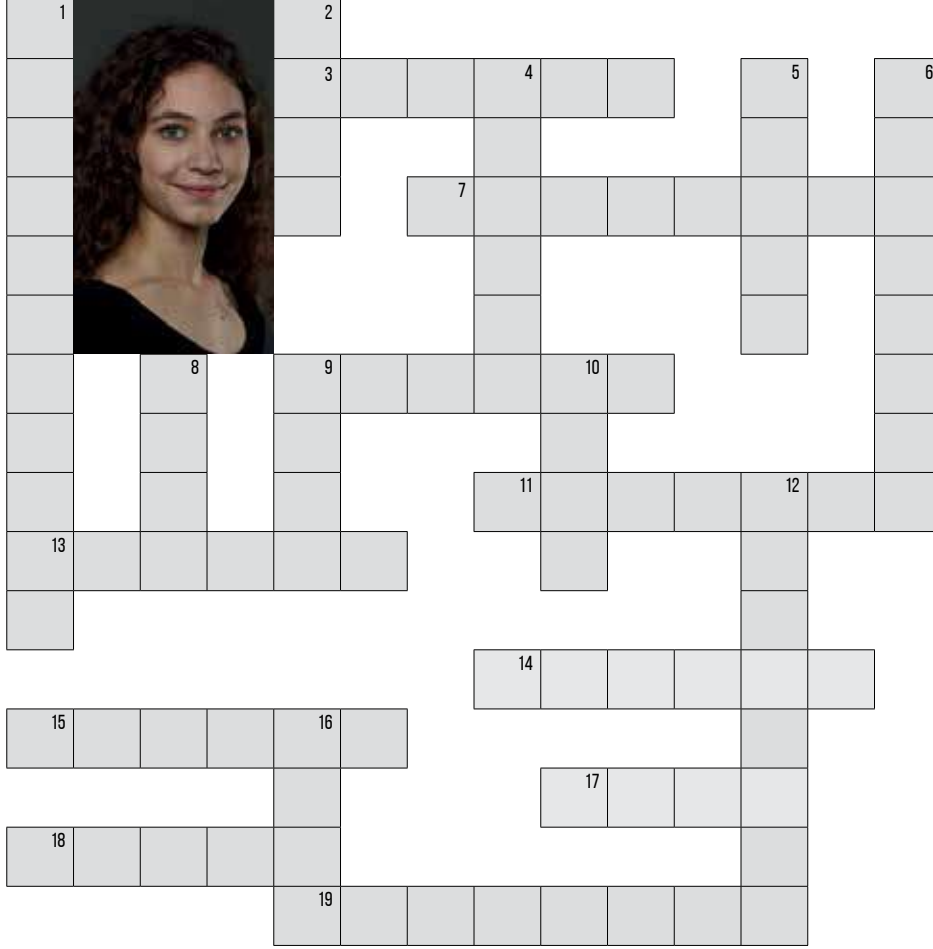
Orta

	6				2	4		5
		2		4				9
	9			7		3		
		8		2				4
5			6					2
4			7		8	6		
		7		9			6	
1				6		9		
9		6	1				3	

Zor

4					3			1
				2				9
		5	9			7		
		4		1	7	5		
		3		5		2		
		6		8		3		
		8			4	1		
6				9				
1			7					3

SARMAL BULMACA

Yatay

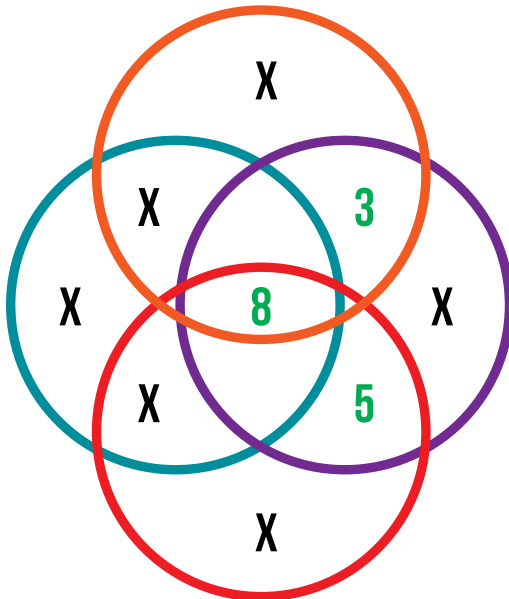
3. Dişi deve
7. İzmir ilçesi
9. Yalanlama
11. Yapı yeri
13. Halk, topluluk
14. Sağlamaştırma
15. Huy, mizaç
17. Yöntem
18. Tediye
19. Gerçekleşme

Dikey

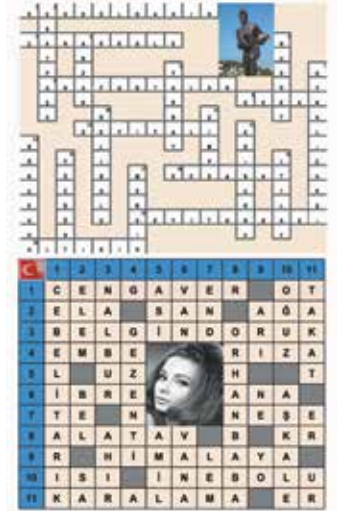
1. Resimdeki oyuncu
2. Kanun
4. Su tankı
5. Değerini, önemini yitirmiş
6. Güvenilir olma
8. Standart
9. Mülkiyet hakkını gösteren belge
10. Tembih
12. Tüketim
16. Büyük yıkım

MANTIK BULMACA

1'den 9'a kadar olan rakamları sadece bir kere kullanarak 4 dairenin içindeki X gördüğünüz yerlere öyle yerleştirin ki her bir dairenin içindeki rakamların toplamı 20 olsun. Bazı rakamlar çözümü kolaylaştırmak amacıyla sizin için önceden yerleştirilmiştir.

KOLAY
ORTA
ZOR

5	7	1	8	9	3	2	6	4
8	3	4	1	2	6	5	7	9
2	6	9	5	7	4	3	1	8
7	8	5	4	1	9	6	2	3
6	4	3	2	8	5	1	9	7
9	1	2	6	3	7	8	4	5
3	9	6	7	5	1	4	8	2
1	5	8	9	4	2	7	3	6
4	2	7	3	6	8	9	5	1
5	9	4	8	7	2	1	3	6
6	8	2	3	1	4	9	5	7
1	7	3	6	5	9	2	4	8
9	2	5	4	8	6	3	7	1
3	1	6	7	9	5	4	8	2
7	4	8	2	3	1	6	9	5
8	6	7	1	4	3	5	2	9
2	3	9	5	6	7	8	1	4
4	5	1	9	2	8	7	6	3
6	5	8	4	1	2	9	3	7
4	7	1	9	3	8	5	6	2
9	3	2	6	5	7	1	4	8
3	4	6	1	7	9	8	2	5
1	8	7	2	4	5	6	9	3
2	9	5	3	8	6	7	1	4
8	6	3	5	9	4	2	7	1
5	2	4	7	6	1	3	8	9
7	1	9	8	2	3	4	5	6

Tüm Fiziki Tek Bir Kuramda Birleştirmeye Çalışacak Kadar İddialı Bir Adam

Albert Einstein

14 Mart 1879'da Ulm'da (Almanya) doğdu. Ailesi önce Münih'e, sonra maddi sebepler yüzünden Milano'ya (İtalya) taşındı. 1896'da Münih'te başladığı öğrenimini İsviçre'de bitirdi. Üniversite eğitimini Zürih'te aldı. 1900'de ETH Zürih Federal Teknoloji Enstitüsü'nden fizik diploması alarak mezun oldu. 1901'de ince bortlardaki sıvıların hareketini sağlayan fizikteki birleşik alanlar kuramı üzerine ilk fikirlerini paylaşmaya başladı. 1933'te Hitler'in Alman Şansiyesi seçilmesiyle ABD'ye gitti ve Princeton'da akademik hayatına devam etti. 1939'da II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Başkan Roosevelt'i Almanyalı atom bombası yapıyor olabileceğine dair uyardı ve ABD'nin nükleer çalışmalar yapmasını tavsiye etti. II. Dünya Savaşı'nda nükleer silahların ve savaş ortamının yol açtığı tahribatı gördükten sonra 1947'de silahsızlanmaya yönelik çalışmalarına katıldı. 1952'de yeni kurulan İsrail'in devlet başkanlığı teklif edildi. Einstein teklifi reddetti. Kalp damarlarından rahatsızdı. 1955'te bir iç kanama sonucu, Princeton Hastanesi'nde hayatını kaybetti.

Einstein'ın Bilime Katkıları

1905, Einstein'ın Altın Yılı

1905 Einstein'ın altın yılı olarak bilinir.

O yıl *Annalen der Physik* adlı Alman fizik dergisinde, fizik tarihini değiştiren dört makalesi yayımlandı.

İşin maddesiyle etkileşimini açıklayan fotoelektrik kuramını, moleküler harekete doğrudan bir kanıt olan Brown hareketini, ışık hızının gözlemlenen bağımsız olduğunu anlatan özel görellik kuramını ve kütlenin enerjeye dönüşebileceğini söyleyen kütle-enerji eşitliğini konu alan makalelerle birden meşhur oldu.

Fotoelektrik Etki

19. yüzyılın son yıllarında fizikçiler ışığa maruz bırakılan metal yüzeylerden elektronların çıktığını gözlemledi. Işğın frekansı değiştiğinde metalden kopan elektronların hızı da değişiyordu. Işğın şiddeti arttığında ise beklenenin aksine elektronların hızı artmıyordu. Fotoelektrik etki adı verilen bu olayın kuramsal açıklaması yapılamamıştı. Kopan elektronların sayısını veya kinetik enerjisinin belirleyen mekanizmanın ne olduğunu anlayamamıştı. Metalden kopan elektronların hızı, metale gönderilen ışğın şiddetine değil rengine bağlıydı. Bu da Maxwell'in oluşturduğu Işğın Dalga Kuramı'na aykırı bir durumdur.

1905'te Einstein ışğın foton adını verdiği enerji paketçikleri halinde ilerlediğini ve her bir ışık tanecığının ancak tek bir elektron tarafından sömülabileceğini söyledi. Bu açıklama ile fotoelektrik olgusunun bütün gizemi çözülmüş oldu. Her bir foton parçacığının sahip olduğu enerji, foton parçacığının temsil eden dalgaının frekansı ile orantılıdır. Elektronu metalden koparmak için ışık frekansının belli bir eşik değerinin üzerinde olması yeterlidir. Bu eşik değerinin altında kalan düşük frekanslı ışık çok şiddetli gönderilse bile metalden tek bir elektron dahi kopmaz.

“Hayal gücü bilgidenden daha önemlidir. Bilgi sınırlıdır, hayal gücü ise tüm dünyayı kapsar.”

Kozmoloji üzerine yazdığı ilk makale de 1917'de yayımlandı. Berlin'de Kaiser Wilhelm Enstitüsü'nde Planck ile birlikte çalışmaya başladı. 1922'de fotoelektrik etkiyi açıklayan çalışmasıyla Nobel Fizik Ödülü'ne layık görüldü. 1928'de tüm fizik kuramlarını birleştirmeyi düşündüğü birleşik alanlar kuramı üzerine ilk fikirlerini paylaşmaya başladı. 1933'te Hitler'in Alman Şansiyesi seçilmesiyle ABD'ye gitti ve Princeton'da akademik hayatına devam etti. 1939'da II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Başkan Roosevelt'i Almanyalı atom bombası yapıyor olabileceğine dair uyardı ve ABD'nin nükleer çalışmalar yapmasını tavsiye etti. II. Dünya Savaşı'nda nükleer silahların ve savaş ortamının yol açtığı tahribatı gördükten sonra 1947'de silahsızlanmaya yönelik çalışmalarına katıldı. 1952'de yeni kurulan İsrail'in devlet başkanlığı teklif edildi. Einstein teklifi reddetti. Kalp damarlarından rahatsızdı. 1955'te bir iç kanama sonucu, Princeton Hastanesi'nde hayatını kaybetti.

“Hayatında hiç hata yapmamış insan yeni birşey denememiştir.”

Görellilik Kuramı

Einstein'ın özel ve genel görellilik kuramları fizğe en önemli katkılardanlardır. Özel görellilik, ışık hızına yakın hızlarda hareket eden cisimlerin davranışlarını tarif eder. Cismnin boyutlarının ve hatta geçen zamanın, gözlemcinin hareketine göre değiştiğini anlatır. O güne kadar mutlak ve değişmez bir soyut kavram olarak bilinen zamanın, aslında uzayla ve hareketle sıkı sıkıya ilintili olan tamamen fiziksel bir kavram olduğu gerçeken çok ilginç bir bulguydu. Artık uzay sadece 3 boyutlu bir geometrik olgu olmaktan çıkmış, zamanla birlikte 4 boyutlu dinamik bir yapı oluvermişti.

Einstein özel görellilik kuramını kütleçekim etkisini de ekleyerek geliştirdi ve kütlesi büyük olan gök cisimlerinin uzay-zamanı büküğünü, ışğın bükülen bu dokuda doğrusal bir yol izlemeyeceğini öngördü. Işık kütlesizdi, ama kütleçekiminden etkileniyordu! Hatta yeterince büyük bir çekim alanına girse, ışğın yutulması mümkündü. 1919'da bir Güneş tutulması esnasında yapılan gözlemler sonucu yıldızlardan gelen ışğın Güneş'in yanından geçerken büküldüğü ilk defa gözlemlendi. Bu, Einstein'ın genel görellilik kuramına ilk deneysel destek oldu.

Diğer Katkıları

Einstein kuantum mekaniğinin olasılıklarla fiziksel olguları açıklamasına karsıydı. Kuantum fizğinin nedenselliğe aykırı doğasıyla ömünün sonuna kadar savaşımıştı. Bu konuda 1935 tarihli Einstein-Podolsky-Rosen Paradoksu isimli çalışması ve Schrödinger'le geliştirdiği düşünce deneyleri meşhurdur. Einstein'ın güçlü itirazları, kuantum mekaniğinin sağlam temellere oturmasını tici güç oldu.

“Kuantum kuramı daha başarılı oldukça daha saçma görünmüyor.”

Einstein elektromanyetizma, kuantum fizği ve genel görellilik kuramını tek bir kuramsal çatı altında toplamaya yönelik yoğun bir uğraş verdi. Her şeyin kuramı denebilecekteki büyük proje günümüzde standart model altında kısmen yapılmış olsa da güncel fizğın en büyük amaçlarından biri, Einstein'ın bu rüyasını gerçekleştirmeektir.

“Benim özel yeteneklerim yok. Sadece tutkulu bir biçimde meraklıyım.”

Mutlaka çok yakın bir bağ kurmuştu. Bos yaşıda keman çalmaya başlıdı. On üç yaşına gelindiğinde Mozart'ın keman sonatları ile tanıştı. Mozart'ın eserleri onu adeta büyülemişti. On yedi yaşındayken Beethoven'ın eserlerini profesyonelce kadar iyi çalıbiliyordu.

Üniversitede okuması kapanan ve sade yaşantısı olan bir kuramsal fizikçi değildi. Sosyal problemlerle çok yakından ilgilenen bir aktivisti. Sanattan ilahlanmaya, siyasi ve etik konulardan dinsel inançlara her alanda fikir üretmiş önemli bir düşünürdü.

Sıvaz üniversitede ders vermiş konferanslara katılmış ve çok verimli bir akademik hayat yaşamıştı. Yayımlanmış kitapları, makaleleri, yüzlerce söyleşi vardı. İnançlı fikirleri savunmada son derece ınatçı ve açık sözlüyü. Bütün fiziki tek bir kuramda birleştirmeye çalışacak kadar ıddialı ve doğanın matematiksel güzelliğine inanan bir bilim insanıydı.

Kendisinden sonra kuramsal fizik genel anlamda onun çalıştığı konulardan uzlaşarak, nükleer kuvvetlere yoğunlaştı. O ise kuantum fizğini ve kütleçekimini birleştirmeye odaklanmıştı. Bugün bile kütleçekiminin doğasını anlamada diğer kuvvetler hakkında bildiklerimize göre daha geride olduğumuz söylenbilir.

Kuantum fizğinin yorumlanması hakkında Niels Bohr ile aralarında geçen tartışma bilim tarihinin en verimli tartışmalarından biridir. Einstein-Bohr mücadelesi, modern fizik felsefesi şekillendiren önemli etkilerden biri olmuştur.

“Gerçekten iyi ve ilham verici olan her şey, özgürlük ortamında yetişen biri tarafından yaratılmıştır.”

DEĞER

www.cte.adalet.gov.tr